

OCENA STANU SANITARNEGO MIASTA RADOMIA I POWIATU RADOMSKIEGO ZA 2024 ROK

Spis treści:

Wstęp	Strona -	4
I. Sekcja Nadzoru Epidemiologii	Strona -	6
II. Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej	Strona -	30
III. Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia	Strona -	55
IV. Sekcja Nadzoru Higieny Pracy	Strona -	68
V. Sekcja Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży	Strona -	78
VI. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	Strona -	83
VII. Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	Strona -	98
VIII. Oddział Laboratoryjny	Strona -	108

W ocenie stanu sanitarnego przedstawione zostały informacje o warunkach środowiska, warunkach zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higienie pracy w zakładach pracy, higienie procesów nauczania i wychowania, higienie wypoczynku i rekreacji, warunkach higieniczno - sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, działalność oświatowo - zdrowotna i promocja zdrowia, realizowana zarówno w programach ogólnopolskich, regionalnych, jak również lokalnych i odnoszących się do konkretnych środowisk.

Mamy nadzieję, że raport będzie podstawą do podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w Radomiu jak również w Powiecie radomskim. Liczymy również, iż przyczyni się on do lepszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna. Wiele innych interesujących informacji na temat podejmowanych działań przez Państwową Inspekcję Sanitarną w regionie, jak również zakres prac Oddziału Laboratoryjnego przedstawione zostały na naszej stronie internetowej: www.gov.pl/web/psse-radom

Nadzór sanitarno – epidemiologiczny Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Radomiu sprawowany jest wielopłaszczyznowo poprzez -

1. Oddział Nadzoru i wchodzące w jego skład sekcje

- 1) Sekcja Nadzoru Epidemiologii,
- 2) Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej ,
- 3) Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia
- 4) Sekcja Nadzoru Higieny Pracy,
- 5) Sekcja Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży ,
- 6) Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego,
- 7) Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia,
- 8) Sekcja Pobierania Próbek,

2. Oddział Laboratoryjny i wchodzące w jego skład sekcje:

- 1) Sekcja Laboratoryjna Epidemiologii,
- 2) Sekcja Laboratoryjna Higieny Komunalnej,
- 3) Sekcja Laboratoryjna Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia
- 4) Sekcja Laboratoryjna Higieny Pracy,
- 5) Sekcja Laboratoryjna Aparatury Specjalnej
- 6) Sekcja Laboratoryjna Pożywek,

Ogółem w 2024 roku, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomiu wykonali 4247 kontroli i wizytacji , dodatkowo Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wykonał 101 kontroli. Zajęto stanowiska dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko , dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych oraz innych spraw – ogółem – 3214.

Pracownicy PSSE pobrali 2016 próbek do różnego rodzaju badań. Na skutek tych działań, wydano 1.028 decyzji merytorycznych oraz 787 decyzji płatniczych, wydano 432 postanowienia i 9 tytułów wykonawczych. Nałożono 128 mandatów karnych na kwotę 43.950 zł.

Powiatowa Stacja w Radomiu wykonała ogółem 8.867 różnego typu badań, oraz 2.928 oznaczeń chemicznych, 7.101 oznaczeń fizycznych, 19.531 oznaczeń mikrobiologicznych.

Dokonywano również 72 graniczne kontrole sanitarne, pobrano 85 próbek żywności. Na skutek tych działań wydano - 109 świadectw w tym 103 spełniające wymagania, 1 nie spełniające wymagań, 5 spełniających wymagania i dopuszczających do obrotu.

I. SEKCJA NADZORU EPIDEMIOLOGII

1. Cele i zadania Sekcji

Zdaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu w zakresie nadzoru epidemiologicznego jest m.in. egzekwowanie przestrzegania zapisów ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 5 grudnia 2008 r. oraz aktów wykonawczych do tej ustawy w podmiotach prowadzących działalność leczniczą na terenie Powiatu radomskiego i miasta Radomia.

Zgodnie z wytycznymi organów nadrzędnych statutowym działaniem jest również monitorowanie sytuacji epidemiologicznej dotyczącej chorób zakaźnych i zakażeń, a także nadzór nad szczepieniami ochronnymi i dystrybucja preparatów szczepionkowych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych na terenie podległym PSSE w Radomiu.

W 2024 r. Sekcja Nadzoru Epidemiologii prowadziła nadzór nad podmiotami leczniczymi m.in. w zakresie: warunków sanitarno-technicznych, jakie powinny spełniać pomieszczenia i urządzenia podmiotów wykonujących działalność leczniczą, monitorowania i opracowywania ognisk zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych w podmiotach leczniczych, a także ognisk chorób zakaźnych przenoszonych drogą pokarmową.

Równocześnie przez cały rok monitorowano sytuację epidemiologiczną zachorowań na inne jednostki chorobowe ujęte w ustawie o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 5 grudnia 2008 r. Prowadzono rejestry, sporządzano analizy i raporty dotyczące chorób, obejmowano nadzorem osoby chore, narażone i podejrzane o zachorowanie na chorobę zakaźną oraz osoby pokąsane przez zwierzęta, współpracując w tym zakresie z Państwową Powiatową Inspekcją Weterynaryjną i Poradnią Chorób Zakaźnych.

Nadzorowano podmioty lecznicze w zakresie prawidłowego i systematycznego raportowania chorób zakaźnych i zakażeń oraz biologicznych czynników chorobotwórczych objętych ustawowym obowiązkiem zgłaszania do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu.

Liczba ludności miasta Radomia według stanu na 30.06.2024:

194 916 mieszkańców

Liczba ludności Powiatu radomskiego według stanu na 30.06.2024:

151 279 mieszkańców

2. ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI - Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w roku 2024 r.

W 2024r. w Radomiu i Powiecie radomskim zanotowano zwiększoną liczbę zachorowań m.in. na ospę wietrzną, krztusiec, boreliozę, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, szkarlatynę, gorączkę denga, WZW B i WZW C, lambliozę, inwazyjną chorobę pneumokokową oraz inwazyjną chorobę meningokokową w porównaniu do roku 2023. Wybrane dane przedstawiono w tabeli.

Jednostki chorobowe	2023		2024	
	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys. Ludności *	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys. Ludności **
Choroby szczepionkowe				
Krztusiec	3	0,86	385	111,2
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	0,86	6	1,73
Ospa wietrzna	1345	386,35	1645	475,16
Grypa - ogółem (potwierdzona testem PCR)	604	173,5	127	36,68
Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego 25)	361	103,69	3522	1017,34
Choroby wieku dziecięcego - nieszczepionkowe				
Płonica (szkarlatyna)	246	70,66	277	80,01
Wybrane zatrucia i zakażenia pokarmowe				
Clostridioides difficile	191	54,86	139	40,15
Clostridium perfringens	1	0,28	1	0,28
Lamblioza	0	0	10	2,88
Rotawirusy	89	25,56	105	30,32

Norowirusy	72	20,68	41	11,84
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	176	50,55	257	74,23
Choroby przenoszone przez wektory (odzwierzęce)				
Borelioza z Lyme - ogółem	107	30,73	151	43,61
Borelioza - neuroborelioza	2	0,57	3	0,86
Kleszczowe zapalenie mózgu	3	0,86	3	0,86
Gorączka denga	0	0	3	0,86
Choroby inwazyjne				
Neisseria meningitidis - ogółem	4	1,14	6	1,73
Streptococcus pyogenes - róża	61	17,52	71	20,5
Streptococcus pneumoniae - ogółem	19	5,45	24	6,93
Haemophilus influenzae - ogółem	2	0,57	3	0,86
Wirusowe zapalenia wątroby				
WZW typu A	0	0	1	0,28
WZW typu B (przewlekłe i BNO)	2	0,57	22	6,35
WZW typu C (przewlekłe i BNO)	5	1,43	16	4,62
Inne choroby istotne w nadzorze epidemiologicznym				
Legionelloza - choroba legionistów	3	0,86	16	4,62
Listerioza	3	0,86	4	1,15
Styczność i narażenie na wściekliznę - potrzeba szczepień	130	37,34	141	40,72
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	1792	514,76	1249	360,77
Zakażenia wirusem RSV - ogółem	152	43,66	140	40,44

Choroby przenoszone drogą płciową				
Kiła	14	4,02	19	5,48
Rzeżączka	3	0,86	3	0,86
Nowo wykryte zakażenia HIV	20	5,74	10	2,88

Źródło: Sprawozdanie MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach zgłoszonych w okresie 01.01 do 31.12.2023 r. i 01.01 do 31.12.2024 r. do PSSE w Radomiu.

* liczba ludności - w mieście Radomiu i powiecie radomskim - stan na dzień 30.06.2024 r. - 348121

** liczba ludności - w mieście Radomiu i powiecie radomskim - stan na dzień 30.06.2023 r. - 346195

2.1. COVID-19

Sytuacja epidemiologiczna związana z zachorowaniami na COVID-19 w 2024 roku uległa znacznej poprawie w stosunku do ubiegłych lat, ponieważ odnotowuje się znaczący spadek liczby zakażeń i zgonów spowodowanych SARS-CoV-2.

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia zarejestrowano 1248 przypadków zachorowań na COVID-19 (750- miasto Radom, 498- Powiat radomski) oraz 5 ognisk szpitalnych. Jest to o 543 przypadki mniej niż w roku 2023.

2.2. Grypa

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia zarejestrowano **3649** przypadków zachorowań na grypę (**2232**- miasto Radom, **1417**-Powiat radomski) oraz **286** ognisk domowych (**161**- miasto Radom, **125**-Powiat radomski). W porównaniu do roku 2023 zwiększyła się liczba grypy potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego, a zmniejszyła liczba gryp potwierdzanych testem PCR. Ze 127 przypadków grypy potwierdzonej testem PCR, aż **36%** stanowiły zachorowania **w grupie wiekowej 0-14**.

2.3. Zakażenia wirusem RSV

W mieście Radomiu w 2024 r. wykazano 90 przypadków zakażeń wirusem RSV, a w Powiecie radomskim - 61. W 2023 roku zarejestrowano 64 przypadki w mieście Radomiu i 88 przypadków w Powiecie radomskim.

Zakażenia zaczęto odnotowywać wraz z upowszechnieniem się testów typu „Combo” 3 w 1 (COVID, grypa A/B, RSV). Również szeroka dostępność testów molekularnych (PCR) do diagnostyki in vitro znacząco zwiększyła wykrywalność wirusowych czynników etiologicznych zakażeń dolnych dróg oddechowych.

2.4. Odra i Różyczka

W 2024 roku do PSSE w Radomiu nie wpłynęło zgłoszenie zachorowania i podejrzenia zachorowania na odrę i różyczkę z terenu miasta Radomia i powiatu radomskiego. Sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do powyższych chorób jest od wielu lat stabilna.

2.5. Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie (OPW)

W 2024 roku na terenie miasta Radomia i powiatu radomskiego zarejestrowano 2 przypadki OPW (2- miasto Radom, 0-powiat radomski). W wykonanych badaniach wykluczono zachorowania na *poliomyelities*. W 2023 r. nie odnotowano żadnego przypadku podejrzenia/rozpoznania OPW. Zarejestrowanie przypadków zachorowań w 2024r. wiąże się z intensyfikacją nadzoru nad OPW poprzez comiesięczne kontrole oddziałów dziecięcych i weryfikację dokumentacji medycznej, a także przypominaniu zasad postępowania w przypadku wystąpienia OPW u dzieci do 15 r. ż. W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia przeprowadzono **35** kontroli zgłaszalności OPW w szpitalach, które mają oddziały pediatryczne oraz Izby Przyjęć Pediatryczne.

2.6. Gruźlica

W 2024 roku zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na gruźlicę w mieście Radomiu. Zapadalność wynosiła 6,15 przypadków na 100 tys. mieszkańców. W 2023 r. zarejestrowano 22 przypadki gruźlicy w mieście Radomiu, zapadalność wynosiła 11,17 przypadków na 100 tys. ludności. W Powiecie radomskim odnotowano w 2024 roku 6 przypadków, jest to o 2 przypadki mniej niż w 2023 r. Najwyższą zapadalność na gruźlicę odnotowano u osób w wieku 45-64 lat, zaś najniższą wśród dzieci i młodzieży 0-19 lat. Częściej na gruźlicę chorowali mężczyźni niż kobiety. Wszystkie przypadki zgłoszone do PSSE w Radomiu dotyczyły gruźlicy płuc.

2.7. Zakażenie wirusem HIV i zachorowania na AIDS

W 2024 roku do PPIS w Radomiu zgłoszono 10 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (8 przypadków zakażeń w Radomiu, w Powiecie radomskim 2 przypadki). Natomiast w 2023 roku zgłoszono 20 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (18 przypadków w Radomiu, w Powiecie radomskim 2 przypadki). W 2024 roku nie zarejestrowano zachorowań na AIDS na terenie miasta Radomia i Powiatu radomskiego. W 2023 roku zgłoszono 2 przypadki zachorowań na AIDS na terenie miasta Radomia.

2.8. Wirusowe zapalenie wątroby typu A,B,C

2.8.1. WZW A

W 2024 r. w mieście Radomiu zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A, natomiast w Powiecie radomskim nie odnotowano takiego zachorowania.

W 2023 r. nie stwierdzono przypadku zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A na terenie Radomia oraz Powiatu radomskiego.

2.8.2. WZW B

W 2024 roku na terenie Powiatu radomskiego i miasta Radomia odnotowano **22** zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B (**14**-miasto Radom, **8**-Powiat radomski). Nadzorem epidemiologicznym objęto **35** osób z kontaktu z chorymi na WZW typu B. W porównaniu z rokiem 2023 jest to o **20** przypadków więcej zarejestrowanych zachorowań.

2.8.3. WZW C

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia odnotowano **16** zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (**12**-miasto Radom, **4**-powiat radomski). Dla **6** osób chorych na WZW C wydano skierowania na bezpłatne szczepienie przeciwko WZW B. W porównaniu z rokiem 2023 jest to o **11** przypadków więcej zarejestrowanych zachorowań.

2.9. Wścieklizna

Zapobieganie wściekliznie u ludzi oparte jest na:

- szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które zostały pokąsane przez zwierzę podejrzanе o wściekliznę lub gdy śluzówki i/lub zraniona skóra miały kontakt ze śliną zwierzęcia podejrzanego o zachorowanie.
- szczepieniach profilaktycznych u osób, które z racji wykonywanego zawodu są szczególnie narażone na zetknięcie się z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, pracownicy leśni).

Decyzję o zakwalifikowaniu do szczepień przeciwko wściekliznie u osób pokąsanych podejmuje lekarz w Punkcie Szczepień przy Poradni Chorób Zakaźnych Radomskiego Szpitala Specjalistycznego ul. Lekarska 4 w Radomiu.

W mieście Radomiu w 2024 roku zaszczepiono przeciw wściekliznie 73 osoby, jest to o 26 osób więcej niż w 2023 r., natomiast w Powiecie radomskim 68 osób, jest to o 15 osób mniej niż w 2023 r.

W roku 2024 w mieście Radomiu i Powiecie radomskim, tak jak w latach poprzednich, nie było zachorowań na wściekliznę u ludzi.

2.10. Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia zanotowano **86** przypadków sporadycznych zachorowań na salmonelozę (**38**- miasto Radom, **48**-powiat radomski).

Salmonelozy	2024
	Liczba zachorowań na salmonelozy
miasto Radom	38 (w tym 3 przypadki posocznicy o etiologii S. Enteritidis)
powiat radomski	48

Typy serologiczne pałeczek *Salmonella* w 2024 roku w mieście Radomiu i powiecie radomskim.

<i>Salmonella</i>	2024	
	Powiat radomski	Radom
Enteritidis	35	29
z grupy C	0	0
z grupy B	0	0
z grupy D	0	1
Typhimurium	5	2
Spp.	6	6
Kentucky	1	0
Infantis	1	0
Razem	48	38

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia zarejestrowano **6** zbiorowych ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, w których zachorowało **135** osób. Czynnikiem etiologicznym w ogniskach były pałeczki *Salmonella* Enteritidis (**3** ogniska), Norowirus (**1** ognisko). W dwóch ogniskach, w których zachorowało najwięcej osób nie określono czynnika. 3 ogniska wystąpiły w lokalach gastronomicznych typu „dom weselny”, 2 ogniska w środowisku domowym, 1 ognisko w lokalu typu „światlica z zapleczem kuchennym w remizie strażackiej”.

2.10.1. Nadzór nad nosicielami pałeczek *Salmonella*

Na terenie miasta Radomia pod stałym nadzorem nie ma nosicieli pałeczek *Salmonella* Typhi, ani Paratyphi.

W mieście Radomiu i Powiecie radomskim zarejestrowano 3 nowe przypadki nosicieli innych typów pałeczek *Salmonella*. Po przeprowadzeniu badań kontrolnych 2 przypadki wykreślono z rejestru.

2.10.2. Czerwonka bakteryjna (zakażenia *Shigella* spp.)

W 2024 roku zarejestrowano 2 przypadki czerwonki bakteryjnej w mieście Radomiu, w Powiecie radomskim nie było zachorowań. W 2023 r. odnotowano 1 przypadek czerwonki bakteryjnej w Powiecie radomskim, w mieście Radomiu nie było zachorowań.

2.11. Krztusiec

W 2024 roku w porównaniu do lat poprzednich, obserwowany był niepokojący wzrost zachorowań na krztusiec. W ramach dochodzenia epidemiologicznego osoby z kontaktu z chorym na krztusiec kierowano do lekarza celem podjęcia decyzji o wdrożeniu postępowania poekspozycyjnego. Podejmowano współpracę z placówkami oświatowymi w przypadku osób chorych, które w okresie zakaźności uczęszczały do ww. placówek.

W 2024 roku zanotowano 385 przypadków zachorowań na krztusiec (227- miasto Radom, 158-Powiat radomski) oraz 64 ogniska domowe (36- miasto Radom, 28-Powiat radomski).

2.12. Borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia odnotowano **151** zachorowań na boreliozę (**73**-miasto Radom, **78**-powiat radomski) oraz **3** przypadki kleszczowego zapalenia mózgu (**1**-miasto Radom, **2**-powiat radomski). W odniesieniu do roku 2023r. jest wzrost zachorowań na boreliozę o **44** przypadki. Zachorowania na kleszczowe zapalenie mózgu utrzymują się na stałym poziomie.

2.13. Legioneloza

W 2024 roku na terenie powiatu radomskiego i miasta Radomia odnotowano **16** zachorowań na chorobę legionistów (**9**-miasto Radom, **7**-powiat radomski). Jest to 13 przypadków więcej rozpoznanych zachorowań niż w 2023r. Na terenie działalności PSSE w Radomiu w 2024 roku nie odnotowano zachorowań na gorączkę Pontiac.

2.14. Choroby inwazyjne (Inwazyjna choroba meningokokowa i pneumokokowa)

W 2024 roku na terenie działalności PSSE w Radomiu zarejestrowano **6** przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej (**2**-miasto Radom, **4**- powiat radomski). W 2 przypadkach wykryto zakażenie *N. meningitidis* grupy B, natomiast w 4 przypadkach nie ustalono grupy. Na inwazyjną chorobę pneumokokową zachorowało **24** osoby (**18**-miasto Radom, **6**-powiat radomski).

W ramach dochodzenia epidemiologicznego ustalano osoby z kontaktu z chorym na inwazyjną chorobę meningokokową, które w ramach nadzoru kierowano do lekarza celem przyjęcia chemioprophylaktyki.

2.15. Choroby przenoszone drogą płciową

2.15.1. Kiła

W 2024 roku zgłoszono w mieście Radomiu 12 zachorowań na kiłę (w tym 9 – innej postaci kiły i kiły nieokreślone, 3 – kiły wczesne oraz 1 – kiła późna), w Powiecie radomskim wykazano 8 zachorowań na kiłę (w tym 5 – innej postaci kiły i kiły nieokreślone, 2 – kiły wczesne oraz 1 – kiła późna). W 2023 roku odnotowano 10 zachorowań (w tym 7 – innej postaci kiły i kiły nieokreślone oraz 3 – kiły wczesne), w Powiecie radomskim wystąpiło w tym okresie 4 zachorowania na kiłę wczesną.

2.15.2. Rzeżączka

W 2024 roku wykazano 3 przypadki rzeżączki: 2 w mieście Radomiu i 1 w Powiecie radomskim. W 2023 r. w mieście Radomiu wykazano 4 przypadki: 3 w mieście Radomiu i 1 w Powiecie radomskim.

2.15.3. Inne choroby przenoszone drogą płciową

W mieście Radomiu w 2024 roku zgłoszono 3 przypadki innych chorób przenoszonych drogą płciowych wywołanych przez Chlamydie, natomiast w 2023 roku w mieście Radomiu zgłoszono o 1 przypadek więcej. W 2024 i 2023 roku w Powiecie radomskim nie odnotowano zachorowań.

2.16. Zakażenia *Clostridioides difficile*

W 2024 roku w Radomiu zarejestrowano 91 przypadków zakażeń *Clostridioides difficile* z czego 88 osób było hospitalizowanych. Ponad połowa zakażeń dotyczyła osób powyżej 65 roku życia. Nieznacznie częściej chorują kobiety. Dla porównania w 2023 r. zgłoszono do PSSE w Radomiu 132 przypadki, przy 129 hospitalizacjach. Zgłaszalność przypadków i liczba hospitalizacji z powodu zakażeń *Clostridioides difficile* na terenie miasta Radomia zmalała w porównaniu do 2023 roku.

W 2024 roku w Powiecie radomskim odnotowano 44 przypadki zakażeń *Clostridioides difficile*, 39 osób było hospitalizowanych. Większość przypadków dotyczyła osób powyżej 65 roku życia. W porównaniu do roku 2023 w Powiecie radomskim zmniejszyła się wykrywalność zakażeń *Clostridioides difficile* (59 przypadków w 2023 roku, 44 przypadki w 2024).

Przyczyn dużej wykrywalności można się doszukiwać w zwiększonej świadomości etiologii biegunek poantybiotykowej u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w placówkach zlokalizowanych na terenie Powiatu radomskiego. Inną przyczyną może być również zwiększenie konsumpcji antybiotyków, zwłaszcza z grup o wysokim ryzyku selekcji szczepów odpowiedzialnych za biegunkę poantybiotykową, przez starzejące się społeczeństwo.

3.Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych

3.1.Dane ogólne

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Radomiu prowadzi nadzór nad realizacją szczepień ochronnych w podmiotach na terenie miasta Radomia i Powiatu radomskiego. Ponadto Stanowisko ds. Szczepień Ochronnych Sekcji Nadzoru Epidemiologii odpowiada za dystrybucję i zaopatrzenie punktów szczepień w preparaty szczepionkowe. Z magazynu szczepionek PSSE w Radomiu wydawane są również szczepionki do Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych w: Kozienicach, Zwoleń, Białobrzegach, Grójcu, Lipsku, Szydłowcu, Przysusze. W 2024 roku z magazynu PSSE w Radomiu wydano łącznie 92.791 dawek szczepionek, natomiast w 2023 wydano 91.269 dawek szczepionek. W porównaniu z rokiem 2023 w 2024 r. wydano z PSSE w Radomiu 1522 dawki szczepionek więcej.

Magazynowanie i dystrybucja preparatów szczepionkowych w PSSE w Radomiu, odbywa się zgodnie z zasadami łańcucha chłodniczego. Wdrożone są procedury postępowania dotyczące monitorowania warunków przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych, postępowania w przypadku awarii urządzeń chłodniczych do przechowywania preparatów szczepionkowych oraz zasad postępowania na wypadek wstrzymania i wycofania z obrotu preparatów szczepionkowych oraz postępowania ze szczepionkami niespełniającymi wymagań jakościowych.

3.2.Nadzór nad punktami szczepień

W 2024 roku na terenie Powiatu radomskiego i miasta Radomia było zarejestrowanych 75 punktów szczepień.

PSSE w Radomiu przeprowadza okresowe kontrole podmiotów realizujących Program Szczepień Ochronnych.

Podejmowane działania zgodne są z Ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

W 2024 roku wykonano 30 kontroli w punktach szczepień. Ponadto kontrolujący sprawdzali posiadanie, poprawność i wdrożenie w punktach szczepień procedur związanych z dystrybucją szczepionek, stosowania ujednoliconego druku formularza zamówień oraz sposobu monitorowania terminów ważności preparatów szczepionkowych.

Skontrolowane punkty szczepień spełniają wymagania, jakim powinny odpowiadać punkty szczepień w tym przestrzeganie zachowania łańcucha chłodniczego, wymaganego przy przechowywaniu szczepionek.

Punkty szczepień podlegające nadzorowi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu zaopatrzone są w alternatywne źródło zasilania UPS oraz systemy elektronicznego monitorowania temperatury w chłodziarkach do przechowywania szczepionek.

Poniższa tabela przedstawia liczbę punktów szczepień w 2024 roku w zależności od rodzaju wykonywanej działalności leczniczej i w porównaniu do 2023 roku.

Podmioty lecznicze realizujące szczepienia ochronne na nadzorowanym terenie	Liczba podmiotów		Liczba punktów/gabinetów szczepień w tych podmiotach		Liczba kontroli punktów szczepień w 2024 roku	
					Zaplanowanych	Wykonanych
Lecznictwo otwarte publiczne	17	17	25	21	5	5
Lecznictwo otwarte niepubliczne	32	33	32	37	10	15
Oddziały Noworodkowe	-	-	3	3	3	3
Por. Konsultacyjna Szczepień	-	-	1	1	-	-
Por. Chirurgiczna	-	-	4	4	2	3
Por. Lekarza Zakładowego	-	-	2	2	-	-
Punkt szczepień p/wścieklicznie	-	-	1	1	1	1
SOR	-	-	2	2	2	2
Dializy	1	1	2	2	-	-
Centrum Medycyny Podróży	1	1	1	1	-	-
Izba Przyjęć	-	-	1	1	1	1
Ogółem	51	52	74	75	18	30

3.3.Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

Na podstawie analizy sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54) w 2024 roku szczepieniami wg Programu Szczepień Ochronnych objęto 69.585 dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat. Liczba ta uległa zmniejszeniu o 789 osoby w porównaniu do roku 2023. Ubytek liczby dzieci jest spowodowany głównie spadkiem liczby urodzeń.

3.3.1.Stan wyszczepienia pełnymi dawkami szczepionek podawanych w pierwszym roku życia

Nazwa jednostki chorobowej przeciwko której wykonywane są szczepienia	Odsetek dzieci zaszczepionych w I roku życia	
	2023	2024
Gruźlica	96,95	97,05
Rotawirusy	48,63	46,62
WZW B	27,12	77,01

Powyższe zestawienie wskazuje na niewielki spadek wyszczepialności dzieci przeciw zakażeniom rotawirusowym. Jest to o tyle istotne, że o ile pozostałe szczepienia można odłożyć w czasie i uzupełnić w terminie późniejszym, to szczepionka przeciwko zakażeniom rotawirusowym musi zostać podana w określonym przedziale czasowym tj. pierwsza dawka pomiędzy 6 a 12 tygodniem życia, a cykl szczepienia musi zostać zakończony, w zależności od podawanego preparatu, do 24 lub 32 tygodnia życia dziecka. Spadek wyszczepialności tymi preparatami jest zastanawiający również ze względu na to, że jest to szczepionka obowiązkowa i bezpłatna w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

3.3.2. Szczepienia przeciwko ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis)

Stan uodpornienia wśród populacji 10-latków przeciwko poliomyelitis w 2024 roku wyniósł 86,13%.

W 2023 pełny cykl szczepień otrzymało 87,80% dzieci w wieku 10 lat.

3.3.3. Szczepienia przeciwko pneumokokom

Stan uodpornienia wśród dzieci w 3 roku życia przeciwko pneumokokom w 2024 roku wyniósł 79,84%.

W 2023 pełny cykl szczepień otrzymało 73,15% dzieci z rocznika 2020, tj. w trzecim roku życia.

3.3.4. Szczepienia przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b

Stan uodpornienia wśród dzieci w 3 roku życia (urodzone w 2021 r.) przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b w 2024 roku wyniósł 80,41%.

W 2023 pełny cykl szczepień otrzymało 69,46% dzieci z rocznika 2020, tj. w trzecim roku życia.

3.3.5. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi

Stan uodpornienia wśród dzieci w 15 roku życia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 2024 roku wyniósł 79,08%.

W 2023 pełny cykl szczepień otrzymało 76,72% dzieci w 15 roku życia.

3.3.6. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce

W przypadku dziewcząt w wieku 15 lat poziom wyszczepialności przeciwko odrze, śwince i różyczce wyniósł w 2024 roku 91,59%.

W 2023 roku było to 93,70%.

Widać stały trend spadkowy w odsetku osób poddających się obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Wyjątek stanowi tu tylko szczepienie przeciwko tężcowi, krztuścowi i błonicy, którego wyszczepialność utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

3.4. Uchylający się od szczepień

Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych odnotowana na terenie podległym PSSE w Radomiu w 2024 roku wyniosła 263 osoby. W związku z tym faktem na koniec 2024 roku było zarejestrowanych 284 niezaszczepionych dzieci.

Liczba uchylających się od szczepień znacznie zmniejszyła się gdyż w 2023 roku od szczepień uchylały się 504 osoby.

Powyższe dane świadczą o ciągłej aktywności tzw. „ruchów antyszczepionkowych”, poddających w wątpliwość potrzebę i bezpieczeństwo szczepień w oparciu o sensacyjne doniesienia, niepotwierdzone wiarygodnymi badaniami medycznymi i epidemiologicznymi.

3.4.1.Działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu wyegzekwowania obowiązku szczepień przez osoby uchylające się.

Do osób uchylających się od obowiązku szczepień wystosowano w 2024 roku 21 pisemnych powiadomień o potrzebie, skuteczności, bezpieczeństwie i obowiązku szczepień ochronnych oraz o konieczności stawienia się z dzieckiem na obowiązkowe szczepienia ochronne oraz przeprowadzono 30 rozmów z rodzicami uchylającymi się od szczepień. W 2023 roku wysłano 78 takich upomnień.

Ponadto pracownicy PSSE w Radomiu prowadzili indywidualne rozmowy z rodzicami uchylającymi się od obowiązku szczepień dzieci. Podczas kontroli punktów szczepień w podmiotach leczniczych przeprowadzane były rozmowy z lekarzami pediatrii o ich roli w edukacji rodziców w zakresie znaczenia szczepień ochronnych w zapobieganiu chorobom zakaźnym. Współpracowano w tym zakresie również z pielęgniarkami pracującymi w punktach szczepień.

3.5.Niepożądane odczyny poszczepienne

W roku 2024 z terenu podległego właściwości terytorialnej PSSE w Radomiu zgłoszono 15 Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) – 13 z miasta Radomia, a 2 z Powiatu radomskiego.

- 15 NOP o charakterze łagodnego odczynu objawiające się głównie gorączką, obrzękiem i bolesnością w miejscu podania preparatu.

W roku 2023 z terenu podległego właściwości terytorialnej PSSE w Radomiu zgłoszono 14 Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP), z czego 10 w Radomiu i 4 na terenie Powiatu radomskiego.

W 2024 roku nie odnotowano żadnego zgonu z powodu niepożądanego odczynu poszczepiennego.

W poniższej tabeli przedstawiono klasyfikację NOP, liczbę przypadków i preparaty szczepionkowe, po których wystąpił dany odczyn.

Szczepienia, po których wystąpił NOP	Liczba NOP		
	Łagodne	Poważne	Ciężkie
DTP+ Act Hib + IPV	4		
Pentaxim	1		
BCG	1		
DTP+ Act Hib+ Imovax Polio+ Rotateq	1		
MMR+ Synflorix	2		
Hexacima + Synflorix +Rotateq	2		
Hexacima	3		
Bexsero	1		
SUMA	15		

4.STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

4.1.Dane ogólne

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu prowadzi nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi we wszystkich podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych, które są zarejestrowane w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą i znajdują się na terenie Radomia i Powiatu radomskiego .

Według stanu na 31.12.2024 r. na terenie podległym Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Radomiu było zarejestrowanych 818 podmiotów leczniczych. W 2023 roku było zarejestrowanych 815 podmiotów (według stanu na 31.12.2023).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu jest:

- 10 podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w tym:
- 5 jednostek lecznictwa stacjonarnego i całodobowego niebędących przedsiębiorcami (Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej).

Nazwa podmiotu leczniczego	Liczba łózek
Miasto Radom	
Radomski Szpital Specjalistyczny im. dr. Tytusa Chałubińskiego	562
Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Im. Dr Barbary Borzym w Radomiu	699
Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Radomiu	54
Powiat radomski	
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Szpital w Iłży	124
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Lecha i Marii Kaczyńskich – Pary Prezydenckiej w Pionkach	169

- 5 jednostek leczenia stacjonarnego i całodobowego będących przedsiębiorcami (Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej)

Nazwa podmiotu leczniczego	Liczba łózek
Miasto Radom	
Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Radomiu	582
Radomskie Centrum Onkologii im Bohaterów Radomskiego Czerwca 76'	114
Medicon Sp. z o.o.	10
Gin-Med Sp. z o.o.	5
PZU Zdrowie S.A. Oddział Centrum Medyczne Polmedic w Radomiu	9
Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Lecznicy Dla Przewlekłe Chorych	43

- podmioty udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

Rodzaj wykonywanej działalności leczniczej	Liczba podmiotów	
	2023 rok	2024 rok
Gabinety indywidualnej, specjalistycznej, grupowej praktyki lekarskiej o profilu zabiegowym (w tym gabinety stomatologiczne)	159	159
Gabinety indywidualnej, specjalistycznej, grupowej praktyki lekarskiej o profilu niezabiegowym	271	271
Przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria niebędące przedsiębiorcami	30	30
Przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria będące przedsiębiorcami	319	322
Medyczne laboratoria diagnostyczne	11	11
Pogotowia ratunkowe i zespoły wyjazdowe	8	8
Pozostałe (indywidualne praktyki pielęgniarские, położnicze fizjoterapeutyczne, itp.)	13	13

- 3 Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze w strukturach szpitali,
- 1 Zakład Opiekuńczo-Pielęgnacyjny w strukturach Szpitala.

4.2.Działalność kontrolno – represyjna

W nadzorowanych obiektach kontroli podlega m.in.:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, w tym zapewnienie warunków izolacji pacjentów,
- stosowanie procedur higienicznych zapobiegających zakażeniom (sprzątanie, dezynfekcja, sterylizacja),
- postępowanie w przypadku wystąpienia ognisk zakażeń szpitalnych,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej i sprzętu zapobiegającego zakażeniom przez personel medyczny.

Kontrolujący w imieniu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu, działając na mocy ustawy z 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, dokonują oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. W swojej ocenie opierają się m.in. na:

- Ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi;

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą
- Ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
- Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala
- Wytycznymi towarzystw naukowych i ekspertów

4.2.1. Wydane decyzje

Pracownicy na Stanowisku ds. Higieny Lecznictwa Sekcji Nadzoru Epidemiologii przeprowadzili w 2024 roku 50 kontrole podmiotów leczniczych. W wyniku czynności kontrolnych wydano:

- 6 decyzji merytorycznych
- 3 decyzje przedłużające termin wykonania obowiązków na wniosek strony (7 w 2023 roku)
- 1 decyzja umarzająca wynikająca z wykonania obowiązków nałożonych decyzjami
- 6 decyzji płatniczych
- Nałożono 1 mandat karny na kwotę 400 złotych, dotyczący nie wdrożenia i nie stosowania procedur zapewniających ochrony przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, nie przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych.

4.3. Krótka charakterystyka stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

4.3.1. Radomski Szpital Specjalistyczny im. Dr. Tytusa Chałubińskiego

W 2024 r. Radomski Szpital Specjalistyczny podjął działania w celu poprawy i jakości stanu technicznego w następujących komórkach organizacyjnych:

- Zakład Patomorfologii – wykonano bieżące naprawy powłok malarskich oraz wymianę okładzin ściennych i podłogowych, wymieniono część stolarki drzwiowej;
- Szpitalny Oddział Ratunkowy - nadal trwa realizacja inwestycji rozbudowy SOR pod nazwą „Rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym oraz budowa dróg wewnętrznych”;
- Budynek Laboratorium – dokonano odnowienia powłok malarskich, uszczelnienia pokrycia dachowego oraz wymianę okładzin ściennych i podłogowych.

4.3.2. Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Radomiu

W wyniku zmian organizacyjnych szpitala, pomieszczenia: oddziałów, poradni i zakładów są na bieżąco dostosowywane do aktualnie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawnych i standardów użytkowych.

Ponadto, na bieżąco wymieniane są najbardziej wyeksploatowane i uszkodzone urządzenia sanitarne m.in. maceratory, myjki do basenów, liczne umywalki, zlewozmywaki, baterie umywalkowe, zlewozmywakowe, prysznicowe, miski ustępowe oraz usterki budowlane: naprawa podłóg, okładzin ścian, instalacji elektrycznej i oświetleniowej.

4.3.3. Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Im. Dr Barbary Borzym w Radomiu

W 2024 roku w zrealizowano następujące inwestycje:

- Wykonane prace malarskie w oddziałach: Psychiatrycznym P3, Psychiatrycznym P4, Psychiatrycznym P5, Psychosomatycznym, Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Rehabilitacji Neurologicznej, Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych/DU, ZOL;
- Wykonane prace malarskie w poradniach: Odwykowa ul. M. Reja 30, Zdrowia Psychicznego ul. M. Reja 30, Autystyczna ul. M. Reja 30;
- Wykonane prace malarskie w Stacji Uzdatniania Wody-Hydrofornia, Kuchni Szpitalnej, Aptece Szpitalnej, Izbie Przyjęć.

4.3.4. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Szpital W Ilży

W 2024 roku w Szpitalu, dla podniesienia jakości usług oraz zapewnienia bezpieczeństwa pacjentom hospitalizowanym, wykonano następujące prace remontowo – budowlane:

- Przebudowa i modernizacja apteki Szpitala;
- Przebudowa Oddziału Chorób Wewnętrznych w SPZZOZ - Szpital w Ilży - Inwestycja w trakcie realizacji – planowane zakończenie w marcu 2025;
- Remont budynku oczyszczalni ścieków;
- Kompleksowa modernizacja kotłowni;
- Zakup i montaż klimatyzatorów do pomieszczeń w SPZZOZ Szpital w Ilży, w których przechowywane są produkty lecznicze;
- Remont dachu budynku poradni specjalistycznych w SPZZOZ Szpital w Ilży;
- Zakup myjni dezynfektora na potrzeby Oddziału Ginekologii Jednego Dnia w SPZZOZ – Szpital w Ilży;

4.4. Utrzymanie czystości bieżącej i porządku

W podmiotach lecznictwa otwartego i zamkniętego utrzymaniem czystości bieżącej i porządku zajmują się: pracownicy gospodarczy, salowe, osoby sprzątające lub pracownicy zewnętrznych firm specjalistycznych.

W szpitalach sprzątanie odbywa się zgodnie z obowiązującym planem higieny i procedurami opracowanymi, w zależności od przynależności pomieszczenia do określonej strefy czystości:

- strefa I – czystość ciągła – wymagająca najwyższego poziomu higieny, czystości bakteriologicznej, dezynfekcji wysokiego stopnia;
- strefa II – ogólna czystość – wymagająca okresowej dezynfekcji niskiego poziomu;
- strefa III – czystość zmienna – wymagająca dezynfekcji w zależności od stopnia zagrożenia;
- strefa IV – ciągłego skażenia – wymagająca systematycznej dezynfekcji wysokiego stopnia.

Oddziały szpitalne wyposażone są w pompy dozujące środki myjąco – dezynfekujące znajdujące się w brudowniku. Detergenty i preparaty dezynfekcyjne stosowane są wg. planu higieny i w oparciu o obowiązujące procedury higieniczne w placówce.

Sprzątanie odbywa się z częstotliwością na ogół 2 razy dziennie lub częściej w zależności od potrzeb sanitarnych, w tym przynależności pomieszczeń do stref czystości. W podmiotach leczniczych prowadzone są rejestry – harmonogramy sprzątania pomieszczeń. Do sprzątania używa się profesjonalne wózki serwisowe, z systemem kuwetowym, wózki dwuwiaDERkowe, mopy i ściereczki jednorazowego użytku. W większości komórek organizacyjnych szpitali używane są ściereczki i wiadra o kodzie kolorystycznym: czerwone – mycie w obszarze sanitarnym, niebieskie – mycie powierzchni ponad podłogowych, zielone – mycie powierzchni szklanych, żółte – dezynfekcja. Ponadto, do mycia ścian i podłóg w blokach operacyjnych, w Oddziałach Hematologii, Neonatologii i w obszarach wysokiego ryzyka, uwzględniających ryzyko epidemiologiczne stosowane są mopy preparowane (nasączone preparatami chemicznymi).

Po zakończeniu sprzątania sprzęt jest myty i dezynfekowany, przechowywany w pomieszczeniach porządkowych danego oddziału szpitala. Nakładki na mopy i ściereczki wielorazowego użytku prane są w pralni. W szpitalach i w części placówek leczenia otwartego, prowadzone są rejestry nakładek na mopy oddawanych do pralni. W gabinetach stomatologicznych używane są na ogół nakładki na mopy jednorazowego użytku. Do sprzątania ciągów komunikacyjnych w niektórych szpitalach: wykorzystywane są maszyny czyszczące samojezdne. Wózki serwisowe przechowywane są w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych.

Dodatkowo po pacjentach poddawanych izolacji szczepami wysoce opornymi dokonywana jest dekontaminacja pomieszczeń i powierzchni metodą fumigacji. Kontrolę procedur czystości dokonuje się poprzez wykonywanie badań środowiskowych oraz przy użyciu wskaźników fluorescencyjnych.

W podmiotach leczniczych stosowana jest przez personel medyczny odzież ochronna z krótkim i długim rękawem wielorazowego i jednorazowego użytku.

4.4.1. Postępowanie z bielizną brudną

W każdej komórce/jednostce organizacyjnej są wydzielone pomieszczenia lub miejsca do gromadzenia brudnej bielizny przed przekazaniem do prania. Zbieraniem, segregowaniem i transportowaniem brudnej bielizny zajmuje się wydzielony personel.

Postępowanie z brudną bielizną odbywa się zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Segregacja bielizny odbywa się według stopnia skażenia:

- Bielizna brudna - worki foliowe koloru zielonego lub czarnego
- Bielizna skażona - worki foliowe koloru czerwonego
- Bielizna po kontakcie z pacjentami leczonymi cytostatykami - worki foliowe koloru żółtego.

Odbieranie bielizny brudnej i odzieży ochronnej personelu z oddziałów szpitalnych, poradni specjalistycznych oraz innych komórek organizacyjnych odbywa się przy użyciu wózków oznakowanych, posiadających zamykaną przestrzeń ładunkową, wyznaczonym brudnym ciągiem komunikacyjnym szpitala do magazynu bielizny brudnej.

4.4.2. Postępowanie z bielizną czystą

W podmiotach leczniczych, czysta odzież ochronna przechowywana jest w magazynie bielizny czystej, w wydzielonych szafach. Przed ekspedycją odzież jest segregowana, znajduje się na wieszakach i dodatkowo jest zabezpieczona w białe worki foliowe. Z magazynu jednostki organizacyjnej, czysta bielizna dostarczana jest do oddziałów szpitalnych wydzielonym wózkiem posiadającym zamkniętą przestrzeń ładunkową, czystym ciągiem komunikacyjnym, czystą wydzieloną windą.

Dla pacjentów leczonych cytostatykami z oddziałów onkologii, hematologii, pulmonologii i reumatologii przeznaczona jest bielizna koloru niebieskiego (zaopatrzona w tagi RFID i UHF), co daje gwarancję, że nie jest ona mieszana z inną pościelą i nie jest wydawana na inne oddziały. Wózek do transportu bielizny czystej przechowywany jest w wydzielonym pomieszczeniu. Prowadzony jest rejestr mycia i dezynfekcji wózka.

Coraz częściej w podmiotach lecznictwa otwartego i zamkniętego stosuje się również bieliznę jednorazowego użytku. Po użyciu obowiązuje postępowanie jak z pozostałymi odpadami medycznymi zgodnie z procedurą, natomiast bielizna skażona krwią lub wydzielinami ustrojowymi traktowana jest jako odpady zakaźne.

4.4.3. Dezynfekcja

W podmiotach leczniczych dezynfekcję sprzętu medycznego przeprowadza się przy użyciu preparatów dezynfekcyjnych według wskazań producenta (przeznaczenie, stężenie, czas i spektrum działania)

W większości placówek lecznictwa ambulatoryjnego narzędzia dezynfekowane są przez zanurzenie. Roztwory robocze przygotowywane są według obowiązujących instrukcji i zaleceń producenta oraz kart charakterystyki, bezpośrednio przed procesem dezynfekcji. Czas trwania dezynfekcji i stężenie roztworu roboczego odnotowywane są kartach monitorowania dezynfekcji.

Stężone środki dezynfekcyjne przechowywane są w oryginalnych opakowaniach w pomieszczeniach porządkowych na oddziałach, zamykanych i niedostępnych dla osób nieuprawnionych.

Automatyczne metody dezynfekcji wymagają użycia myjek dezynfektorów. W ten sposób dezynfekowane są narzędzia zabiegowe na blokach operacyjnych, w centralnej sterylizatorni oraz w pracowniach endoskopowych. Kontrola procesów dezynfekcji prowadzona jest poprzez ocenę mikrobiologiczną powierzchni metodą odcisków i wymazów.

4.4.4. Sterylizacja

W podmiotach leczniczych dobór metod wyłławiania jest zgodny z instrukcją producentów wyrobów medycznych. Wszystkie urządzenia wykorzystywane do sterylizacji znajdują się pod stałą kontrolą, zgodnie z zaleceniami wytwórcy - 1 x w roku.

Każdy cykl sterylizacji podlega obowiązkowej kontroli wg „Ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia” z 2017 r. , które zostały uzupełnione poprzez wydanie w 2022 r. kompendium - „Dekontaminacja wyrobów medycznych - kompendium wiedzy”.

Kontrola procesów sterylizacji przeprowadzana jest wg parametrów krytycznych metodami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi. W autoklawach polega na codziennej kontroli działania sterylizatorów parowych testem Bowie Dicka przy użyciu wskaźnika chemicznego typu 2. Ponadto, do chemicznej kontroli procesów sterylizacji w autoklawie stosowane są wskaźniki typu 1, 4, 5, 6 oraz testy biologiczne: Sporale A, wskaźniki ampułkowe z odczytem po 24 godzinach. Do monitorowania skuteczności procesów sterylizacji tlenkiem etylenu są wykorzystywane wskaźniki chemiczne typu 5 umieszczane w trzech pakietach reprezentatywnych oraz wskaźniki biologiczne o szybkim odczycie.

Kontrola procesów sterylizacji plazmowej polega na zastosowaniu wskaźników chemicznych typu 4 w trzech pakietach reprezentatywnych, automatycznej rejestracji oraz archiwizacji w postaci zapisu papierowego parametrów procesu sterylizacji, stosowaniu w każdym cyklu jednego wskaźnika biologicznego o szybkim odczycie po 20 minutach. Wszystkie pakiety są oznakowane na zewnątrz wskaźnikiem procesu typu 1. Skuteczność procesów sterylizacji w wyjaławiaczach na suche gorące powietrze sprawdzana jest Sporalami S.

Zwalnianie wyrobów po sterylizacji odbywa się na podstawie oceny zapisów parametrów krytycznych procesu potwierdzonych wskaźnikami chemicznymi. Zasady orzekania o sterylności i zwalniania do użycia wyrobów po sterylizacji opisane są w procedurach. Wszystkie cykle sterylizacji są udokumentowane. Dokumentacja zawiera: nazwę i adres szpitala, datę sterylizacji, metodę sterylizacji, numer sterylizatora, numer cyklu, automatycznie zarejestrowane parametry procesu sterylizacji, ewidencję sterylizowanych narzędzi, sprzętu medycznego oraz innych materiałów, wyniki kontroli chemicznej oraz biologicznej a także nazwisko pracownika odpowiedzialnego za wykonanie testów sprawności technicznej sterylizatora, załadunek oraz zwalnianie wsadów do użycia. Istnieje powiązanie pakietu sterylizacyjnego – procesu – pacjenta. Na pakiety naklejana jest etykieta (podwójnie przylepna), zawierające informacje: data sterylizacji, data ważności, numer sterylizatora, numer cyklu, kod pracownika. Ponadto, etykieta wklejana jest do indywidualnej dokumentacji pacjenta.

4.4.5. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w miejscu powstawania

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi w miejscu powstawania jest zgodna z obowiązującymi procedurami postępowania opracowanymi na podstawie ustawy o odpadach oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. W większości placówek medycznych pojemniki na odpady medyczne są prawidłowe. Personel placówek stosuje zasady właściwej segregacji wszystkich odpadów w miejscu ich powstawania, gromadząc je w workach foliowych (kodowanych kolorami) w oddzielnych pojemnikach.

Każdy worek i każdy pojemnik z odpadami medycznymi posiada odpowiednie wymagane oznaczenie, umożliwiające identyfikację pochodzenia odpadu. Powstające odpady są przechowywane w przystosowanym do tego pomieszczeniu. Następnie odbierane są przez firmę zewnętrzną do unieszkodliwienia. Pojemniki wielokrotnego użycia są zdezynfekowane i umyte po każdym użyciu. Prowadzone są karty ewidencji odpadów powstających oraz karty przekazywania tych odpadów w obiektach.

4.5. Zakażenia szpitalne

W każdym szpitalu funkcjonuje Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych, który podejmuje działania zapobiegające występowaniu i szerzeniu się zakażeń w szpitalach. Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych współpracują z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Radomiu w zakresie raportowania czynników biologicznych zakażeń, występowania chorób zakaźnych, ognisk epidemicznych, analizowaniu danych warunkujących bezpieczeństwo epidemiologiczne szpitala.

Szczególnymi zadaniami Zespołów Kontroli Zakażeń jest m.in.:

- ocena sytuacji epidemiologicznej w poszczególnych oddziałach;
- wdrożenie i nadzór nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym w placówkach;
- ocena ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z wykonywaniem świadczeń zdrowotnych;
- monitorowanie ognisk epidemicznych;
- szkolenie personelu z różnych grup zawodowych odnośnie profilaktyki zakażeń;
- wdrożenie polityki antybiotykowej w szpitalu;
- prowadzenie kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeniom i chorobom zakaźnym.

4.5.1. Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Radomiu

W 2024 roku zarejestrowano 6 ognisk epidemicznych. 2 ogniska o etiologii SARS-COV-2 (dwukrotnie na Oddziale Hematologii), 2 o etiologii *Clostridioides difficile* (1 ognisko na Klinicznym Oddziale Onkologii i 1 ognisko na Oddziale Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej), 1 ognisko *Acinetobacter baumannii* complex XDR- w Klinicznym Oddziale Neurologii, 1 ognisko *Klebsiella pneumoniae* KPC- Szpitalny Kliniczny Oddział Neurochirurgii. Łącznie zakażonych było 23 osoby.

4.5.2. Radomski Szpital Specjalistyczny

W 2024 r. zarejestrowano 7 ognisk epidemicznych: dwukrotnie Oddział Kardiologii – czynnik etiologiczny SARS-CoV-2, Oddział Wewnętrzny - *Klebsiella pneumoniae*, Oddział Nefrologii - *Klebsiella pneumoniae*, OIT - *Klebsiella pneumoniae*, Oddział Chirurgii Ogólnej - *Klebsiella pneumoniae*, Oddział Wewnętrzny – *Clostridioides difficile*. Łącznie zakażonych było 44 pacjentów.

4.5.3. Podsumowanie

Zakażenia związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych są w dalszym ciągu problemem placówek ochrony zdrowia. Ogólnie w 2024 roku w Radomiu i Powiecie radomskim stwierdzono 15 ognisk epidemicznych, w których zakażeniu uległo 67 osób.

Nadal problemem w placówkach ochrony zdrowia są zakażenia *Clostridioides difficile*. Jednakże można zauważyć znaczący wzrost świadomości dotyczącej dróg przenoszenia i postaci zakażeń tym drobnoustrojem wśród pracowników podmiotów leczniczych.

Niewielka liczba ognisk epidemicznych wywołanych *Enterobacterales* produkującymi karbapenemazy (CPE), w głównej mierze jest spowodowane przestrzeganiem procedur dotyczących wykonywania badań przesiewowych i izolacji pacjentów skolonizowanych.

4.6. Skargi, interwencje, odwołania, zażalenia dotyczące podmiotów leczniczych:

W 2024 roku do Sekcji Nadzoru Epidemiologii PSSE w Radomiu wpłynęło 8 interwencji, w tym 4 dot. podmiotów lecznictwa zamkniętego i 4 placówek lecznictwa otwartego. Interwencje dotyczyły:

- złego stanu higieniczno-sanitarnego – 2 interwencje niezasadne;
- braku środków higienicznych (mydła, ręczników papierowych i papieru toaletowego) – 2 interwencje niezasadne;
- wystąpienia insektów - interwencja nie potwierdziła się ale w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów, Dyrekcja placówki podjęła właściwe działania zapobiegawcze – dezynsekcję pomieszczeń;
- nieprzyjemnego zapachu fekaliiów/szamba - interwencja zasadna. Miejski Zarząd Lokalami w Radomiu usunął awarię instalacji kanalizacyjnej;
- nieprzestrzegania procedur higienicznych- interwencja zasadna. W czasie kontroli stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia, wszczęto postępowanie administracyjne i wydano zalecenia;
- braku ciepłej wody i nieprzestrzegania procedur higienicznych podczas udzielania świadczeń zdrowotnych w rehabilitacji- interwencja niezasadna. W czasie kontroli sanitarnej nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.7. Podsumowanie

Sekcja Nadzoru Epidemiologii w trosce o bezpieczeństwo i ochronę zdrowia mieszkańców Radomia i Powiatu radomskiego prowadzi czynny nadzór nad zapobieganiem i zwalczaniem zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Obserwuje się stały wzrost zaangażowania Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych i osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie placówek w kwestie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Podejmowane działania dotyczą zarówno szkoleń personelu podmiotów leczniczych, jak i edukacji pacjentów przy pomocy ulotek, broszur i plakatów. Wdrożone i aktualizowane procedury umożliwiają sprawne rozpoznawanie zagrożeń epidemiologicznych i szybkie podejmowanie właściwych działań w przypadku ich wystąpienia.

II. SEKCJA NADZORU HIGIENY KOMUNALNEJ

1. CELE I ZADANIA SEKCJI

Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej zajmuje się zagadnieniami związanymi z ochroną zdrowia ludzkiego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny środowiska. Do zadań w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne elementów środowiska bytowania człowieka, a zwłaszcza:

- nadzór sanitarny nad jakością wody do spożycia, w tym prowadzenie monitoringu jakości wody oraz nadzór nad urządzeniami do jej produkcji,
- nadzór sanitarny nad jakością wody w kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli oraz nad przestrzeganiem wymagań higienicznych i zdrowotnych na ich terenie,
- nadzór sanitarny nad jakością wody w pływalniach oraz nad przestrzeganiem wymagań higienicznych i zdrowotnych w tych obiektach,
- badań powietrza wewnątrz pomieszczeń (w przypadku zatrucia CO₂).

Prowadzony jest nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego i zdrowotnego w szpitalach, domach pomocy społecznej, hotelach, obiektach wczasowo-turystycznych, basenach kąpielowych, urządzeniach służących do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej, środkach transportu publicznego oraz innych obiektach użyteczności publicznej typu: stacje paliw, apteki, pralnie, obiekty kultury i sportu, zakłady przedpogrzebowe, cmentarze.

Rozpatrywane są:

- wnioski o wydanie decyzji na ekshumację,
- wnioski o wydawanie zezwoleń na wywóz zwłok i szczątków ludzkich poza granicę państwa,
- wnioski o wydanie postanowienia na sprowadzenie zwłok/szczątków ludzkich z zagranicy,
- podania o wydanie opinii dotyczących środków transportu przeznaczonych do: przewozu zwłok, bielizny szpitalnej do prania, przewozu odpadów niebezpiecznych,
- podania o zaopiniowanie regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gmin,
- podania o zaopiniowanie pod względem sanitarnym imprez masowych,
- wszelkie wnioski i interwencje.

Ponadto sporządzane są raporty, komunikaty i oceny w związku ze sprawowanym nadzorem oraz prowadzone jest postępowanie administracyjne w zakresie zagadnień dotyczących higieny komunalnej.

W 2024 roku pod nadzorem Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej było 1095 obiektów. Przeprowadzono 437 kontroli w obiektach będących pod nadzorem. Prowadzono bieżący nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w Radomiu oraz w Powiecie radomskim.

2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

2.1. Wprowadzenie

Warunki i zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi określa ustawa z dnia 07.06.2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.) natomiast wymagania, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi zawarte są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

Źródłem zaopatrzenia w wodę w mieście Radomiu oraz powiecie radomskim są wody podziemne ujmowane z poziomu kredowego, który jest głównym poziomem wodonośnym. Największym właścicielem i eksploatatorem systemu zaopatrzenia miasta w wodę są Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o., swą działalnością obejmują one Miasto Radom i niektóre okoliczne miejscowości w gminach (Wolanów, Zakrzew, Jedlnia Letnisko, Skaryszew, Jedlińsk, Kowala, Gózd).

2.2. Jakość wody

W 2024 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczoną do spożycia skontrolowano 2 wodociągi w Radomiu oraz 37 wodociągów w powiecie radomskim. Z wyznaczonych punktów zgodności pobierane były próbki wody dla potrzeb prowadzonego monitoringu jakości wody. Na podstawie uzyskanych wyników na koniec 2024r. wodę przeznaczoną do spożycia spełniającą wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) dostarczało 40 wodociągów, co stanowi 97,43 % wodociągów objętych nadzorem.

W odniesieniu do jednego wodociągu publicznego tj. Odechów gm. Skaryszew PPIS w Radomiu wydał decyzję administracyjną w celu doprowadzenia wskaźnika mętności do wymagań określonych w w/w rozporządzeniu z terminem realizacji do 31.10.2025r.

W/w wodociąg zaopatrywał 1820 mieszkańców w wodę warunkowo przydatną do spożycia.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę w Radomiu	
	Odpowiadających wymaganiom	Nieodpowiadających wymaganiom
101 – 1000	Pacjenci, personel szpitala oraz mieszkańcy ul. Krychnowickiej, ul. Fundowicza, ul. Porucznika Ostrego - 410 osób	0
10001 -100000	211668	0

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę w Radomiu

Wodociągi o produkcji [m ³]	POWIAT	
	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	
	Odpowiadającej wymaganiom	Nieodpowiadającej wymaganiom
<100	3080	0
101-1000	81322	1820
1001-10000	44671	0

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę w powiecie radomskim

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	MIASTO RADOM I POWIAT RADOMSKI	
	Liczba urządzeń dostarczających wodę	
	Odpowiadających wymaganiom	Nieodpowiadających wymaganiom
< 100	4	0
101 -1000	29	1
1001 - 10000	4	0
10001 - 100000	1	0

3. Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

3.1 Wodociągi o produkcji < 100 m³ / d

W/w wodociągi stanowią 10,25 % wszystkich wodociągów objętych nadzorem. W 2024r. skontrolowano 4 wodociągów co stanowi 100 % wszystkich objętych nadzorem w tej grupie. Cztery wodociągi zlokalizowane są na terenie powiatu radomskiego, natomiast jeden na terenie Miasta Radomia.

W odniesieniu do skontrolowanych w w/w grupie wodociągów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z badań próbek wody pobranych z wodociągu publicznego w Seredzicach gm. Iłża stwierdził przekroczenie parametru mętność. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. W trzech pozostałych wodociągach tj. Augustów gm. Pionki, Ruda Wielka gm. Wierzbica oraz Kottlarka gm. Iłża w 2024r. nie występowały przekroczenia wskaźników jakości wody.

Na koniec 2024r. wodę odpowiadającą wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) dostarczały wszystkie skontrolowane wodociągi. Z wody tej korzystało 3080 mieszkańców.

3.2 Wodociągi o produkcji 101 – 1000 m³/d

Wodociągi o produkcji jak wyżej stanowią 76,92 % wodociągów objętych nadzorem. W 2024r. w mieście Radomiu skontrolowano 1 wodociąg. Wodociąg lokalny zarządzany przez SWPZZPOZ ul. Krychnowicka 1 zaopatrywał w wodę pacjentów, personel szpitala oraz mieszkańców ul. Krychnowickiej, ul. Fundowicza, ul. Porucznika Ostrego – tj. 410 osób.

W wodociągu lokalnym przy ul. Krychnowickiej 1 PPIS w Radomiu stwierdził przekroczenie parametru chlor wolny, obecność nieakceptowalnego zapachu oraz bakterii grupy coli.

W odniesieniu do przekroczeń mikrobiologicznych PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Wdrożone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W związku z przekroczeniem parametru chlor wolny oraz obecnością nieakceptowalnego zapachu wody zarządzający podjął działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej, które spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

W powiecie radomskim w 2024r. skontrolowano 29 wodociągów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w próbkach wody pobieranej do badań w 2024r.:

- w wodociągu publicznym w Czarnej gm. Pionki stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu wody. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem doraźne działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej wody spowodowały chwilową poprawę jej jakości, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. PPIS w Radomiu po przeprowadzonej wnikliwej analizie posiadanych wyników badań próbek wody stwierdził, iż w w/w wodociągu publicznym obecność nieakceptowalnego zapachu wody utrzymuje się cyklicznie, co nie wpływa znacząco na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów;
- w wodociągu publicznym w Jedlni gm. Pionki stwierdził obecność bakterii grupy coli. W związku z powyższym PPIS w Radomiu wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Na czas prowadzonych przez Gminę Pionki działań naprawczych polegających na płukaniu oraz dezynfekcji sieci wodociągowej odbiorcy byli zaopatrywani w wodę ze źródeł zastępczych. Wdrożone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody;

- w wodociągu publicznym w Mireniu gm. Pionki stwierdził jednorazowe przekroczenie parametru jon amonowy w punkcie na sieci wodociągowej. Przeprowadzone kolejne badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości w w/w zakresie. Zanieczyszczenie miało charakter krótkotrwały i miejscowy;
- w wodociągu publicznym w Goździe stwierdził jednorazowe przekroczenie parametru mętność. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem skuteczne działania naprawcze spowodowały poprawę jej jakości, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Małęczynie gm. Gózd odnotował obecność bakterii grupy coli oraz nieakceptowalnego zapachu wody. W odniesieniu do przekroczeń mikrobiologicznych PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Wdrożone działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu urządzeń, zbiorników wody oraz sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W związku z wystąpieniem nieakceptowalnego zapachu zarządzający wodociągiem zastosował działania polegające na płukaniu sieci wodociągowej. Podjęte przez Gminę Gózd działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Jastrzębi stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu wody oraz obecność bakterii grupy coli. W odniesieniu do przekroczeń mikrobiologicznych PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Wdrożone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W związku z obecnością nieakceptowalnego zapachu wody ponownie przeprowadzone badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości;
- w wodociągu publicznym w Mąkosach gm. Jastrzębia stwierdził przekroczenie parametru chlor wolny oraz obecność bakterii grupy coli i nieakceptowalnego zapachu wody. W związku z powyższym PPIS w Radomiu wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Na czas prowadzonych przez Gminę Jastrzębia działań naprawczych polegających na płukaniu oraz dezynfekcji sieci wodociągowej odbiorcy byli zaopatrywani w wodę ze źródeł zastępczych. Wdrożone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie

wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W związku z wystąpieniem przekroczenia parametru chlor wolny oraz obecnością nieakceptowalnego zapachu wody zarządzający prowadził płukanie sieci wodociągowej wraz z przyłączami. Podjęte przez Gminę Jastrzębia działania spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;

- w wodociągu publicznym w Woli Goryńskiej gm. Jastrzębia stwierdził podwyższenie wskaźnika mętności, przekroczenie parametrów azotyny, chlor wolny, jon amonowy, żelazo oraz obecność nieakceptowalnego zapachu. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem doraźne działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej wody powodowały chwilową poprawę jej jakości, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. PPIS w Radomiu po przeprowadzonej wnikliwej analizie posiadanych wyników badań próbek wody stwierdził, iż w w/w wodociągu publicznym nieznaczne przekroczenia parametrów fizyko – chemicznych i organoleptycznych wody utrzymują się cyklicznie oraz naprzemiennie (ostatnie w grudniu 2024r.). W związku z powyższym w celu całkowitego wyeliminowania przekroczeń zarządzający wystąpił do specjalistycznej firmy zewnętrznej o przeprowadzenie analizy i ustalenie przyczyny zaistniałej sytuacji;
- w wodociągu publicznym w Jedlińsku stwierdził jednorazowe podwyższenie wskaźnika mętności. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej wraz z przyłączem w punkcie zgodności spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym we Wsoli gm. Jedlińsk stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu wody. Ponownie pobrane próbki wody nie wykazały nieprawidłowości w w/w zakresie. Niezgodność miała charakter miejscowy i krótkotrwały;
- w wodociągu publicznym w Odechowie gm. Skaryszew stwierdził wielokrotne przekroczenie parametru mętność oraz żelazo. W odniesieniu do parametru żelazo podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. W związku z utrzymującym się przekroczeniem parametru mętność PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia z terminem realizacji do 31.10.2025r.;
- w wodociągu publicznym w Tomaszowie gm. Skaryszew stwierdził obecność pojedynczych kolonii bakterii grupy coli. W związku z powyższym zarządzający wodociągiem podjął natychmiastowe działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej, co spowodowało poprawę jakości wody i zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Skażenie miało charakter miejscowy i krótkotrwały;
- w wodociągu publicznym w Zakrzewie stwierdził obecność pojedynczych kolonii bakterii grupy coli oraz nieakceptowalnego zapachu wody. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem doraźne działania naprawcze polegające na dezynfekcji i płukaniu sieci wodociągowej wody spowodowały poprawę jej jakości, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;

- w wodociągu publicznym w Dąbrowce Nagórnej gm. Zakrzew stwierdził jednorazowe podwyższenie wskaźnika mętności. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Wawrzeszowie gm. Wolanów stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu, przekroczenie dopuszczalnej wartości parametrów chlor wolny, jon amonowy oraz podwyższenie wskaźnika mętności. W związku z powyższym Gmina Wolanów podejmowała działania naprawcze polegających na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej. Wdrożone działania naprawcze powodowały poprawę jakości wody, co ostatecznie zostało potwierdzone w badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Polanach gm. Wierzbica stwierdził przekroczenie parametru ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C oraz chlor wolny. W odniesieniu do przekroczeń mikrobiologicznych ustalono, iż prawdopodobną przyczyną niezgodności były prowadzone prace modernizacyjne na ujęciu w Polanach gm. Wierzbica. W związku z powyższym zarządzający wodociągiem zastosował dezynfekcję oraz płukanie sieci wodociągowej. Ponowne badania próbek wody w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych wykazały spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294);
- w wodociągu publicznym w Podgajku gm. Przytyk stwierdził obecność bakterii grupy coli, nieakceptowalnego zapachu wody oraz podwyższonego wskaźnika mętności. W odniesieniu do dwukrotnie stwierdzonej obecności bakterii grupy coli PPIS w Radomiu w pierwszym przypadku wydał zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, które zostało umorzone po podjęciu skutecznych działań naprawczych i otrzymaniu pozytywnych wyników badań wody. Prawdopodobną przyczyną wystąpienia skażenia były prowadzone prace remontowe w obiekcie, w którym zlokalizowany jest punkt zgodności. W drugim przypadku po stwierdzeniu pojedynczych kolonii bakterii grupy coli PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Wdrożone działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. Podwyższony wskaźnik mętności wystąpił jednorazowo miał charakter krótkotrwały i miejscowy. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. W odniesieniu do pojawiającego się w II półroczu 2024r. w dwóch punktach monitoringowych nieakceptowalnego zapachu podejmowane doraźne działania naprawcze nie przyniosły trwałej poprawy jakości wody. Utrzymująca się cyklicznie nieprawidłowość nie wpływa znacząco na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów. Ostatnie wyniki z grudnia również nie wykazały poprawy w tym zakresie.

W związku z powyższym kontrolne badania zostały wykonane w styczniu 2025r. i nie wykazały nieprawidłowości;

- w wodociągu publicznym w Wólce Domaniewskiej gm. Przytyk stwierdził przekroczenie parametrów ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, mętność, barwa, żelazo oraz obecność nieakceptowalnego zapachu wody. W odniesieniu do przekroczenia mikrobiologicznego zarządzający wodociągiem zastosował dezynfekcję oraz płukanie sieci wodociągowej. Ponowne badania próbki wody w w/w zakresie wykazały spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). W nawiązaniu do przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych PPIS w Radomiu prowadził rozpoczęte w 2024r. postępowanie egzekucyjne, które zostało zakończone po otrzymaniu pozytywnych wyników badań wody przeprowadzonych po wdrożonych skutecznych działaniach naprawczych związanych z przeprowadzeniem prac przeglądowo – konserwacyjnych oraz czynnościami serwisowymi i naprawą urządzeń na stacji uzdatniania wody przez specjalistyczną firmę zewnętrzną;
- w wodociągu publicznym w Glinicach gm. Przytyk stwierdził przekroczenie parametru mętność oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C. W związku z powyższym PPIS w Radomiu wydał zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, które zostało umorzone po otrzymaniu pozytywnych wyników badań wody potwierdzających spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294);
- w wodociągu publicznym w Aleksandrowie gm. Jedlnia Letnisko stwierdził przekroczenie parametru ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C. W odniesieniu do w/w przekroczenia ustalono, iż prawdopodobną przyczyną niezgodności był zbyt mały pobór wody w punkcie. W związku z powyższym zarządzający wodociągiem zastosował płukanie wewnętrznej sieci wodociągowej w obiekcie. Ponowne badania próbki wody wykazały spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

W związku z powyższym przekroczenia parametrów występowały w 20 wodociągach w powiecie radomskim oraz 2 na terenie Miasta Radomia.

W 9 wodociągach publicznych w powiecie radomskim tj. w Laskach gm. Pionki, Grzmucinie gm. Gózd, Jasieńcu Iłżeckim gm. Iłża, Wierzchowinach i Mokrosku gm. Jedlińsk, Słupicy gm. Jedlnia Letnisko (wodociąg został włączony do użytkowania w IV kwartale 2024r.), Pionkach ul. Leśnej oraz w Skaryszewie ul. Piaseckiego i ul. Wincentowskiej jakość wody odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Na koniec 2024r. wodę odpowiadającą wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) dostarczało 30 wodociągów o produkcji 101-1000 m³/d. Z wody tej korzystało 81732 mieszkańców. W odniesieniu do jednego wodociągu publicznego tj. Odechów gm. Skaryszew PPIS w Radomiu wydał decyzję administracyjną

w celu doprowadzenia wskaźnika mętności do wymagań określonych w w/w rozporządzeniu z terminem realizacji do 31.10.2025r. W/w wodociąg zaopatrywał 1820 mieszkańców w wodę warunkowo przydatną do spożycia.

Na podstawie kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 2024r. uchybienia sanitarno – techniczne stwierdzono na ujęciu wody we Wsoli gm. Jedlińsk, w Podgajku i Glinicach gm. Przytyk. W odniesieniu do w/w ujęć PPIS w Radomiu wydał decyzje administracyjne, które zostały wykonane w terminie.

Ponadto w 2024r. w wyniku zakończenia prowadzonego postępowania administracyjnego poprawie uległ stan sanitarno – techniczny ujęcia wody w Polanach gm. Wierzbica (przeprowadzona kompleksowa modernizacja), Pionkach ul. Leśna (odnowione ściany i sufity w hali filtrów, pomieszczeniu socjalnym, łazience dla pracowników, doprowadzona do właściwego stanu technicznego podłoga w pomieszczeniu chlorowni) oraz w Radomiu ul. Krychnowicka (odnowiona podłoga w hali filtrów).

3.3 Wodociągi o produkcji 1001 – 10000 m³/d

Wodociągi znajdujące się w tym przedziale stanowią 9,75 % wszystkich objętych nadzorem. W 2024r. skontrolowano wszystkie 4 urządzenia znajdujące się w omawianej grupie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w próbkach wody pobieranej do badań w 2024r.:

- w wodociągu publicznym w Dąbrowce Zabłotniej gm. Kowala stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu, przekroczenie parametru chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22⁰C oraz wskaźnika mętności. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Janusznie gm. Pionki stwierdził obecność nieakceptowalnego zapachu wody, bakterii grupy coli, enterokoków oraz przekroczenie parametru ogólna liczba mikroorganizmów w 22⁰C. W odniesieniu do parametrów mikrobiologicznych PPIS w Radomiu wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Na czas prowadzonych przez zarządzającego działań naprawczych polegających na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej odbiorcy byli zaopatrywani w wodę z opakowań jednostkowych. Wdrożone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi, a tym samym spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294). Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W nawiązaniu do obecności nieakceptowalnego zapachu wody nieprawidłowość miała charakter krótkotrwały i miejscowy. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;

- w wodociągu publicznym w Iłży stwierdził ponadnormatywną wartość wskaźnika mętności oraz jednorazowe przekroczenie parametru chloraminy. Podjęte przez zarządzającego wodociągiem działania naprawcze polegające na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej wraz z przyłączem spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych;
- w wodociągu publicznym w Wierzbicy – Zalesice gm. Wierzbica stwierdził obecność bakterii grupy coli oraz podwyższony wskaźnik mętności. W związku z powyższym w odniesieniu do przekroczeń mikrobiologicznych PPIS w Radomiu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Prawdopodobną przyczyną wystąpienia skażenia była awaria na sieci wodociągowej. Wdrożone działania naprawcze polegające na dezynfekcji oraz płukaniu sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań próbek wody PPIS w Radomiu stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi. Mieszkańcy na bieżąco byli informowani o jakości wody za pomocą stosownych komunikatów oraz okresowych ocen jakości wody. W odniesieniu do podwyższonego wskaźnika mętności zarządzający wodociągiem prowadził działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowej. Przekroczenie miało charakter krótkotrwały i miejscowy. Poprawa jakości wody została potwierdzona w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

Na koniec 2024r. wodę odpowiadającą wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) dostarczały wszystkie skontrolowane wodociągi. Z wody tej korzystało 44671 mieszkańców.

Na podstawie kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 2024r. w wyniku zakończenia prowadzonego postępowania administracyjnego poprawie uległ stan sanitarno – techniczny ujęcia wody w Janusznie gm. Pionki (odnowione ściany, sufit oraz podłoga w pomieszczeniu chlorowni). Ponadto w wyniku przeprowadzonych prac remontowych poprawie uległ stan sanitarno – techniczny ujęcia wody w Dąbrówce Zabłotniej gm. Kowala (odnowiono ściany oraz sufit w hali filtrów i pomieszczeniu socjalnym, doprowadzono do właściwego stanu technicznego drzwi wejściowe do chlorowni oraz zlikwidowano zacieki, odpadający tynk ze ścian i oznaki korozji z drzwi do szachtów zbiorników magazynowych wody).

3.4 Wodociągi o produkcji 10001 - 100000 m³/d

W 2024r. objęto nadzorem 1 wodociąg o tej produkcji co stanowi 2,43 % wszystkich wodociągów.

Skontrolowany wodociąg zaopatrywał w wodę 211668 mieszkańców Radomia i części miejscowości w okolicznych gminach: Zakrzew, Wolanów, Skaryszew, Jedlińsk, Jedlnia Letnisko, Kowala, Gózd.

Wodociąg ten ma największy udział w zaopatrywaniu ludności w wodę. W próbkach wody pobieranej do badań w 2024r. z wodociągu miejskiego w Radomiu Państwowy Powiatowy

Inspektor Sanitarny w Radomiu stwierdził występowanie przekroczeń w zakresie wskaźnika mętności, żelaza, Σ chloranów i chlorynów, ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C, obecności pojedynczych kolonii bakterii grupy coli oraz nieakceptowalnego zapachu. W odniesieniu do w/w przekroczeń podjęte przez Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o. o. działania naprawcze polegające na płukaniu odcinków sieci wodociągowej spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

3.5 Inne podmioty dostarczające lub wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć wody

W 2024 roku pod nadzorem Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej było 8 wodociągów lokalnych wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia wody w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Woda wykorzystywana jest do celów produkcyjnych oraz socjalno-bytowych pracowników. Obiekty nie zaopatrują w wodę ludności. W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor w Radomiu stwierdził występowanie przekroczeń w zakresie parametrów fizyko-chemicznych tj. : mętność, jon amonowy, żelazo, zapach, chlor wolny. W odniesieniu do większości w/w przekroczeń podjęte przez zarządzających obiektami działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. Natomiast w odniesieniu do przekroczenia parametru żelazo Państwowy Powiatowy Inspektor w Radomiu wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia.

Ponadto w 2024r. stwierdzono występowanie przekroczeń mikrobiologicznych w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C. W odniesieniu do w/w przekroczenia Państwowy Powiatowy Inspektor w Radomiu w jednym przypadku wydał decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. W dwóch przypadkach zarządzający podjął szybkie i skuteczne działania naprawcze co spowodowała wyeliminowanie przekroczenia mikrobiologicznego popartego stosownymi wynikami co skutkowało brakiem wszczęcia postępowania administracyjnego. W jednym przypadku wydano zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, które zostało umorzone po podjęciu skutecznych działań naprawczych co zostało potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Nadzór nad jakością wody prowadzony był zgodnie z ustalonym na 2024r. harmonogramem poboru wody w zakresie parametrów objętych monitoringiem grupy A i B określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 poz. 2294).

Próbki wody pobierano w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz wewnętrznej kontroli jakości wody z wyznaczonych punktu zgodności.

Ponadto w 2024r. nadzorem objęte były dwa wodociągi zaopatrujące w wodę szpitale tj. wodociągu zakładowym przy ul. Aleksandrowicza 5 w Radomiu, wodociągu lokalnym RSzS ul. Tochtermana 1 w Radomiu.

W 2024r. w wodociągu zakładowym przy ul. Aleksandrowicza 5 w Radomiu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu stwierdził przekroczenie parametru azotyny, amonowy jon oraz mętność. Pod koniec 2023r. zarządzający wodociągiem prowadził modernizację ujęcia wody. W skutek naturalnego procesu nitryfikacji zachodzącego w złożu filtracyjnym odnotowano przekroczenia parametrów azotyny oraz amonowy jon,

których zwiększone ilości były skutkiem zbyt krótkiego czasu pracy wymienionego złoza. Jako środki naprawcze zastosowano płukanie filtrów oraz zbiornika wody, ponadto ograniczono chlorowanie i zwiększono odstępy czasowe między płukaniem filtrów w stacji uzdatniania wody. Powyższe działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów oraz personelu szpitala PPIS w Radomiu wydał zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, które zostało umorzone po przeprowadzeniu badań kontrolnych.

W 2024r. w wodociągu lokalnym RSzS ul. Tochtermana 1 w Radomiu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu stwierdził spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294).

3.6 Podsumowanie

Zadania inspekcji sanitarnej realizowane są poprzez: nadzór nad zabezpieczeniem źródeł wody, pobór i badania próbek wody do spożycia. W przypadku występowania przekroczeń parametrów wskaźnikowych jakości wody podejmowane są stosowne działania naprawcze mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości. Za jakość wody odpowiada jej producent. Nadzór nad jakością wody prowadzony przez PPIS w Radomiu pozwala na wyeliminowanie wszelkich nieprawidłowości związanych z jakością wody do spożycia przez ludzi. Kontrole stanu sanitarno-technicznego urządzeń do zaopatrywania ludzi w wodę do spożycia oraz nadzór nad jakością wody do spożycia przez ludzi są prowadzone zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. W przypadku nieodpowiedniej jakości wody pod względem mikrobiologicznym wydawane są decyzje o warunkowej lub braku przydatności wody do spożycia, zaś w przypadku przekroczeń fizyko-chemicznych decyzje wydawane są z terminem niezbędnym do podjęcia właściwych działań naprawczych prowadzonych przez zarządzającego wodociągiem celem doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Należy wskazać, iż niepożądane zmiany jakości mikrobiologicznej wody dystrybuowanej przez system wodociągowy mogą być spowodowane:

1. Mało skutecznym uzdatnianiem wody.
2. Brakiem lub niewystarczającym stężeniem środków dezynfekcyjnych dozowanych do sieci wodociągowej.
3. Podwyższoną temperaturą wody ($>15-20^{\circ}\text{C}$).
4. Obecnością osadów w przewodach wodociągowych.
5. Podatnością materiałów, z których wykonano instalacje wodociągowe na tworzenie się osadów biologicznych.
6. Złym stanem technicznym i sanitarnym oraz dużą awaryjnością systemu dystrybucji wody wynikającą np. z wieloletniej eksploatacji.

7. Zmiennymi warunkami hydraulicznymi panującymi w sieci, warunkami przepływu np. występowaniem przepływów zwrotnych.
8. Wydłużeniem czasu pozostawania wody w sieci, występowaniem stref stagnacji wody
9. Naprawami lub modernizacją instalacji wody.
10. Samowolnymi podłączeniami studni głębinowych jako dodatkowego źródła zasilania instalacji wewnętrznej budynków.

4. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli opartych na wodach powierzchniowych

W roku 2024r. nadzorem objęte były 4 kąpieliska w miejscowościach Radom, Iłża oraz Pionki. Ogółem przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w zakresie stanu sanitarno-higienicznego plaży, zaplecza, oznakowania kąpieliska.

Wydano 18 komunikatów o przydatności wody do kąpeli oraz 2 komunikaty o braku przydatności wody do kąpeli. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor sanitarny w Radomiu wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do kąpeli ze względu na zakwit sinic dla kąpieliska „Borki” w Radomiu od strony ul. Stasieckiego 53 oraz dla kąpieliska „Borki” od strony ul. Bulwarowej.

Przed otwarciem sezonu kąpielowego zostały pobrane próby w ramach kontroli urzędowej. W trakcie trwania sezonu kąpielowego administratorzy obiektów na bieżąco przesyłali do PSSE w Radomiu wyniki badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Radomiu. Organizator wizualnie nadzorował wodę, zamieszczał na stronie internetowej serwisu kąpieliskowego aktualne informacje o warunkach panujących na kąpielisku. W sezonie kąpielowym na bieżąco prowadzono aktualizację serwisu kąpieliskowego.

4.1 Podsumowanie

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu w 2024r. znajdowały się 4 kąpieliska. Kontrole sanitarne przeprowadzone przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oraz w trakcie jego trwania obejmowały teren kąpielisk oraz wchodzącą w ich skład infrastrukturę techniczną i zaplecze sanitarne. W powyższym zakresie nie stwierdzono uchybień.

5. Pływalnie

Na nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu terenie funkcjonuje 6 obiektów wodnych, w tym 1 aquapark. Przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w Aquaparku Neptun w Radomiu przy ul. Wyścigowej 49, która skutkowałą nałożeniem mandatu karnego za brak bieżącej czystości w obiekcie oraz wydaniem decyzji administracyjnej nakazującej doprowadzenie do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego posadzki w pomieszczeniu szatni ogólnej, siedziska w saunie suchej i fug na posadzce przy saunach oraz podestu w strefie wypoczynku – termin

wykonania decyzji 31.12.2025r. Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą dot. bieżącej czystości w w/w obiekcie.

Próbki wody do badań pobierane były w ramach nadzoru sanitarnego, ponadto zarządzający badali wodę w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami.

Pod względem mikrobiologicznym miały miejsce przekroczenia w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C, bakterii z rodzaju *Legionella* oraz *Pseudomonas aeruginosa*.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w związku z przekroczeniami mikrobiologicznymi w zakresie:

- ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C w nieckach i systemach cyrkulacji basenowej wydał 2 decyzję w celu wyeliminowania przekroczenia tj. Pływalnia Delfin przy ul. Piastowskiej 17 (system cyrkulacji zaopatrujący nieckę basenową) oraz w Aquaparku Neptun przy ul. Wyścigowej 49 w Radomiu (niecka basenu rekreacyjnego oraz niecka brodzika dla dzieci),
- bakterii *Legionella* sp. wydał 1 decyzję w celu wyeliminowania przekroczenia tj. Basen przy ul. 25 Czerwca 83A w Radomiu (system cyrkulacji zaopatrujący nieckę basenową),
- *Pseudomonas aeruginosa* wydał 1 decyzję w celu wyeliminowania przekroczenia tj. Basen przy ul. 25 Czerwca 83A w Radomiu (niecka basenowa).

Pod względem fizykochemicznym miały miejsce przekroczenia w zakresie chloroformu, Σ THM, chloru wolnego, chloru związanego, potencjału redox, mętności, utlenialności oraz pH. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi w zakresie:

- chloroformu i Σ THM w nieckach i systemach cyrkulacji basenowej wydał 6 decyzji w celu wyeliminowania przekroczeń tj. Pływalnia Delfin przy ul. Piastowskiej 17 w Radomiu (niecka basenowa i system cyrkulacji zaopatrujący nieckę basenową), Pływalnia Orka przy ul. Młynarskiej 17 w Radomiu (niecka basenowa), Aquaparku Neptun przy ul. Wyścigowej 49 w Radomiu (niecka i system cyrkulacji zaopatrujący nieckę basenu sportowego, niecka i system cyrkulacji zaopatrujący nieckę brodzika dla dzieci, niecka i system cyrkulacji zaopatrujący wannę z hydromasażem), Basen przy ul. Struga 86 w Radomiu (niecka i system cyrkulacji zaopatrujący nieckę basenową).

W odniesieniu do pozostałych parametrów fizykochemicznych przekroczenia miały charakter krótkotrwały. Kolejne badania potwierdziły doprowadzenie jakości wody do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tj. Dz.U z 2022 poz. 1230) .

Zarządzający obiektem przeprowadzali działania naprawcze obejmujące m.in. częściową wymianę wody basenowej, płukanie filtrów, zmianę środka do dezynfekcji wody basenowej oraz regulację automatyki basenowej. Wykonanie decyzji zostało potwierdzone przedstawieniem prawidłowych wyników badań wody.

W odniesieniu do jakości wody z natrysków na Basenie Miejskim w Pionkach przy ul. Korczaka 4 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu stwierdził skażenie instalacji ciepłej wody mikroorganizmami *Legionella* sp. Wyeliminowanie przekroczenia zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

5.1. Podsumowanie

Basen kąpielowy stanowi specyficzne środowisko, w którym zanieczyszczenie wody może być przyczyną infekcji. Podczas kąpieli, za pomocą wody, mogą być przenoszone ustroje patogenne, stanowiące zagrożenie epidemiologiczne. W basenach kąpielowych mamy do czynienia z ułatwionym krążeniem chorobotwórczych drobnoustrojów od człowieka chorego lub nosiciela do zdrowego człowieka, woda jest doskonałym ich nośnikiem. W obrębie basenów kąpielowych występują również dogodne warunki do rozprzestrzeniania się infekcji. W strefie natrysków i szatni, wilgotne powietrze i mokre posadzki, mogą sprzyjać przetrwaniu drobnoustrojów i przenikaniu do ludzkiego ciała.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu każdorazowo po przedstawieniu przeprowadzonych przez zarządców pływalni badań wody dokonywał ich oceny.

W przypadku stwierdzenia przekroczenia normatywów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) nakazywał podjęcie stosownych działań w celu doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu.

6. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 roku pod nadzorem było ogółem **1095** obiektów użyteczności publicznej (w tym ujęcia wody, baseny, kąpieliska) znajdujące się na terenie Radomiu i Powiatu Radomskiego, skontrolowano **396** obiektów, przeprowadzono w nich **437** kontroli. Obiekty do kontroli planowano zgodnie z obowiązującą standaryzacją.

6.1 Stan sanitarny wybranych obiektów i urządzeń

6.1.1. Ustępy publiczne

W 2024 roku nie przeprowadzono kontroli szaletów publicznych oraz toalet ogólnodostępnych. Ogólna ilość szaletów publicznych na terenie Radomia – 8, w powiecie – 1.

Szalety ogólnodostępne znajdują się również przy istniejących obiektach sportowych oraz innych obiektach użyteczności publicznej (np. stacje paliw, supermarkety). W czasie imprez masowych zapewniane są toalety typu TOI-TOI. W ramach kontroli obiektów użyteczności publicznej zwracana jest uwaga na ich stan sanitarno-higieniczny, czystość bieżącą oraz obecność środków myjąco-dezynfekcyjnych i środków higieny.

6.1.2 Obiekty służby zdrowia

Na terenie działalności PSSE w Radomiu znajdują się publiczne i niepubliczne obiekty ochrony zdrowia. Kontrole kompleksowe w szpitalach przeprowadzane są wspólnie z innymi sekcjami. W 2024 roku sekcja nadzoru higieny komunalnej skontrolowała 8 szpitali. W jednym z kontrolowanych obiektów stwierdzono uchybienia dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów oraz nawierzchni podłóg w pomieszczeniach budynku. Na wyżej wymienione uchybienia zostało wszczęte postępowanie administracyjne i wydana decyzja z terminem wykonania.

Stan sanitarno-techniczny szpitali i innych obiektów ulega nieznacznej poprawie ze względu na ogólnie trudną sytuację finansową w służbie zdrowia. Drobne remonty wykonywane są na bieżąco w ramach możliwości finansowych szpitali.

Obiekty zaopatrywane są w wodę pochodzącą z wodociągów publicznych, wodociągu zakładowego oraz lokalnego. Wodociągi objęte są stałym monitoringiem. Szpitale posiadają dodatkowe źródła wody w postaci własnych ujęć lub rezerwowych źródeł zaopatrzenia w wodę zapewniających co najmniej 12-godzinny zapas.

Gospodarka odpadami medycznymi prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie. Pomieszczenia na odpady medyczne wyposażone są w urządzenia chłodnicze z odpowiednimi warunkami sanitarno-socjalnymi dla osób obsługujących. Ściany i podłogi łatwo zmywalne odporne na działanie wilgoci i środków dezynfekcyjnych, zapewniony dostęp do wody bieżącej ciepłej i zimnej. Odbiorem odpadów medycznych zajmują się firmy specjalistyczne mające stosowne uprawnienia do ich odbioru, zgodnie z podpisanymi umowami. Na terenie szpitali prowadzona jest segregacja odpadów komunalnych, których odbiorem zajmują się firmy mające stosowne uprawnienia.

Usługi pralnicze dla potrzeb szpitali świadczone są przez firmy zewnętrzne na podstawie zawartych umów. Jedynie przy Szpitalu Psychiatrycznym ul. Krychnowicka 1 w Radomiu funkcjonuje pralnia w układzie tradycyjnym.

W 2024r. w 9 szpitalach (w tym 3 szpitalach pobytu jednodniowego) pobierano próbki ciepłej wody użytkowej do badań laboratoryjnych. Ponadnormatywne ilości mikroorganizmów z rodzaju *Legionella* stwierdzono w 5 szpitalach tj.: Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym Sp. z o. o. ul. Aleksandrowicza 5 w Radomiu, RSzS Radom ul. Tochtermana 1, SWPZZPOZ Radom ul. Krychnowicka 1, SPZZOZ Szpital w Iłży ul. Danuty Siedzikówny 4 oraz SPZZOZ Pionki ul. Niepodległości 1.

W odniesieniu do RSzS Radom ul. Tochtermana 1 w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej pobrano 36 próbek wody do badań w kierunku mikroorganizmów z rodzaju *Legionella sp.* Na podstawie otrzymanych wyników w miesiącu lutym stwierdzono średnie skażenie instalacji wody ciepłej. W związku z powyższym PPIS w Radomiu wydał zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego. Po podjęciu przez zobowiązaną jednostkę stosownych działań naprawczych polegających na zdemontowaniu słuchawek prysznicowych w łazienkach, w których stwierdzono przekroczenia mikrobiologiczne, dezynfekcji termicznej instalacji ciepłej

wody użytkowej, sprawdzeniu prawidłowości działania generatorów dwutlenku chloru i przedstawieniu pozytywnych wyników badań wody, PPIS w Radomiu umorzył wszczęte postępowanie administracyjne.

W odniesieniu do SWPZZOZ w Radomiu ul. Krychnowicka 1 w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej pobrano 38 próbek wody do badań w kierunku mikroorganizmów z rodzaju *Legionella sp.* Na podstawie otrzymanych wyników w miesiącu marcu stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości mikroorganizmów *Legionella sp.* W związku z wystąpieniem skażenia punktowego na poziomie średnim PPIS w Radomiu wystosował pismo interwencyjne. Podjęte przez zarządzającego obiektem skuteczne działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

W odniesieniu do SPZZOZ Szpital w Iłży ul. Danuty Siedzikówny 4 w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej pobrano 19 próbek wody do badań w kierunku mikroorganizmów z rodzaju *Legionella sp.* Na podstawie otrzymanych wyników w miesiącu kwietniu stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości mikroorganizmów *Legionella sp.* W związku z wystąpieniem skażenia punktowego na poziomie średnim PPIS w Radomiu wystosował pismo interwencyjne. Podjęte przez zarządzającego obiektem skuteczne działania naprawcze polegające na wyłączeniu z użytkowania pomieszczenia, w którym stwierdzono nieprawidłowości, wymianie słuchawek i perlatorów, dezynfekcji termicznej oraz płukaniu instalacji ciepłej wody użytkowej, kontynuacji działań monitorujących i nadzorujących przez kolejne miesiące spowodowały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone w kolejnych badaniach laboratoryjnych.

Oddziały należące do SPZZOZ w Pionkach zlokalizowane są w 2 obiektach przy ul. Niepodległości 1 oraz Niepodległości 1A.

W obiekcie przy ul. Niepodległości 1 w Pionkach w 2024r. pobrano 33 próbki w kierunku badania ciepłej wody użytkowej. Przekroczenie mikroorganizmów *Legionella sp* występowało w 8 próbkach - stwierdzono skażenie wysokie (w miesiącu styczniu) oraz średnie (w miesiącu wrześniu i listopadzie). W związku z powyższym w przypadku wystąpienia skażenia wysokiego PPIS w Radomiu wydał decyzję administracyjną (nakazującą zaprzestania korzystania z pryszniców lub zdemontowania słuchawek prysznicowych w łazienkach) i nakazał podjąć natychmiastowe działania naprawcze zmierzające do doprowadzenia jakości wody ciepłej do określonych wymagań. Podjęte przez zarządzającego obiektem działania naprawcze polegające na zaprzestaniu korzystania z pryszniców, dezynfekcji termicznej oraz płukaniu instalacji ciepłej wody użytkowej spowodowały poprawę jakości wody. Otrzymano wyniki prawidłowe i zakończono postępowanie administracyjne.

W odniesieniu do wystąpienia skażenia średniego PPIS w Radomiu wydał w miesiącu wrześniu i listopadzie zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego, które po podjęciu skutecznych działań naprawczych oraz przedstawieniu pozytywnych wyników badań wody zostało umorzone.

W Zakładzie Opiekuńczo Lecznicznym w Pionkach przy ul. Niepodległości 1A w 2024r. pobrano łącznie 23 próbek w kierunku badania ciepłej wody użytkowej. Na podstawie otrzymanych

wyników stwierdzono przekroczenie mikroorganizmów *Legionella sp* w 8 próbkach - stwierdzono skażenie wysokie (w miesiącu styczniu i wrześniu) oraz średnie (w miesiącu kwietniu i listopadzie).

W związku z powyższym w przypadku występowania skażenia wysokiego PPIS w Radomiu każdorazowo wydawał decyzje administracyjne (nakazujące zaprzestania korzystania z pryszniców lub zdemontowania słuchawek prysznicowych w łazienkach) i podjęcia natychmiastowych, skutecznych działań naprawczych zmierzających do doprowadzenia jakości wody ciepłej do określonych wymagań. Podjęte przez zarządzającego obiektem działania naprawcze polegające na zaprzestaniu korzystania z pryszniców, dezynfekcji termicznej oraz płukaniu instalacji ciepłej wody użytkowej spowodowały poprawę jakości wody. Otrzymano wyniki prawidłowe i zakończono postępowanie administracyjne.

W odniesieniu do dwukrotnego wystąpienia skażenia na poziomie średnim PPIS w Radomiu wystosował w miesiącu kwietniu pismo interwencyjne, natomiast w listopadzie wydał zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, które po podjęciu skutecznych działań naprawczych oraz przedstawieniu pozytywnych wyników badań wody zostało umorzone.

W odniesieniu do Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego Sp. z o. o. ul. Aleksandrowicza 5 w Radomiu w ramach przeprowadzonych poza harmonogramem badań próbek wody stwierdzono wystąpienie średniego skażenia instalacji wody ciepłej. Próbkę wody zostały pobrane w miesiącu marcu w związku z wystąpieniem zachorowania na legionellozę pacjenta oddziału pulmonologii. W związku z powyższym PPIS w Radomiu wydał decyzję administracyjną i nakazał podjąć działania naprawcze zmierzające do doprowadzenia jakości wody ciepłej do określonych wymagań rozp. M.Z. Podjęte przez zarządzającego obiektem skuteczne działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody. Otrzymano wyniki prawidłowe i zakończono postępowanie administracyjne.

Ponadto w Radomskim Centrum Onkologii ul. Uniwersytecka 6A, placówce Centrum Medycznym PZU Zdrowie Polmedic ul. Osiedlowa 9, Medicon Sp. z o. o. ul. Gagarina 1 oraz GIN-MED Sp. z o. o. ul. Żeromskiego 64 nie stwierdzono przekroczeń mikroorganizmów rodzaju *Legionella sp*.

6.1.3 Podsumowanie

Oprócz kontroli stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń obiektów służby zdrowia, niezwykle istotnym zagadnieniem jest jakość ciepłej wody użytkowej. Bakterie z rodzaju *Legionella* znalazły dogodne warunki do bytowania w instalacjach wodnych wewnątrz budynków mieszkalnych, użytkowych i użyteczności publicznej m.in. w szpitalach, domach pomocy społecznej, hotelach. Obecność pałeczek *Legionella* można stwierdzić w inhalatorach, prysznicach, klimatyzatorach, nawilżaczach, turbinach dentystycznych itp. Do zakażenia pałeczkami dochodzi poprzez wdychanie aerozolu wodno-powietrznego. Warunki sprzyjające rozwojowi pałeczek *Legionella* to temp. zbliżona do 40°C, brak cyrkulacji, obecność osadów, czy biofilmu. Główne miejsca występowania tych mikroorganizmów to m.in. ślepe odcinki sieci, elementy instalacji pokryte osadem wapiennym, kamieniem

kotłowym, takie jak: prysznice, wylewki baterii, nasadki sitkowe baterii umywalkowych. Problem zapobiegania namnażaniu się pałeczek w systemach wodociągowych jest przede wszystkim problemem właściwych rozwiązań technicznych. Monitorowanie wody w wewnętrznej instalacji obiektu w kierunku wykrywania obecności pałeczek *Legionella* w obiektach służby zdrowia oraz innych obiektach użyteczności publicznej stanowi element nadzoru nad jakością wody, ze względu na obecność osób z grupy wysokiego ryzyka. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości PPIS w Radomiu wydaje stosowne decyzje mające na celu doprowadzenie do zlikwidowania niebezpieczeństwa namnażania pałeczek *Legionella* i wystąpienia zakażeń inhalacyjnych.

6.2 Domy Pomocy Społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie PSSE w Radomiu funkcjonuje 8 Domów Pomocy Społecznej i 5 placówek świadczących całodobową opiekę oraz 7 innych ośrodków pomocy w tym 4 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej jako placówki z dziennym pobytem, 2 obiekty – warsztaty terapii zajęciowej, 1 ośrodek interwencji kryzysowej. W 2024 roku skontrolowano 13 obiektów, przeprowadzono 17 kontroli. Obiekty te zlokalizowane są w większości w kompleksie budynków murowanych wolnostojących. Teren wokół ogrodzony. Pokoje mieszkańców wyposażone są w łóżka, szafy ubraniowe, stoliki, krzesła oraz osobiste sprzęty mieszkańców. Większość pokoi posiada węzły sanitarne, dodatkowo dostępne są toalety i łazienki ogólnodostępne.

Na dwa skontrolowane obiekty (dotyczy Domów Pomocy Społecznej) wydano dwie decyzje administracyjne dotyczące uchybień sanitarno-technicznych, tj.: niewłaściwej gospodarki odpadami medycznymi i komunalnymi, niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów, mebli, sanitariatów oraz niewłaściwej wentylacji pomieszczeń. Nałożono 2 mandaty karne w łącznej kwocie 700 zł za brak bieżącej czystości oraz niedostateczny stan sanitarno-higieniczny.

W ramach interwencji skontrolowano dom pomocy społecznej w związku ze zgłoszeniem zanieczyszczonych parapetów i balkonów gołębimi odchodami. Kontrola sanitarna nie potwierdziła przedstawionych w piśmie zarzutów.

Z uwagi na skromne budżety w niektórych placówkach drobne remonty i naprawy prowadzono we własnym zakresie. Stan sanitarny w wyżej wymienionej grupie obiektów w zdecydowanej większości ocenia się jako dobry.

W 2024r. w 9 domach pomocy społecznej pobrano 59 próbek ciepłej wody użytkowej do badań w kierunku występowania mikroorganizmów z rodzaju *Legionella sp.* Na podstawie przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń.

Pod nadzorem znajduje się również 6 schronisk dla bezdomnych i 1 noclegownia. Przeprowadzono 7 kontroli w 6 obiektach. Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na stan przygotowania pomieszczeń do sezonu zimowego. Obiekty funkcjonują

w dostatecznych warunkach sanitarno-technicznych. Sukcesywnie, w miarę posiadanych środków finansowych pomieszczenia są odnawiane i remontowane. Zapewniono zapasy żywności, ubrań i pościeli. Środki czystościowe, dezynfekcyjne i dezynsekcyjne w wystarczającej ilości. Na terenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Radomiu w sezonie grzewczym zapewniono ogrzewalnię typu kontenerowego z pełnym węzłem sanitarnym. Ogólny stan sanitarno-porządkowy dostateczny. Nieprawidłowości w zakresie przygotowania do sezonu zimowego nie stwierdzono.

6.3 Obiekty świadczące usługi hotelowe

Pod nadzorem znajduje się 21 hoteli odpowiednio zaszeregowanych oraz 37 inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie. Skontrolowano 3 hotele, w których przeprowadzono 5 kontroli oraz 10 obiektów świadczących usługi hotelarskie, w których przeprowadzono 11 kontroli. Większość obiektów świadczących usługi hotelarskie posiada wysoki standard pod względem wyposażenia jak i świadczenia usług. W zakresie poprawy stanu sanitarno-technicznego decyzji nie wydawano. Właściciele hoteli i pokoi noclegowych w miarę potrzeb sukcesywnie dokonują remontów i modernizacji budynków.

W 2024r. w 9 hotelach oraz 6 innych obiektach w których świadczone są usługi hotelarskie zarządzający obiektem w ramach kontroli wewnętrznej pobierali próbki ciepłej wody użytkowej do badań laboratoryjnych w zakresie mikroorganizmów z rodzaju *Legionella*. Ponadnormatywne ilości mikroorganizmów z rodzaju *Legionella* stwierdzono w 3 hotelach tj. Hotel Aviator w Radomiu ul. Malczewskiego 18 – skażenie średnie, Hotelu Poniatowski w Radomiu ul. Poniatowskiego 4 – skażenie średnie i wysokie. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu wydał decyzje administracyjne. Kolejne wyniki potwierdziły wyeliminowanie przekroczeń. W odniesieniu do Hotelu Karo Mleczków ul. Jana Pawła II 2 gm. Zakrzew – skażenie punktowe Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu wystosował pismo interwencyjne i nakazał podjąć działania naprawcze zmierzające do doprowadzenia jakości wody ciepłej do określonych wymagań. Podjęte przez zarządzającego obiektem działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody. Otrzymano wynik prawidłowy. Ponadto w 1 obiekcie świadczącym usługi hotelarskie tj. Hostel w Radomiu ul. Malczewskiego 23 – stwierdzono wysokie skażenie mikroorganizmami z rodzaju *Legionella*, w związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu wydał decyzję administracyjną.

6.4 Zakłady fryzjerskie, fryzjersko- kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W ramach kontroli obiektów użyteczności publicznej, tj. w zakładach fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych, gabinetach kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu przeprowadzono 208 kontroli. Skontrolowano 193 zakłady. Największe potencjalne zagrożenie zdrowotne w tego typu obiektach związane jest z wykonywaniem zabiegów naruszających ciągłość tkanek, mających kontakt z błonami śluzowymi, dlatego też przy wykonywaniu czynności

kontrolnych pracownicy inspekcji sanitarnej zwracali szczególną uwagę na postępowanie związane z dezynfekcją i sterylizacją narzędzi wielokrotnego użytku. We wszystkich skontrolowanych w 2024 roku zakładach stosowane były środki dezynfekcyjne do narzędzi, powierzchni oraz rąk. W stosunku do lat ubiegłych stan techniczny oraz funkcjonalno-użytkowy zakładów kosmetycznych, fryzjerskich, zakładów odnowy biologicznej systematycznie się poprawia. Nowo otwierane zakłady są przestrzenne i funkcjonalne, wyposażone w nowoczesny sprzęt i urządzenia, oferujące coraz to nowocześniejsze zabiegi kosmetyczne. Wydano 4 decyzje administracyjne na poprawę warunków sanitarno-technicznych. Do końca 2024 roku nieprawidłowości nie zostały wykonane. Dla części obiektów przedłużono termin realizacji uchybień, w jednym przypadku termin wykonania obowiązków zaplanowany jest na 2025 rok. W skontrolowanych zakładach wydane decyzje administracyjne dotyczyły głównie braku stanowiska do mycia i dezynfekcji narzędzi i przyborów fryzjerskich, braku zapewnionego stanowiska sterylizacji gabinetowej oraz braku dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody w pomieszczeniu wykonywania usług. W tej grupie obiektów nie nałożono mandatów karnych.

Należy zauważyć, iż ze względu na duże możliwości otwarcia własnej działalności w tym dofinansowań z urzędów pracy, wiele osób w tej grupie nie posiada odpowiedniego przygotowania do wykonywania zawodu. Najwięcej popełnianych błędów zauważa się w zakresie dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i przyborów.

W dalszym ciągu brak jest szczegółowych przepisów prawnych, które umożliwiłyby egzekwowanie stwierdzonych uchybień.

6.5 Podsumowanie

W tej grupie obiektów występuje największe ryzyko zakażenia. Dotyczy to zarówno pracowników mających kontakt z klientem, jak i klientów poprzez zainfekowane dłonie personelu lub niewłaściwie przygotowanie narzędzi do zabiegów. Podstawową strategią w zapobieganiu zakażeniom jest zapewnienie istotnych elementów higieny. Istotną rolę odgrywa skuteczna antyseptyka, dezynfekcja i sterylizacja. W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu może dojść do zakażenia podczas używania niezdezynfekowanych, nieprawidłowo zdezynfekowanych lub niesterylnych narzędzi i przyborów powodujących uszkodzenie skóry. Niezwykle istotna jest też higiena oraz dezynfekcja rąk. Rezerwuarem drobnoustrojów, które mogą stanowić zagrożenie są również inne powierzchnie w obrębie gabinetu. Dlatego też podczas przeprowadzanych kontroli niezwykle istotne jest zwracanie uwagi szczególnie na te aspekty. Pracownicy Sekcji podczas przeprowadzanych kontroli udzielają instruktażu edukacyjno-informacyjnego dotyczącego przestrzegania zasad higieny przy wykonywaniu tego typu usług. Zwracana jest również uwaga na opracowanie stosownych procedur i postępowanie zgodnie z nimi. Dzięki wnikliwym kontrolom zauważa się coraz większą świadomość u osób wykonujących zabiegi. Nie odnotowano zgłoszeń dotyczących zakażeń w tego typu placówkach.

6.6 Inne obiekty

Ponadto przeprowadzono 12 kontroli w innych obiektach użyteczności publicznej m.in. domu kultury, teatrze, dworcu PKP, cmentarzach, domach przedpogrzebowych i innych. W Domu Kultury „Amfiteatr” został przedłużony termin wykonania decyzji na poprawę warunków sanitarno-technicznych w obiekcie z terminem realizacji do 31 grudnia 2025 roku. W Teatrze Powszechnym w Radomiu zapewniono odpowiednią nawierzchnię podłóg w ciągach komunikacyjnych budynku. W jednym z domów przedpogrzebowych wydano decyzję zmieniającą na zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-technicznych zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu z terminem wykonania do 31 lipca 2025 roku. Skontrolowano również 18 środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Na terenie działalności PSSE w Radomiu znajduje się Areszt Śledczy i dwa oddziały zewnętrzne tj. w Radomiu i w Pionkach. Aktualnie Oddział zewnętrzny w Radomiu jest w dalszym ciągu wyłączony z użytkowania. W 2024 roku przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną w związku z anonimowym zgłoszeniem.

Ponadto w ramach bieżącej działalności wydawano opinie na imprezy masowe, postanowienia na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich, decyzje na ekshumacje oraz decyzje na wywóz zwłok poza granice kraju.

Podsumowanie

1. Na terenie Radomia nie ma zagrożenia dla zdrowia ludzi ze strony wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczanej z wodociągu miejskiego oraz z wodociągów zakładowych szpitali. W ramach zbiorowego zaopatrzenia ludności. Kontrola wewnętrzna jakości wody wykonywana jest przez wodociągi miejski oraz szpitale zgodnie z ustalonym z PPIS harmonogramem poboru próbek wody. Bieżący monitoring jakości wody i stosowne działania w ramach nadzoru sanitarnego prowadzi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu.
2. W zdecydowanej większości obiektów będących pod nadzorem Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej PSSE w Radomiu w porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ dalszej poprawie. Właściciele i pracownicy salonów dbają o estetykę oraz przestrzegają zasad higieny. Związane jest to z coraz większą świadomością i konkurencją. Powstające zakłady (z każdej grupy obiektów) są wyposażone w nowoczesny sprzęt zabiegowy, poziom świadczonych usług jest coraz wyższy. Dotyczy to zwłaszcza salonów odnowy biologicznej. Właściciele obiektów świadczących usługi noclegowe zgłaszają je do kategoryzacji. Największym problemem w grupie obiektów świadczących zabiegi przerywające ciągłość tkanek są zagadnienia dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku. W trakcie kontroli pracownicy Sekcji udzielają wyczerpującego instruktażu n.t w/w zagadnień. Zwracana jest uwaga na procedury dotyczące mycia, dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i przyborów. Ułatwieniem w prowadzeniu nadzoru nad tego typu obiektami byłyby konkretne przepisy prawa.

-
3. Przeprowadzane wnikliwe kontrole sanitarne oraz szeroko pojęty instruktaż dotyczący przestrzegania reżimu sanitarnego w kontrolowanych obiektach i podejmowane przez PPIS w Radomiu działania wpływają na poprawę stanu sanitarnego istniejących obiektów i zwiększenie świadomości pracujących tam osób.
 4. Istotne jest to, że kontrole sanitarne wszystkich obiektów, prowadzonych jako działalność gospodarcza, przeprowadzane są po uprzednim zawiadomieniu o zamiarze przeprowadzenia kontroli prowadzonego działalność (obowiązek wynikający z ustawy Prawo przedsiębiorców). W związku z tym trudno stwierdzić, czy we wszystkich zakładach świadczących usługi, bieżąca czystość i porządek, zaopatrzenie w niezbędne środki myjące i dezynfekcyjne są zawsze zapewnione jak podczas zapowiedzianej kontroli.

III. SEKCJA NADZORU BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSTCI, ŻYWIENIA

1. Cele i zadania Sekcji.

Ochrona zdrowia ludzkiego, w tym sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące: warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego; nadzór nad jakością zdrowotną żywności; kontrola warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

2. Główne kierunki działania w Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia:

- czuwanie nad bezpieczeństwem żywności, żywienia oraz zapobieganie powstawaniu zakażeń przenoszonych drogą pokarmową poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego;
- sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego;
- prowadzenie postępowania z zakwestionowanymi próbkami żywności oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- współdziałanie z MPWIS w Warszawie w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF;
- współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi w ramach sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego;
- objęcie szczególnym nadzorem produktów mogących stanowić zagrożenia dla zdrowia ludzi;
- sprawowanie wzmożonego nadzoru nad warunkami wprowadzania do obrotu mięsa i produktów mięsnych w związku z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terenie województwa mazowieckiego;
- sprawowanie nadzoru nad jakością żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych i wychowawczych oraz pacjentów w szpitalach;
- przeprowadzanie ocen sposobu żywienia w oparciu o jadłospisy dekadowe;
- kontrola i nadzór w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności wzbogacanej, suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, określonych w szczególności przepisami ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzenia Nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 432/2012 z dnia 16 maja 2012 r. ustanawiające wykaz dopuszczonych oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności, innych niż oświadczenia odnoszące się do zmniejszenia ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci;

- ocena jakości zdrowotnej i znakowania pobranych do badań próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością na zgodność z obowiązującymi przepisami prawa.

3. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia oraz realizacja zadań sekcji

3.1 Miasto Radom

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w 2024 roku ujęła w ewidencji **2854** obiektów w Radomiu (w 2023r. – 3208 obiektów).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu znajdowały się:

- **2796** zakładów produkcji i obrotu środkami spożywczymi (tj.: **122** zakładów produkcji żywności, w tym **6** gospodarstw produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich, **1839** zakładów obrotu żywnością, **642** zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, **193** zakładów żywienia typu zamkniętego),
- **3** zakłady produkujące materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością,
- **55** zakładów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

Ogółem w nadzorze w 2024 roku w mieście Radom znajdowało się **2854** zakładów, tj.: *wytwórnie lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo-warzywne, browary, słodownie i rozlewnie piwa, wytwórnie napojów bezalkoholowych, wytwórnie naturalnych wód mineralnych i wód źródlanych, zakłady garmazeryjne, zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego, wytwórnie wyrobów cukierniczych, wytwórnie koncentratów spożywczych, wytwórnie chrupek, chipsów i prażynek, wytwórnie suplementów diety, producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni, producenci żywności w warunkach domowych, inne wytwórnie żywności, sklepy spożywcze, kioski, apteki, magazyny hurtowe, w tym hurtownie suplementów diety, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu, importerzy środków spożywczych, inne obiekty obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (w tym: restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii), zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego (w tym: stołówki pracownicze, bufety przy zakładach pracy, bloki żywienia w szpitalach, bloki żywienia w domach opieki społecznej, stołówki w żłobkach, stołówki szkolne, stołówki w bursach i internatach, stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach, stołówki w przedszkolach, stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych, inne zakłady żywienia) zakłady usług cateringowych, wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.*

Działając na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kierując się analizą ryzyka skontrolowano ogółem **450** obiektów (tj. 9,16% wszystkich zewidencjonowanych

objektów). Przeprowadzono łącznie – **660** kontroli i rekontroli, w tym **89** kontroli interwencyjnych (w 2023r. – łącznie 683 kontroli i rekontroli w tym 102 kontroli interwencyjnych). Ponadto, przeprowadzono **70** kontroli granicznych (w 2023r. – 23 kontrole graniczne).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2024r., stan sanitarno-higieniczny zakładów systematycznie poprawiał się wskutek podejmowanych działań Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia. Ponadto wzrasta również świadomość przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności. Niemniej jednak w niektórych przypadkach przeprowadzone kontrole wykazały szereg nieprawidłowości.

W kontrolowanych obiektach najczęściej stwierdzono następujące niezgodności:

- brak wdrażania i realizacji zasad z zakresu GHP/GMP oraz systemu HACCP;
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach zakładów,
- brak higienicznej sprzedaży środków spożywczych,
- brak prawidłowej segregacji środków spożywczych,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak identyfikowalności środków spożywczych,
- niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych tj.(środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i/ lub dacie minimalnej trwałości);
- prowadzenie działalności niezgodnie z zakresem określonym w decyzji zatwierdzającej zakład,
- brak lub nieaktualne orzeczenia lekarskie dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu,
- zmieniona funkcjonalność pomieszczeń/wyłączenie z użytku niektórych pomieszczeń;
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia w zakładach,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty,
- nieprzestrzeganie wymagań określonych w przepisach prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy internetowej suplementów diety,
- brak wykazu substancji alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji w potrawach oferowanych klientom finalnym.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w roku 2024 wydano łącznie **76** decyzji administracyjnych (w 2023r. – 98 decyzji) w celu usunięcia niezgodności sanitarno-higienicznych i technicznych w tym: **6** decyzji dotyczących zawieszenia działalności zakładu oraz **1** zakazująca wprowadzania produktów do obrotu.

Za stwierdzone podczas kontroli uchybienia higieniczno-sanitarne na osoby winne zaniedbania nałożono w 2024r.: **86** grzywien w drodze mandatu karnego na sumę **28200 PLN** (w 2023r. – 80 grzywien).

W 2024r. skierowano **25** wniosków (w 2023r. – 17 wniosków) o nałożenie kary pieniężnej w drodze decyzji przez Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

w Warszawie na podstawie art. 103 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia z powodu:

- prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu (10 wniosków);
- prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu oraz braku wykazu substancji alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji w potrawach oferowanych klientom finalnym (4 wnioski);
- prowadzenia działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów (3 wnioski);
- prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu oraz wbrew decyzji o czasowym zawieszeniu działania zakładu (1 wniosek);
- nieprzestrzegania wymagań w zakresie prezentacji i reklamy internetowej suplementów diety lub środków spożywczych (3 wnioski);
- nieprzestrzegania wymagań w zakresie prezentacji i reklamy internetowej suplementów diety lub środków spożywczych oraz prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis (1 wniosek);
- wprowadzania do obrotu w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży (2 wnioski);
- wprowadzania do obrotu w jednostce systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży oraz prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu (1 wniosek).

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad jakością żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono **41** (w 2023r. – 60 ocen) ocen teoretyczno-jakościowych jadłospisów dekadowych, z czego w **4** przypadkach wydano zalecenia. W **3** przypadkach zalecenia wyegzekwowano, natomiast w **3** przypadkach postępowanie w toku.

Ponadto, w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 roku Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła kontrole z innymi sekcjami PPIS w Radomiu, w tym z:

- Sekcją Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży, z czego:
 - **6** wspólnych kontroli związanych z akcją „Bezpieczne ferie”, które obejmowały nadzór nad bezpiecznymi warunkami żywienia dzieci i młodzieży oraz ocenę sposobu żywienia w placówkach zorganizowanego wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży na terenie miasta;
 - **3** wspólne kontrole związane z akcją „Bezpieczne wakacje”, które obejmowały nadzór nad bezpiecznymi warunkami żywienia dzieci i młodzieży oraz ocenę sposobu żywienia w placówkach zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na terenie miasta;
 - **2** wspólne kontrole w związku z planowanymi kontrolami sanitarnymi.

- Sekcją Nadzoru Higieny Komunalnej oraz Sekcją Nadzoru Epidemiologii - **2** kontrole wspólne w związku z planowanymi kontrolami sanitarnym w Placówkach medycznych tj. szpitalach.
- Sekcją Nadzoru Higieny Komunalnej przeprowadzono **1** kontrolę wspólną w związku ze zgłoszoną interwencją dot. niewłaściwych warunków przechowywania środków spożywczych.
- Sekcją Nadzoru Higieny Pracy przeprowadzono **3** kontrole wspólne w związku z planowanymi kontrolami sanitarnymi w zakładach piekarniczo-cukierniczych.

3.2 Powiat Radomski

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w 2024 roku ujęła w ewidencji **2059** obiektów (w 2023r. – 1968 obiektów).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu znajdowały się:

- **2040** zakładów produkcji i obrotu środkami spożywczymi (tj.: **779** zakładów produkcji żywności, w tym **692** gospodarstw produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich, **853** zakładów obrotu żywnością, **246** zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, **162** zakładów żywienia typu zamkniętego);
- **3** zakłady produkujące materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością;
- **15** zakładów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością;
- **1** zakład importujący materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

Ogółem w nadzorze w 2024 roku znajdowało się 2059 zakładów, tj.: wytwórnie lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo-warzywne, wytwórnie naturalnych wód mineralnych i wód źródlanych, zakłady garmazeryjne, wytwórnie wyrobów cukierniczych, wytwórnie koncentratów spożywczych, wytwórnie suplementów diety, producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni, producenci żywności w warunkach domowych, inne wytwórnie żywności, sklepy spożywcze, kioski, apteki, magazyny hurtowe, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu, importerzy środków spożywczych, inne obiekty obrotu żywnością, zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (w tym: restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii), zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego (w tym: bufety przy zakładach pracy, bloki żywienia w szpitalach, bloki żywienia w domach opieki społecznej, stołówki w żłobkach, stołówki szkolne, stołówki w bursach i internatach, stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach, stołówki w przedszkolach, stołówki, inne zakłady żywienia) zakłady usług cateringowych, wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, importer materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Kierując się analizą ryzyka oraz działając na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością skontrolowano ogółem **142** obiekty (tj. 2,9% wszystkich zewidencjonowanych obiektów),

w których przeprowadzono **216** kontroli i rekontroli, w tym 29 kontroli interwencyjnych (w 2023r. – łącznie 208 kontroli i rekontroli w tym 29 kontrole interwencyjne). Ponadto, w 2024r. przeprowadzono 2 kontrole graniczne (w 2023r. – 0 kontroli granicznych).

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2024r., stan sanitarno-higieniczny zakładów systematycznie poprawiał się wskutek podejmowanych działań Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia. Ponadto wzrasta również świadomość przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności. Niemniej jednak w niektórych przypadkach przeprowadzone kontrole wykazały szereg nieprawidłowości.

W kontrolowanych obiektach najczęściej stwierdzano następujące niezgodności:

- brak wdrażania i realizacji zasad z zakresu GHP/GMP oraz systemu HACCP;
- brak bieżącej czystości w pomieszczeniach zakładów;
- brak higienicznej sprzedaży środków spożywczych;
- brak prawidłowej segregacji środków spożywczych;
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych;
- brak identyfikowalności środków spożywczych;
- niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych tj. (środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i/ lub dacie minimalnej trwałości);
- prowadzenie działalności niezgodnie z zakresem określonym w decyzji zatwierdzającej zakład;
- brak lub nieaktualne orzeczenia lekarskie dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu;
- zmieniona funkcjonalność pomieszczeń/wyłączenie z użytku niektórych pomieszczeń;
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia w zakładach;
- brak zapewnionych środków do mycia rąk i do higienicznego ich suszenia przy umywalkach do mycia rąk.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w roku 2024 wydano łącznie **37** decyzji administracyjnych (w 2023r. – 39 decyzji) w celu usunięcia niezgodności sanitarno-higienicznych i technicznych w tym **5** decyzji dotyczących zawieszenia działalności zakładu. Za stwierdzone podczas kontroli uchybienia higieniczno-sanitarne na osoby winne zaniedbania nałożono w 2024r. **37** grzywien w drodze mandatu karnego na sumę **13.950 PLN** (w 2023r. – 41 grzywien).

W 2024r. skierowano **10** wniosków (w 2023r. – 5 wniosków) o nałożenie kary pieniężnej w drodze decyzji przez Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie na podstawie art. 103 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia z powodu:

- prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu (3 wnioski);
- prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu oraz braku wykazu substancji alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji w potrawach oferowanych klientom finalnym (2 wnioski);

- prowadzenia działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów (1 wniosek);
- prowadzenia działalności w zakresie produkcji i obrotu warzywami bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów (2 wnioski);
- braku wykazu substancji alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji w potrawach oferowanych klientom indywidualnym (1 wniosek);
- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu oraz wbrew decyzji o czasowym zawieszeniu działalności zakładu (1 wniosek).

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad jakością żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono **18** (w 2023r. – 33 oceny) ocen teoretyczno-jakościowych jadłospisów dekadowych, z czego w **2** przypadkach wydano zalecenia - wyegzekwowano.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 roku Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła kontrole z innymi sekcjami PPIS w Radomiu, w tym z:

- Sekcją Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży - **2** wspólne kontrole związane z akcją „Bezpieczne wakacje”, które obejmowały nadzór nad bezpiecznymi warunkami żywienia dzieci i młodzieży oraz ocenę sposobu żywienia w placówkach zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na terenie gmin.
- Sekcją Nadzoru Higieny Komunalnej oraz Sekcją Nadzoru Epidemiologii - **1** kontrolę wspólną w związku z planowaną kontrolą sanitarną w placówce medycznej tj. szpitalu.
- Sekcją Nadzoru Higieny Pracy przeprowadzono **1** kontrolę wspólną w związku z planowanymi kontrolami sanitarnymi w zakładach piekarniczo-cukierniczych.

4. GRANICZNA KONTROLA SANITARNA

Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radomiu dokonywała granicznych kontroli - odpraw importowanych środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w Urzędzie Celnym w Radomiu jak również granicznych kontroli eksportowanych środków spożywczych w siedzibie eksportera, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017r.

Na podstawie ocenionej dokumentacji, oględzin partii oraz pozytywnych wyników z badań laboratoryjnych próbek partii produktów zostały wydane świadectwa o spełnieniu wymagań zdrowotnych.

4.1 Miasto Radom

W roku 2024 Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła **70** granicznych kontroli sanitarnych, w tym: **47** kontroli importowanych środków spożywczych i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz **23** kontrole środków spożywczych na eksport do krajów trzecich. Oceniono **137** partii środków spożywczych oraz **5** partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Ogółem wydano **107** świadectw zdrowia, w tym: **42** świadectwa jakości zdrowotnej dla importowanych środków spożywczych, **5** świadectw dla importowanych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz **60** świadectw dla eksportowanych środków spożywczych.

W 2024r. wydano **1 decyzję** zakazującą wprowadzania do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zaimportowanego z Maroko środka spożywczego tj. jeżyny mrożonej (nakazującą jej zniszczenie).

4.2 Powiat Radomski

W roku 2024 Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła **2** graniczne kontrole sanitarne dotyczące importu środków spożywczych. Oceniono **4** partie środków spożywczych i wydano **2** świadectwa zdrowotne.

Ponadto, w roku 2024 Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia, na wniosek zakładu produkcyjnego, wydała dokument eksportowy dla środków spożywczych przeznaczonych do wywozu do państw trzecich tj.: **2 Świadectwa Wolnej Sprzedaży (Free Sale Certificate)**.

5. DZIAŁANIA W RAMACH SYSTEMU RASFF- System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Spożywczych i Środkach Żywnienia Zwierząt.

W 2024r. Sekcja Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radomiu podejmowała działania zgodnie z procedurami funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach. Podczas ww. działań nadzorowano proces skutecznego wycofywania z obrotu handlowego środków spożywczych uznanych za niebezpieczne na podstawie informacji otrzymanych z Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF.

W 2024r. odnotowano łącznie **67** powiadomień w ramach systemu RASFF (w 2023r. – 63 powiadomienia) zarówno w obiektach obrotu, jak również produkcji i żywienia zbiorowego otwartego, w tym:

- **Miasto Radom**
 - **10** powiadomień alarmowych;
 - **45** powiadomienia informacyjne;
 - **6** powiadomień o niezgodnościach.
- **Powiat Radomski**
 - **2** powiadomienia alarmowe;
 - **3** powiadomienia informacyjne;
 - **1** powiadomienie o niezgodnościach.

W związku z powiadomieniami w ramach systemu RASFF przedsiębiorcy w ramach kontroli wewnętrznej wycofywali z rynku kwestionowane produkty. W każdym przypadku PPIS skutecznie nadzorował proces wycofywania z obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uznanych za niebezpieczne zgłoszone do systemu RASFF - żądając dokumentów potwierdzających wycofanie i zwrot do dostawcy bądź utylizację.

6. ZATRUCIA POKARMOWE

6.1 Miasto Radom

W 2024r. na terenie miasta Radomia odnotowano **1** ognisko zbiorowego zatrucia pokarmowego (w 2023r. - 0) tj.:

W zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego – Dom weselny wystąpiło - zatrucie pokarmowe na zorganizowanym przyjęciu rodzinnym - weselu.

Czynnik etiologiczny: nie ustalono; Źródło zakażenia: człowiek.

Podjęte działania:

- Przeprowadzono wywiad epidemiologiczny oraz kontrolę sanitarną interwencyjną, w czasie której stwierdzono nieprawidłowości. Na osobę winną zaniedbań nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego oraz wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości - wyegzekwowano.

6.2 Powiat Radomski

W 2024r. na terenie powiatu radomskiego nie odnotowano żadnego ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego (w 2023r. - 0).

7. OCENA JAKOŚCI ZDROWOTNEJ ŻYWNOŚCI

7.1 Miasto Radom

W celu oceny jakości zdrowotnej żywności (szczególnie przeznaczonej do spożycia) produkowanej lub wprowadzanej do obrotu podczas sprawowania nadzoru sanitarnego w zakładach w 2024r., pobrano do badań laboratoryjnych: **774** - próbek żywności w tym **12** próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Zdyskwalifikowano **13** próbek środków spożywczych, tj.: **6** próbek z grupy: „Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory” z uwagi na obecność pałeczek *Salmonella Enteritidis*; **3** próbki z grupy: „Suplementy diety” - zdyskwalifikowano z uwagi na nieprawidłowe znakowanie; **3** próbki importowanych owoców mrożonych z uwagi na obecność pałeczek *Salmonella Enteritidis*; **1** próbka z grupy „Owoce” – z uwagi na zanieczyszczenie pestycydem.

W związku z powyższym w sprawie 2 suplementów diety prowadzono postępowanie administracyjne w celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości. W przypadku

importowanych owoców mrożonych odrzucono przesyłkę w ramach granicznej kontroli sanitarnej. Ponadto w pozostałych 3 przypadkach (suplement diety, owoce, produkty drobiowe) sprawy przekazano do właściwego terenowo PPIS/PIW celem wykorzystania służbowego.

7.2 Powiat Radomski

W celu oceny jakości zdrowotnej żywności (szczególnie przeznaczonej do spożycia) produkowanej lub wprowadzanej do obrotu podczas sprawowania nadzoru sanitarnego w zakładach w 2024r., pobrano do badań laboratoryjnych: **117** - próbek żywności.

Zdyskwalifikowano **6** próbek środków spożywczych tj. 2 próbki przypraw z uwagi na obecność *Salmonella Enteritidis*; 4 próbki z grupy - Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory z uwagi na obecność *Salmonella Bardo*.

W związku z powyższym w sprawie zakwestionowanych przypraw prowadzono postępowanie administracyjne w celu wyeliminowania nieprawidłowości. W przypadku mięsa drobiowego sprawę przekazano do właściwego terenowo PIW celem wykorzystania służbowego.

8. WSPÓŁPRACA PPIS W RADOMIU Z INNYMI ORGANAMI KONTROLI

8.1 Miasto Radom

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w 2024r. współpracował z innymi organami kontroli, tj.:

- Inspekcją Weterynaryjną - w ramach współpracy przeprowadzano 6 kontroli sanitarnych w zakładach wytypowanych do wspólnego nadzoru z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Radomiu na 2024r. realizując porozumienie o współpracy; ponadto, współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji;
- Wojskową Inspekcją Weterynaryjną – w ramach współpracy przeprowadzono kontrolę 1 zakładu zaopatrującego Siły Zbrojne w produkty pochodzenia zwierzęcego i niezwierzęcego;
- Inspekcją Handlową - współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji;
- Policją i Prokuraturą - współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji;
- Urzędem Miejskim - współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji.

8.2 Powiat Radomski

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu w 2024r. współpracował z innymi organami kontroli, tj.:

- Inspekcją Weterynaryjną - w ramach współpracy przeprowadzano 2 kontrole sanitarne w zakładach wytypowanych do wspólnego nadzoru z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Radomiu na 2024r. realizując porozumienie o współpracy;

- Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa- w ramach współpracy przeprowadzono 4 kontrole tematyczne dot. oceny warunków sanitarno-higienicznych oraz dokumentacji w zakresie produkcji pierwotnej; ponadto, współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji;
- Inspekcją Handlową - współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji;
- Urzędami Gmin - współpraca opierała się na wzajemnej korespondencji.

9. PODSUMOWANIE

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

W 2024 roku stan sanitarny zakładów żywności i żywienia był dość stabilny. W wyniku systematycznych i skutecznych kontroli PPIS w Radomiu zwiększyła się liczba zakładów z wdrożonym i realizowanym GHP/GMP oraz HACCP. Instruktaże udzielane w czasie urzędowych kontroli przez pracowników Sekcji Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia wpływały na podniesienie świadomości przedsiębiorców sektora spożywczego, jak również motywowanie do działań zgodnych z zasadami higieny żywności, co skutkowało często wdrożeniem tych zasad, a w wielu przypadkach niezwłoczną realizacją zaleceń pokontrolnych bez egzekwowania obowiązków w drodze decyzji administracyjnych i niezwłocznym wycofywaniem środków spożywczych zgłoszonych do systemu RASFF.

W dalszym ciągu działania zmierzają do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności, ponieważ zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek ten spoczywa na przedsiębiorstwach sektora spożywczego. Współpraca przedsiębiorców branży spożywczej z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej przyczynia się do rozwiązywania problemów, i stanowi czynnik mobilizujący do poprawy stanu sanitarnego obiektów oraz polepszenia jakości zdrowotnej żywności.

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności kontynuowany będzie nadzór sanitarny nad zakładami produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W przypadku zgłaszanych interwencji bądź informacji/sygnałów ze strony ludności jak również ze strony organów państwowych oraz instytucji na nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-higienicznego obiektów oraz zagrożenia bezpieczeństwa żywności niezwłocznie podejmowano działania kontrolno-represyjne. Działania podejmowane w związku ze zgłoszonymi interwencjami polegały m. in. na: przeprowadzeniu kontroli sanitarnych- interwencyjnych, wycofywaniu z obrotu środków spożywczych uznanych za niebezpieczne, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości sanitarno-technicznych i higienicznych w zakładach - nakładano grzywny w postaci mandatów karnych na osoby winne zaniedbań, wydawano decyzje administracyjne.

Przeprowadzone kontrole w zakresie zgodności z prawem żywnościowym były skuteczne ze względu na podejmowanie natychmiastowych wzmożonych działań w przypadkach występowania wysokiego ryzyka zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

Podjęmowane działania nadzorcze PIS są niezbędne i mają na celu eliminowanie nieprawidłowości, utrzymanie i polepszanie warunków obrotu, produkcji i dystrybucji żywności. Przyczyniają się one do poprawy jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności. Skutecznie realizowane działania pozwoliły na wyeliminowanie bądź obniżenie ryzyka zagrożenia, a tym samym zapewnienie bezpieczeństwa żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Wyżej wymienione działania zmierzają bowiem do ochrony zdrowia i życia konsumentów.

IV . SEKCJA NADZORU HIGIENY PRACY

1. Cele i zadania Sekcji.

- 1) Kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakładach pracy.
- 2) Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych, rozporządzenia REACH, ustawy o produktach biobójczych przez osoby wprowadzające substancje i preparaty chemiczne oraz produkty biobójcze do obrotu i stosujące je w działalności zawodowej.
- 3) Kontrola przestrzegania warunków i ograniczeń wprowadzania do obrotu i stosowania oraz właściwości środków powierzchniowo czynnych i detergentów zawierających środki powierzchniowo czynne.
- 4) Kontrola w zakresie przestrzegania obowiązków dotyczących wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów.
- 5) Kontrola przestrzegania przez podmioty przepisów dotyczących wywozu i przywozu oraz obrotu prekursorami kategorii 2 i 3.
- 6) Kontrola zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
- 7) Kontrola stanowisk pracy, na których pracownicy narażeni są na szkodliwe czynniki biologiczne.
- 8) Kontrola warunków zdrowotnych środowiska pracy w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
- 9) Kontrola wytwarzających oraz wprowadzających do obrotu podejrzanе środki zastępcze „dopalacze”.
- 10) Kontrola w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków produkcji oraz dokumentacji i oznakowania kosmetyków.
- 11) Prowadzenie postępowania administracyjnego i egzekucyjnego w administracji.
- 12) Uczestnictwo w ogólnopolskim systemie powiadamiania o stwierdzonych naruszeniach przepisów prawnych dotyczących obrotu chemikaliami.
- 13) Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu radomskiego oraz miasta Radomia.

2. Prowadzenie postępowania w sprawie chorób zawodowych

- 1) Prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych w sprawie chorób zawodowych.
- 2) Sporządzanie ocen narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej.
- 3) Przygotowywanie dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia.

2.1. Powiat radomski.

Na dzień **31.12.2024 roku** w ewidencji pionu higieny pracy powiatu radomskiego znajdowało się 352 zakłady pracy, w których zatrudniono 7598 pracowników.

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy przeprowadzono 109 kontroli w 94 zakładach pracy, co stanowi 31 % ogółu zakładów ujętych w ewidencji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w **16 zakładach pracy**;
- brak rejestru czynników szkodliwych i kart badań w **4 zakładzie pracy**;
- brak oceny ryzyka zawodowego w **8 zakładach pracy**;
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń socjalnych w **5 zakładach pracy**;
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy w **4 zakładach pracy**;
- brak rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze w **7 zakładach pracy**;
- brak przekazywania do PWIS informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w **7 zakładach pracy**.

Pod szczególnym nadzorem Sekcji Higieny Pracy są zakłady w których występują: czynniki rakotwórcze, substancje chemiczne i ich mieszaniny, prekursorzy narkotyków, produkty biobójcze, czynniki biologiczne produkcja kosmetyków oraz zakłady w których stwierdzono przekroczenia NDS i NDN.

W 2024 roku skontrolowano:

- **4 zakłady** zajmujące się obrotem produktami biobójczymi;
- **21 zakładów** w zakresie czynników rakotwórczych;
- **32 zakłady** stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny;
- **1 zakład** w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków produkcji oraz dokumentacji i oznakowania kosmetyków.

W ramach sprawowanego nadzoru bieżącego nad czynnikami rakotwórczymi w 2024 roku przeprowadzono **24** kontrole. W narażeniu i/lub kontakcie z czynnikami rakotwórczymi zatrudnionych było **228** osób, w tym **33** kobiety.

Zakłady, w których stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy:

- 11 zakładów z przekroczeniami NDN hałasu gdzie narażonych było 153 osób;
- 1 zakład z przekroczeniami NDS czynników chemicznych gdzie narażonych było 10 osób.

Wydano:

- **16 decyzji** w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- **4 decyzje** w zakresie rejestru czynników szkodliwych i kart badań i pomiarów;
- **8 decyzji** w zakresie braku oceny ryzyka zawodowego;
- **5 decyzji** w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń socjalnych;
- **4 decyzje** w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy;
- **3 decyzje** w zakresie braku rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki biologiczne;
- **7 decyzji** w zakresie braku rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze;
- **7 decyzji** w zakresie braku zgłoszenia do PWIS informacji o czynnikach rakotwórczych;
- **1 decyzję** w zakresie zaprzestania udostępniania i wycofania z rynku produktów kosmetycznych;
- **2 decyzje** w zakresie braku kart substancji/mieszanin niebezpiecznych.

2.2. Miasto Radom

Na dzień **31.12.2024 roku** w ewidencji pionu higieny pracy w Radomiu znajdowało się 616 zakładów pracy w których zatrudniono 22841 pracowników.

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy przeprowadzono 153 kontrole w 108 zakładach pracy co stanowi 18 % ogółu zakładów ujętych w ewidencji. Wydano 3 decyzje w odniesieniu do stanowisk pracy na których stwierdzono przekroczenia obowiązujących normatywów higienicznych .

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w **24 zakładach pracy**;
- brak rejestru czynników szkodliwych i kart badań w **3 zakładach pracy**;
- brak ocena ryzyka zawodowego w **13 zakładach pracy**;
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń socjalnych w **13 zakładach pracy**;
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy w **10 zakładach pracy**;
- brak rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki biologiczne w **1 zakładzie pracy**;
- brak rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze mutagenne lub reprotoksyczne w **5 zakładach pracy**;
- brak odpowiednio oznakowanego miejsca do przechowywania substancji chemicznych i/lub ich mieszanin w **2 zakładach pracy**;

- brak przekazywania do PWIS informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym mutagennym lub reprotoksycznym w **5 zakładach pracy**.

Pod szczególnym nadzorem Sekcji Higieny Pracy są zakłady w których występują: czynniki rakotwórcze, substancje chemiczne i ich mieszaniny, prekursorzy narkotyków, produkty biobójcze, czynniki biologiczne, środki zastępcze tzw. dopalacze, produkcja kosmetyków oraz zakłady w których stwierdzono przekroczenia NDS i NDN

W 2024 roku skontrolowano:

- **9 zakładów** zajmujących się obrotem produktami biobójczymi;
- **37 zakładów** stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny;
- **11 zakładów** w zakresie czynników rakotwórczych;
- **12 zakładów** w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków produkcji oraz dokumentacji i oznakowania kosmetyków;
- **9 podmiotów gospodarczych** wprowadzających do obrotu podejrzane środki zastępcze „dopalacze”.

W ramach sprawowanego nadzoru bieżącego nad czynnikami rakotwórczymi w 2024 roku przeprowadzono 13 kontroli. W narażeniu i/lub kontakcie z czynnikami rakotwórczymi zatrudnionych było **752** osób, w tym **512** kobiet.

Zakłady w których stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy:

- 14 zakładów z przekroczeniami NDN hałasu gdzie narażonych było 300 osób;
- 2 zakłady z przekroczeniami NDS pyłów gdzie narażonych było 10 osób.

Wydano:

- **24 decyzje** w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy;
- **13 decyzji** na zły stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach socjalnych;
- **13 decyzji** w zakresie oceny ryzyka zawodowego;
- **3 decyzje** w zakresie rejestru czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów;
- **10 decyzji** w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy,
- **5 decyzji** w zakresie braku rejestru prac i pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze;
- **5 decyzji** w zakresie braku zgłoszenia do PWIS informacji o czynnikach rakotwórczych;
- **2 decyzje** w zakresie odpowiednio oznakowanego miejsca do przechowywania substancji chemicznych i/lub ich mieszanin.

W 2024 roku pobrano 24 próbki papierosów do badań laboratoryjnych w kierunku określenia maksymalnego poziomu substancji smolistych, nikotyny i tlenku węgla w dymie papierosowym.

3. Choroby zawodowe

3.1. Powiat radomski

Rozpatrzono 32 zgłoszenia podejrzenia chorób zawodowych i wydano 21 decyzji o stwierdzeniu chorób zawodowych oraz 9 decyzji o braku podstaw do ich stwierdzenia. Zaobserwowano spadek liczby stwierdzonych chorób zawodowych w porównaniu z 2023 rokiem o 8 przypadków.

3.1.1. Stwierdzone choroby zawodowe wg wykazu (decyzje prawomocne):

• pylica płuc	- 4 przypadki
• choroby opłucnej lub osierdza wywołane pyłem azbestu	- 2 przypadki
• choroby układu nerwowego	- 1 przypadek
• nowotwory złośliwe	- 1 przypadek
• choroby układu ruchu	- 2 przypadki
• choroby narządu głosu	- 7 przypadków
• choroby zakaźne lub pasożytnicze	- 4 przypadki

3.1.2. Struktura chorób zawodowych, zakaźnych lub pasożytniczych.

W 2024 roku stwierdzono 4 przypadki zachorowań na choroby zakaźne lub pasożytnicze co stanowiło 19 % ogółu wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych, te przypadki to COVID-19 (3), Borelioza –(1.)

Pylice azbestowe płuc oraz nowotwory jako choroby zawodowe spowodowane były szkodliwym działaniem azbestu. Dotyczyły byłych pracowników Zakładów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy. Zakład ten ze względu na swoją szkodliwą działalność i przestarzałą technologię zastał zlikwidowany w 2001 r.

Azbest to jeden z najbardziej niebezpiecznych czynników rakotwórczych. Jest materiałem tysięcy zastosowań ze względu na swoje właściwości. Naukowcy szacują, że w ostatnich kilku latach na świecie azbest był przyczyną zgonu ok. 100 tys. osób rocznie. W 2002 roku polski rząd ogłosił 30 – letni program usuwania azbestu stosowanego na terenie Polski.

Choroby spowodowane azbestem mogą pojawiać się nawet po długim okresie od zaprzestania pracy w narażeniu na azbest. Nowotwory rozwijają się w ciągu 20-30, a nawet 40 lat od momentu narażenia.

Pozostałe choroby zawodowe występowały sporadycznie.

Z biegiem lat liczba stwierdzonych chorób zawodowych powinna się zmniejszać. Świadomość pracodawców jak i pracowników w zakresie bezpiecznych warunków pracy wzrosła, a co za tym idzie poprawiają się warunki pracy.

Wyjątkiem na pewno będą choroby spowodowane szkodliwym działaniem azbestu, ich liczba, ze względu na bardzo długi okres rozwoju choroby, może się zwiększać.

3.1.3. PODSUMOWANIE

- Bieżącym nadzorem objęto 94 zakłady pracy.
- Przeprowadzono 109 kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.
- Wydano 21 decyzji administracyjnych.
- W związku z nadzorem nad produktami biobójczymi przeprowadzono 4 kontrole.
- W związku z nadzorem nad czynnikami rakotwórczymi przeprowadzono 24 kontrole, wydając 4 decyzje administracyjne.
- W kontakcie z czynnikami rakotwórczymi w 13 zakładach pracy zatrudnionych było 228 pracowników.
- W 2024 roku stwierdzono 21 przypadków chorób zawodowych. Liczba nowo stwierdzonych chorób zawodowych w porównaniu do 2023 roku zmniejszyła się o 4 przypadki.
- Choroby zakaźne lub pasożytnicze stanowiły 19 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych, te przypadki to COVID-19 (3), Borelioza -(1).

3.2. Miasto Radom

Rozpatrzono 31 zgłoszeń podejrzenia chorób zawodowych i wydano 20 decyzji o stwierdzeniu chorób zawodowych oraz 5 decyzji o braku podstaw do ich stwierdzenia. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w porównaniu z 2023 rokiem jest o 17 przypadków mniejsza.

3.2.1. Stwierdzone choroby zawodowe wg wykazu(decyzje prawomocne)

• choroby zakaźne lub pasożytnicze	- 13 przypadków
• choroba narządu głosu	- 4 przypadki
• choroby układu nerwowego	- 1 przypadek
• choroby układu ruchu	- 2 przypadki

3.2.2. Struktura chorób zawodowych, zakaźnych lub pasożytniczych

W 2024 roku stwierdzono 13 przypadków zachorowania na choroby zakaźne lub pasożytnicze co stanowiło 65 % ogółu wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych, te przypadki to COVID-19 (12) oraz gruźlica (1).

3.2.3. PODSUMOWANIE

- Bieżącym nadzorem objęto 108 zakładów pracy.
- Przeprowadzono 153 kontrole w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.
- Wydano 24 decyzje administracyjne.
- W związku z nadzorem nad produktami biobójczymi przeprowadzono 9 kontroli, i nie wydano decyzji w tym zakresie.

- W związku z nadzorem nad czynnikami rakotwórczymi przeprowadzono 13 kontroli, wydając 5 decyzji administracyjnych.
- W kontakcie z czynnikami rakotwórczymi w 213 zakładach pracy zatrudnionych było 752 pracowników.
- W zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków produkcji oraz dokumentacji i oznakowania kosmetyków przeprowadzono 12 i nie wydano w tym zakresie decyzji.
- W 2024 roku stwierdzono 20 przypadków chorób zawodowych. Liczba nowo stwierdzonych chorób zawodowych w porównaniu do 2023 roku jest o 17 przypadków mniejsza.
- Choroby zakaźne lub pasożytnicze stanowiły 65 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych, te przypadki to COVID-19 (12) oraz gruźlica (1).

4. Wyniki kontroli sprawdzających potwierdziły poprawę warunków pracy w nadzorowanych zakładach w zakresie:

4.1. Powiat radomski:

4.1.1. hałasu:

- likwidację stanowisk pracy zlokalizowanych w okolicy maszyn emitujących ponadnormatywny hałas;
- przeprowadzenie ponownych badań i pomiarów środowiska pracy;
- informowanie pracowników o wynikach pomiaru poziomów hałasu;
- opracowanie rzetelnej oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej realny czas pracy przy urządzeniu lub maszynie;
- działania organizacyjne celem zmniejszenia czasu narażenia pracowników na nadmierny hałas;
- systematyczne monitorowanie stanu zdrowia pracowników poprzez kierowanie na badania audiometryczne słuchu;
- organizację nowych pomieszczeń pracy w celu zapewnienia właściwej powierzchni pracy lub oddzielenie stanowisk „hałaśliwych” od pozostałych stanowisk nie stwarzających zagrożenia.

4.1.2. pozostałe:

- pracodawcy informowali pracowników o wynikach badań i pomiarów oraz zamieszczali wyniki badań na tablicy informacyjnej w miejscu ogólnie dostępnym;
- wyniki badań były odnotowywane w rejestrze i kartach pomiaru badań środowiska pracy;
- w związku z wykonywanymi badaniami środowiska pracy pracodawcy aktualizowali ocenę ryzyka zawodowego, z którą zapoznawani byli pracownicy;

- wyposażono pracowników w środki ochrony indywidualnej oraz informowano o konieczności ich używania;
- pracownicy korzystali z dodatkowych przerw w pracy w czasie, w którym wyłączone były wszystkie maszyny i urządzenia a czas przerwy wliczony był do czasu pracy;
- zwiększono rotację pracowników na stanowiskach pracy celem zmniejszenia czasu trwania narażenia na działanie czynników szkodliwych;
- usprawniono wentylację stanowiskową i ogólną w pomieszczeniach pracy.

4.2. Miasto Radom

4.2.1. hałasu:

- likwidację stanowisk pracy zlokalizowanych w okolicy maszyn emitujących ponadnormatywny hałas;
- przeprowadzenie ponownych badań i pomiarów środowiska pracy;
- informowanie pracowników o wynikach pomiaru poziomów hałasu;
- opracowanie rzetelnej oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej realny czas pracy przy urządzeniu lub maszynie;
- oznakowanie strefy zagrożenia hałasem odpowiednimi znakami ostrzegawczymi;
- działania organizacyjne celem zmniejszenia czasu narażenia pracowników na nadmierny hałas;
- systematyczne monitorowanie stanu zdrowia pracowników poprzez kierowanie na badania audiometryczne słuchu;
- organizację nowych pomieszczeń pracy w celu zapewnienia właściwej powierzchni pracy lub oddzielenie stanowisk „hałaśliwych” od pozostałych stanowisk nie stwarzających zagrożenia.

4.2.2. pozostałe:

- pracodawcy informowali pracowników o wynikach badań i pomiarów oraz zamieszczali wyniki badań na tablicy informacyjnej w miejscu ogólnie dostępnym;
- wyniki badań były odnotowywane w rejestrze i kartach pomiaru badań środowiska pracy;
- wyposażono pracowników w środki ochrony indywidualnej oraz informowano o konieczności ich używania;
- pracownicy korzystali z dodatkowych przerw w pracy w czasie, w którym wyłączone były wszystkie maszyny i urządzenia a czas przerwy wliczony był do czasu pracy;
- zwiększono rotację pracowników na stanowiskach pracy celem zmniejszenia czasu trwania narażenia na działanie czynników szkodliwych;
- usprawniono wentylację stanowiskową i ogólną w pomieszczeniach pracy.

5. Poprawa warunków pracy dotyczyła m.in.:

- poprawy komfortu pracy (remonty pomieszczeń);
- wdrażania nowych rozwiązań technicznych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana w szczególności w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Oceny stanu sanitarnego powiatu za 2024r. w zakresie ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu nie prowadził postępowań administracyjnych w stosunku do osób fizycznych, które wprowadzają do obrotu „dopalacze”, a także zostali zatrzymani z powodu posiadania podejrzanych produktów. PPIS w Radomiu prowadzi rejestr osób, które prawdopodobnie uległy zatruciu środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi. Wszystkie szpitale znajdujące się w powiecie mazowieckim mają obowiązek zgłoszenia podejrzenia zatrucia oraz zgonów, które pośrednio lub bezpośrednio były spowodowane użyciem substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych. W 2024r. nie odnotowano takich przypadków.

Wszystkie działania podejmowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu przyczyniły się do ograniczenia sprzedaży środków zastępczych na terenie miasta Radom. W 2024r. przeprowadzono 9 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych, nie stwierdzono podejrzanych produktów. Na terenie miasta Radom nie działają żadne sklepy z „dopalaczami”, liczba przypadków zatrucia tymi środkami maleje. Osoby, które uległy zatruciu wzywane są do siedziby PSSE w Radomiu i informowane o zagrożeniach dla zdrowia i śmiertelnym niebezpieczeństwie, jakie powoduje zażywanie „dopalaczy”. Otrzymują one także materiały edukacyjne dotyczące szkodliwości środków zastępczych. Dzięki tego typu działaniom PPIS w Radomiu dociera bezpośrednio do osób poszkodowanych i możliwość ustalenia nazwy produktów, które spowodowały zatrucie oraz ich pochodzenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu jest w stałej współpracy z Komendą Miejską Policji w Radomiu (Wydział do walki z Przestępczością Narkotykową).

V. SEKCJA NADZORU HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Główne kierunki działania Sekcji w 2024 roku

- 1) Sprawowanie bieżącego nadzoru nad warunkami higieniczno - sanitarnymi w placówkach nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz placówkami wypoczynku dla dzieci i młodzieży, podejmowanie działań zmierzających do rozwiązywania problemów w zakresie:
 - przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży;
 - warunków zdrowotnych i higieny pracy umysłowej w placówkach oświatowo – wychowawczych;
 - warunków zdrowotnych w szkolnych pracowniach komputerowych;
 - dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii z uwzględnieniem certyfikatów;
 - higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych;
 - warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w zakładach nauczania i wychowania oraz oceny infrastruktury do prowadzenia zajęć WF;
 - realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach;
 - warunków do praktycznej nauki zawodu;
 - stanu sanitarnego placówek pracy pozaszkolnej;
 - przygotowania placówek do rozpoczęcia roku szkolnego;
 - nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
- 2) Sprawowanie nadzoru w zakresie higieny procesu nauczania, w tym podejmowanie działań zmierzających do eliminowania nieprawidłowości, zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.
- 3) Czuwanie nad warunkami gwarantującymi bezpieczeństwo sanitarne w sezonowych placówkach wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży we współpracy z Sekcją Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności, Żywności oraz Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.
- 4) Rozwijanie współpracy z innymi służbami na poziomie samorządu powiatowego i gminnego, oraz pozostałymi jednostkami organizacyjnymi zainteresowanymi w/w problematyką łącznie z opracowywaniem ocen i analiz.
- 5) Realizacja i analiza zadań wynikających z prac problemowych przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarно– Epidemiologiczną w Warszawie.
- 6) Rozpatrywanie zgłoszonych interwencji, prowadzenie postępowania administracyjno-egzekucyjnego w nadzorowanych obiektach, opiniowanie nowopowstałych placówek przeznaczonych dla dzieci lub młodzieży.
- 7) Prowadzenie konsultacji, kontroli instruktażowych i sprawdzających w zakładach nauczania i wychowania.
- 8) Zbieranie i analiza danych oraz opracowywanie sprawozdań liczbowych i opisowych, a także opracowywanie informacji z zakresu działalności sekcji.

2. Rodzaje placówek

Pracownicy Sekcji Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży sprawowali nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi w zakładach nauczania i wychowania oraz innych placówkach oświatowo-wychowawczych w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Pod nadzorem sekcji znajdują się następujące rodzaje placówek: żłobki (i kluby dziecięce), przedszkola (i inne formy wychowania przedszkolnego), szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe, szkoły policealne, zespoły szkół, szkoły wyższe oraz inne placówki stałe tj. (warsztaty i centra szkolenia zawodowego, młodzieżowe domy kultury, pozaszkolne poradnie specjalistyczne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, ośrodki szkolno-wychowawcze, bursy, internaty, domy studenta, placówki wychowania pozaszkolnego i rekreacyjne, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie, schroniska młodzieżowe).

3. Realizacja zadań sekcji

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się ogółem **353** placówek oświatowo-wychowawczych w tym: **228** placówki w Radomiu i **125** w powiecie radomskim. Zakres kontroli przeprowadzonych w nadzorowanych placówkach dotyczył oceny przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w stosunku do pomieszczeń, wyposażenia i używanego w nich sprzętu.

W roku 2024 zaplanowano do realizacji **159** kontroli: **92** w Radomiu oraz **67** w powiecie radomskim.

Zaplanowane kontrole zostały zrealizowane z wyjątkiem: **11** kontroli z powodu likwidacji placówek (10 w Radomiu, 1 w Powiecie radomskim), **1** kontroli sprawdzające dot. zaleceń decyzji, dla których na wniosek stron został zmieniony termin realizacji (1 w Radomiu), **1** kontroli w związku z zawieszeniem działalności (1 w Radomiu), **2** kontrole w związku z brakiem naboru (2 w Radomiu), 1 kontrola w związku z brakiem osoby odpowiedzialnej (1 w Radomiu).

Ogółem w 2024 r. przeprowadzono – **255** kontroli, w tym: **171** kontroli w Radomiu, **84** kontrole w powiecie radomskim.

W roku 2024 na stwierdzone nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- technicznego w placówkach znajdujących się na terenie Radomia wydano: **5** decyzji administracyjnych, **10** decyzji opłatowych, **7** decyzji zmieniających termin w związku ze złożonymi wnioskami dyrektorów placówek oraz **4** decyzje umarzające. Nie nakładano grzywny w drodze mandatu karnego.

Na terenie powiatu radomskiego wydano: **3** decyzje administracyjne, **5** decyzji opłatowych, **3** decyzje zmieniające termin w związku ze złożonymi wnioskami dyrektorów placówek oraz **1** decyzję umarzającą. Nie nakładano grzywny w drodze mandatu karnego.

Wydano **3** wystąpienia pokontrolne dla placówek szkolnych znajdujących się w Radomiu oraz **1** na terenie powiatu radomskiego.

Rozpatrzono ogółem **8** zgłoszonych interwencji (7 w Radomiu i 1 w Powiecie radomskim) w tym: **2** uznano za uzasadnione, **6** bezzasadnych (interwencje dotyczyły m.in.: warunków sanitarno-technicznych sanitariatów oraz ścian w holu, zbyt małej powierzchni funkcjonującej świetlicy/jadalni, niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego

i higienicznego sanitariatów, braku środków higienicznych w toaletach, palenia tytoniu na terenie placówki, warunków w szkole - niewłaściwej temperatury). Na zgłoszone interwencje udzielono każdorazowo pisemnej odpowiedzi.

W 2024 roku dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Pomiarów dokonano w 2 szkołach podstawowych tj. miejskiej na terenie Radomia oraz w szkole podstawowej wiejskiej na terenie Powiatu radomskiego. Łącznie przeprowadzono badanie wśród 387 uczniów z 20 oddziałów szkolnych.

Badania wykazały:

- u 182 uczniów waga tornistrów nie przekraczała 10% ich wagi ciała;
- u 139 uczniów waga tornistrów utrzymywała się pomiędzy 10% - 15% ich wagi ciała;
- u 66 uczniów waga tornistrów przekraczała 15% ich wagi ciała.

Dyrektorów szkół i organy prowadzące poinformowano o wynikach przeprowadzonych badań, jak również zalecono dalszą edukację uczniów i rodziców celem eliminacji nadmiernego obciążenia ciężarem tornistra. Zwrócono uwagę na konieczność dążenia do praktycznego wykorzystania miejsc na pozostawianie podręczników i przyborów szkolnych.

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na wyposażenie i warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym dostęp do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych oraz do środków dezynfekcyjnych.

Systematyczne kontrole w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego mają na celu zapobieganie ewentualnym zagrożeniom bezpieczeństwa zdrowotnego uczniów oraz poprawę komfortu w zakresie higieny procesu nauczania i wychowania w placówkach nadzorowanych. Szczegółowo prowadzony instruktaż podczas prowadzonych kontroli pozwolił na uniknięcie szeregu nieprawidłowości dotyczących warunków nauki i wypoczynku dzieci i młodzieży.

Pełniąc nadzór nad zimowym i letnim wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, że na terenie objętym nadzorem w roku 2024 w zakresie zorganizowanych form wypoczynku zgłoszono: **31** turnusy „Akcji Zima” i **46** turnusów „Akcji Lato”. Bezpośrednim nadzorem sanitarnym (kontrolami) objęto: **22** turnusy „AL” w tym: **18** turnusów zorganizowanych na terenie m. Radomia i **4** turnusy w Powiecie radomskim, a także **15** turnusów wypoczynku zimowego, w tym: **15** w Radomiu.

Pod względem sanitarnym placówki sezonowe były dobrze przygotowane i gwarantowały odpowiednie warunki pobytu, utrzymania higieny osobistej oraz prowadzonego dożywiania. Nie zgłoszono interwencji oraz nie wydawano decyzji administracyjnych dla obiektów, w których odbywał się wypoczynek.

4. Wnioski

- Większość nadzorowanych i skontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych zapewniła w 2024 roku bezpieczne i higieniczne warunki nauczania i wychowania oraz opieki dzieciom i młodzieży.
- W wyniku prowadzonego nadzoru sanitarnego stwierdzono powtarzający się problem braku środków finansowych, którymi dysponują placówki przeznaczonych na poprawę warunków technicznych (remonty i wymiana wyposażenia). Pomimo tego placówki oświatowo-wychowawcze są stopniowo modernizowane i wyposażane.
- W budynkach, w których stwierdzono pogorszenie stanu technicznego na nieprawidłowości wydano decyzje administracyjne.
- W trakcie roku szkolnego 2024/2025 prowadzono edukację nt. wdrażania w szkołach Programu Szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) – zorganizowano szkolenia w formie online dla dyrektorów i koordynatorów szkół podstawowych na terenie nadzorowanym. Ponadto przekazywano informacje na wyżej wymieniony temat podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych.

**VI. SEKCJA ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU
SANITARNEGO**

1. ZADANIA SEKCJI ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

- sprawowanie nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, w szczególności nad warunkami higieny środowiska oraz wypoczynku i rekreacji przy zajmowaniu stanowisk dotyczących projektów planów ogólnych gmin, planów zagospodarowania przestrzennego, na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru nad warunkami higieny środowiska przy wydawaniu opinii do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w trybie określonym w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane – przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu, na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną;
- sprawowanie zapobiegawczego nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przy wydawaniu uzgodnień projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz projektów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

2. REALIZACJA ZADAŃ W MIEŚCIE RADOMIU

2.1 Uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Od 24 września 2023r. w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do kompetencji PPIS należy uzgodnienie projektów decyzji warunków zabudowy i celu publicznego.

W 2024r. ogółem wpłynęło 602 sprawy.

Wydano 104 postanowienia: 95 postanowień dot. warunków zabudowy oraz 9 dot. lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 430 przypadkach nie zajęto stanowiska w sprawie uzgodnień warunków zabudowy. W 68 przypadkach nie zajęto stanowiska w sprawie uzgodnień lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W procedurze uzgadniania warunków zabudowy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu sprawując nadzór nad jakością wody, niejednokrotnie podnosił konieczność zachowania wymaganej przepisami prawa odległości indywidualnych ujęć wody od przewodów rozsączających przydomowych oczyszczalni ścieków.

W postanowieniach uzgadniających warunki zabudowy i inwestycje celu publicznego takich jak obiekty użyteczności publicznej, zakłady pracy, obiekty handlowe itp. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu zalecał uzgodnienie projektu budowlanego wymaganego jako załącznik do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu lub uprawnionego rzeczoznawcę do spraw sanitarnohigienicznych.

Odstąpienia dotyczyły głównie zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej oraz sieci gazowych, energetycznych, wodociągowych i kanalizacyjnych, dla których stwierdzono brak szczególnych wymagań higienicznych i zdrowotnych.

2.2 Uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) oraz projektów planów ogólnych gmin.

Wydano 3 opinie uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uzgodniono 10 projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Uzgodnienia dotyczyły niewielkich obszarów miasta Radomia.

W 2024r. nie było przypadków odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Do uzgodnień wpływały projekty uchwał w sprawie uchwalenia miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst i rysunek planu) wraz prognozą oddziaływania na środowisko.

Rozstrzygnięcia dokonywano oceniając zaproponowane w ustaleniach projektu planu nakazy i zakazy eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi przyjętych rozwiązań, jak również oceniając prawdopodobieństwo powstania znaczących oddziaływań w związku z realizacją ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zawierały ustalenia w zakresie ochrony środowiska. W celu ochrony powietrza atmosferycznego oraz ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi wprowadzano zapisy, że lokalizowane na poszczególnych działkach budowlanych przedsięwzięcia, których funkcjonowanie wiąże się z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych, hałasu i pól elektromagnetycznych, nie mogą powodować poza granicami tych działek przekroczenia standardów jakości powietrza oraz przekroczenia poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych określonych w przepisach odrębnych.

W strefach przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, w szczególności wzdłuż ulic wprowadzano zakaz lokalizowania od strony źródła hałasu pomieszczeń mieszkalnych i innych pomieszczeń o funkcjach chronionych (np. oświatowych).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zawierały ustalenia dotyczące gospodarowania odpadami. Gospodarowanie odpadami odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem ustaleń aktualnie obowiązującego regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz innych przepisów gminnych dotyczących zakresu gospodarki odpadami.

Na terenie miasta Radomia miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazywały zaopatrzenie w wodę wyłącznie z komunalnego systemu zaopatrzenia w wodę poprzez budowę i rozbudowę sieci wodociągowej, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych. Odprowadzanie ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych – z istniejącego i planowanego zagospodarowania terenów - do ogólnomiejskiego, komunalnego systemu kanalizacji sanitarnej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych w budynkach lub częściach budynków pełniących funkcje użyteczności publicznej wprowadzano obowiązek przystosowania tych budynków i zagospodarowania terenu do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

2.3 Wydawanie opinii dotyczących obowiązku sporządzania raportu oraz określanie jego zakresu dla przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko.

Wydano 24 opinie sanitarnych określających zakres raportu.

W przypadku inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko i zdrowie ludzi, takich jak rozbudowa zakładu o halę produkcyjno- magazynową przy ul. Energetyków, budowa hali magazynowo- produkcyjno- usługowej- Wincentów, nałożono obowiązek sporządzenia raportu.

Dla inwestycji takich jak: uruchomienie instalacji formowania wtryskowego mieszaniny proszku metalowego przy ul. Tarnobrzeskiej, rozbudowa stacji OZE na terenie zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych przy ul. Witosa, budowa trasy N-S III etap, prowadzenie punktu skupu złomu i metali kolorowych przy ul. Wielkopolskiej, przebudowa sieci ciepłowniczej NG ul. Wierzbicka, ul. Łukasika i ul. Limanowskiego, budowa kanalizacji sanitarnej, punkt skupu złomu przy ul. M. Gajl, rozbudowa drogi powiatowej ulicy Zbrowskiego, budowa trzech budynków produkcyjno- magazynowych z wieżami technologicznymi przy ul. Wrocławskiej, budowa 39 indywidualnych jednorodzinnych budynków mieszkalnych- Malczew, budowa 8 budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami podziemnymi przy ul. Wierzbickiej, rozbudowa ulicy Witkacego w zakresie budowy drogi dla pieszych i rowerów ul. Witkacego, budowa sieci kanalizacji deszczowej wraz ze zbiornikiem retencyjnym przy ul. Wielogórskiej/ Wincentowskiej, rozbudowa istniejącej zabudowy o funkcji magazynowo- handlowo- usługowej i chłodniczej, o część magazynową (magazynowanie artykułów spożywczych w opakowaniach) przy ul. Tartacznej, przebudowa DW 735- ul. Kielecka, zwiększenie

pojemności podziemnych zbiorników magazynowych na paliwa, odstąpiono od obowiązku przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

2.4 Opiniowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wydano 1 opinie sanitarną opiniującą pozytywnie (z zastrzeżeniami) realizację przedsięwzięcia. Opinia dotyczyła budowy instalacji termicznego przetwarzania odpadów medycznych w Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym w Radomiu.

W raporcie oceny oddziaływania na środowisko przedstawione były rozwiązania ograniczające negatywne oddziaływanie na to środowisko i zdrowie ludzi.

Planowane przedsięwzięcie na terenie miasta Radomia nie powodowało konfliktów społecznych.

2.5 Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych. Opracowywanie innych opinii dotyczących np. projektów technologicznych, opinii o lokalu itp.

Wydano łącznie 25 opinii sanitarnych. Uzgodnienia dotyczyły projektów lokali gastronomicznych, salonów fryzjerskich, kosmetycznych, żłobków, budynek usługowo-przychodnia weterynaryjna, lokal usługowy- sprzedaż wysyłkowa karmy zwierzęcej, adaptacja pomieszczeń przedszkola na żłobek.

W większości przypadków do zaopiniowania składano projekty technologiczne. W przypadku nowobudowanych lub rozbudowanych obiektów składano kompletny projekt budowlany.

Każdy złożony projekt jest weryfikowany pod kątem funkcjonalności pomieszczeń, zapewnienia właściwych warunków sanitarnohigienicznych oraz zgodności z obowiązującymi przepisami, w tym konieczności uzyskania odstępstw od przepisów technicznych.

Podczas opiniowania dokumentacji projektowej:

- w przypadku niewystarczającej wysokości pomieszczeń, zagłębienia oraz braku oświetlenia dziennego informowano o konieczności uzyskania odstępstw od przepisów technicznobudowlanych;
- w przypadku rozwiązań instalacyjnych zwracano szczególną uwagę na zapewnienie oświetlania naturalnego lub sztucznego oraz sposób wentylowania pomieszczeń higienicznosanitarnych i przeznaczonych na pobyt ludzi;
- zwracano uwagę na przyłączenie do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, usytuowanie elementów zagospodarowania działki;
- zwracano uwagę na prawidłowy układ funkcjonalny pomieszczeń, właściwe drogi technologiczne, odpowiednie wyposażenie w urządzenia sanitarne;

- zwracano uwagę na przystosowanie obiektów budowlanych i pomieszczeń w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- oceniano sposób składowania odpadów oraz odprowadzenie ścieków bytowo-gospodarczych, przemysłowych, gnojówki lub gnojowicy oraz sposób przetrzymywania i przekazywania do utylizacji lub wykorzystania rolniczego.

2.6 Udział w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

Wydano 39 opinii o dopuszczeniu obiektów do użytkowania.

Zrealizowano inwestycje:

- rozbudowa hali produkcyjno- magazynowej oraz budowa hali produkcyjno- magazynowej ul. Inwestycyjna,
- rozbudowa istniejącej stacji paliw, ul. Brzustowska,
- budynek usługowo- handlowy ul. Potkańskiego,
- budowa hali magazynowej wraz z częścią socjalno- biurową ul. Energetyków,
- rozbudowa i nadbudowa budynku produkcyjnego ul. M. Fołtyn,
- rozbudowa budynku handlowo- usługowego wraz z budową parkingu ul. Przemysłowa,
- przebudowa, rozbudowa i nadbudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku na hotel ul. Kilińskiego,
- zmiana sposobu użytkowania dwóch budynków gospodarczych na przychodnię weterynaryjną wraz z ich rozbudową i przebudową ul. Warszawska,
- rozbudowa budynku X LO o salę do gimnastyki korekcyjnej ul. Prażmowskiego,
- stacja tankowania paliw płynnych i gazu LPG wraz z myjnią samoobsługową 3- stanowiskową ul. Perzanowskiej,
- budowa wodnego placu zabaw,
- rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zakładu produkcji obuwia na niepubliczną przychodnię lekarską ul. Mieszka I,
- budynek magazynowy z garderobą i estradą ul. Szydłowiecka,
- zmiana sposobu użytkowania części parteru budynku biurowego na usługowe wraz z przebudową i rozbudową ul. Tybła,
- budowa hali produkcyjno- magazynowej ul. Wielogórska,
- budynek szkoleniowo- konferencyjny z funkcją mieszkaniowo- hotelową oraz zapleczem gastronomicznym ul. Słowackiego,
- budynek usługowo- handlowy z częścią mieszkalną wielorodzinną ul. Bławatna,
- budynek handlowo- usługowy ul. Dębowa,
- budynek biurowo- produkcyjny ul. Kielecka/ Kurpińskiego,
- budynek handlowo- usługowy z częścią mieszkalną ul. 25 Czerwca,
- rozbudowa z przebudową budynku handlowego ul. 1905 Roku,
- budynek produkcyjno- magazynowy ul. Kielecka,
- rozbudowa budynku produkcyjno- magazynowego ul. Limanowskiego,
- rozbudowa zakładu produkcyjnego o budynek produkcyjno- magazynowy z częścią socjalno- biurową ul. Tytoniowa,

z

- budynek handlowo- biurowo- magazynowy ul. Grobickiego,
- budynek produkcyjno- magazynowy ul. Inwestycyjna,
- sala gimnastyczna Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego ul. Grzybowska,
- hotel pracowniczy ul. Garbarska,
- rozbudowa budynku handlowo- usługowego ul. Zbrowskiego,
- obiekty gastronomiczne,
- budynki mieszkalne wielorodzinne z garażami podziemnymi,
- budynki usługowo – mieszkalne,
- obiekty hotelowe, biurowe, usługowe i handlowe,
- obiekty drogowe.

W 28 przypadkach odstąpiono od przeprowadzenia oględzin (tzw. „milcząca zgoda”).

Nie zajęcie stanowiska dotyczyło głównie niewielkich, prostych obiektów lub nie będących pod nadzorem PPIS Radom takich jak: ulice, obiekty magazynowe, małe obiekty handlowe itp.

Podczas odbioru obiektów budowlanych, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej otrzymywali: projekty budowlane (najczęściej uzgadniane przez rzeczoznawców ds. sanitarno-higienicznych lub Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu). Ponadto dla wszystkich obiektów zgłaszanych do użytkowania wymagane jest przedłożenie pozytywnego wyniku badania wody (mikrobiologia w przypadku zaopatrzenia w wodę z miejskiej sieci wodociągowej i pełna próba w przypadku indywidualnego ujęcia).

Na terenie miasta Radomia obiekty są podłączone do miejskiej sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej.

Obiekty dopuszczane do użytkowania wyposażone są w zależności od przeznaczenia obiektu i jego standardu w wentylację grawitacyjną, wentylację mechaniczną, wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła, klimatyzację.

W większości przypadków projekty obiektów zgłaszanych do użytkowania posiadają uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Podczas kontroli sprawdzana jest zgodność realizacji obiektów z zatwierdzonym projektem budowlanym. Zgodnie z art. 35 ustawy Prawo budowlane przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę organ administracji architektoniczno-budowlanej sprawdza zgodność projekt budowlanego z ustaleniami wymagania ochrony środowiska, określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

2.7 Podsumowanie.

W Radomiu realizowana jest duża liczba inwestycji infrastrukturalnych. Realizowana jest budowa i modernizacja gospodarki wodno – ściekowej oraz budowa i modernizacja układu komunikacyjnego miasta.

Następuje systematyczna poprawa warunków sanitarnohigienicznych zakładów produkcyjnych, usługowych i obiektów handlowych.

Ogółem należy stwierdzić, że stan sanitarny miasta Radom ulega systematycznej poprawie.

3. REALIZACJA ZADAŃ W POWIECIE RADOMSKIM

3.1 Uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Od 24 września 2023r. w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do kompetencji PPIS należy uzgodnienie projektów decyzji warunków zabudowy i celu publicznego.

Ogółem wpłynęło 2570 sprawy.

Wydano 192 postanowienia warunków zabudowy oraz 17 postanowień celu publicznego. W 2200 przypadkach nie zajęto stanowiska w sprawie uzgodnień warunków zabudowy. W 161 przypadkach nie zajęto stanowiska w sprawie uzgodnień lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W procedurze uzgadniania warunków zabudowy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu sprawując nadzór nad jakością wody, niejednokrotnie podnosił konieczność zachowania wymaganej przepisami prawa odległości indywidualnych ujęć wody od przewodów rozsączających przydomowych oczyszczalni ścieków.

W postanowieniach uzgadniających warunki zabudowy i inwestycje celu publicznego takich jak obiekty użyteczności publicznej, zakłady pracy, obiekty handlowe itp. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Radomiu zalecał uzgodnienie projektu budowlanego wymaganego jako załącznik do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu lub uprawnionego rzeczoznawcę do spraw sanitarnohigienicznych.

Odstąpienia dotyczyły głównie zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej oraz sieci gazowe, energetyczne, dla których stwierdzono brak szczególnych wymagań higienicznych i zdrowotnych.

3.2 Uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) oraz projektów planów ogólnych gmin.

Wydano 8 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uzgodniono 13 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uzgodnienia dotyczyły części gminy Kowala, Przytyk, Iłży, Jedlni- Letnisko oraz Pionki.

W 2024r. nie było przypadków odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Do uzgodnień wpływały projekty uchwał w sprawie uchwalenia mpzp (tekst i rysunek planu) wraz prognozą oddziaływania na środowisko.

Rozstrzygnięcia dokonywano oceniając zaproponowane w ustaleniach projektu planu nakazy i zakazy eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi przyjętych rozwiązań, jak również oceniając prawdopodobieństwo powstania znaczących oddziaływań w związku z realizacją ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zawierały ustalenia w zakresie ochrony środowiska. W celu ochrony powietrza atmosferycznego oraz ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi wprowadzano zapisy, że lokalizowane na poszczególnych działkach budowlanych przedsięwzięcia, których funkcjonowanie wiąże się z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych, hałasu i pól elektromagnetycznych, nie mogą powodować poza granicami tych działek przekroczenia standardów jakości powietrza oraz przekroczenia poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych określonych w przepisach odrębnych.

W projekcie planu wprowadzano ograniczenia dot. strefy ochronnej w granicach stref 50 m i 150 m od cmentarza- obowiązują zakazy wynikające z przepisów odrębnych.

Wprowadzano zapisy ograniczające możliwość realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zawierały ustalenia dotyczące gospodarowania odpadami. Gospodarowanie odpadami odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem ustaleń aktualnie obowiązującego regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz innych przepisów gminnych dotyczących zakresu gospodarki odpadami.

Na terenie gmin powiatu radomskiego zaopatrzenie w wodę realizowane jest z istniejących sieci wodociągowych. Na terenach nie posiadających takich sieci, do czasu budowy nowych sieci wodociągowych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z indywidualnych studni z uwzględnieniem warunków określonych w przepisach odrębnych.

Odprowadzanie ścieków sanitarno-bytowych realizowane jest do sieci kanalizacji ściekowej, w przypadku braku sieci kanalizacyjnej dopuszcza się ich gromadzenie w zbiornikach bezodpływowych oraz dopuszcza się ich oczyszczanie w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

W mpzp wprowadzano obowiązek dostosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych (tj. sprawdzano sposób realizacji dostępności do przestrzeni użyteczności publicznej na terenach przeznaczonych pod zabudowę usługową czy też mieszkaniowo-usługową).

3.3 Wydawanie opinii dotyczących obowiązku sporządzania raportu oraz określanie jego zakresu dla przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko.

Wydano 57 opinii sanitarnych określających zakres raportu.

W przypadku inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko i zdrowie ludzi, takich jak np.: rozbudowa zakładu produkcji opakowań w miejscowości Krzyszkowice gm. Przytyk, instalacja fotowoltaiczna o mocy do 60 MW w miejscowości Modrzejowice, gm. Skaryszew, magazyn energii w miejscowości Kosów Mniejszy gm. Kowala, budowa zakładu produkcji oleju i sadzy technicznej w miejscowości Rzeczków gm. Wierzbica, rozbudowa gospodarstwa poprzez budowę obory wolnostanowiskowej dla bydła mlecznego w miejscowości Suliszka gm. Wierzbica, nałożono obowiązek sporządzenia raportu.

Dla inwestycji takich jak: przebudowa istniejących dróg, sieci kanalizacyjne, zabudowy mieszkaniowe, obiekty magazynowo – biurowe, niewielkie rozbudowy istniejących zakładów produkcyjnych, farmy fotowoltaiczne, rozbudowa i modernizacji oczyszczalni ścieków itp. odstąpiono od obowiązku przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

3.4 Opiniowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wydano 5 opinii sanitarnych opiniujących realizację przedsięwzięcia. Opinie dotyczyły m. in. zmiany sposobu użytkowania hali magazynowej na zakład produkcji karmy dla zwierząt w miejscowości Jedlińsk, budowa farmy fotowoltaicznej w miejscowości Modrzejowice, rozbudowa gospodarstwa rolnego- budynek inwentarski (obora) oraz dwa budynki gospodarcze w miejscowości Zalesice gm. Wierzbica, magazyn energii w miejscowości Kosów Mniejszy gm. Kowala, budowa elewatora zbożowego w miejscowości Pionki.

3.5 Uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych. Opracowywanie innych opinii dotyczących np. projektów technologicznych, opinii o lokalu itp.

Wydano łącznie 23 opinie sanitarnych. Uzgodnienia dotyczyły projektów salonów fryzjerskich, kosmetycznych, gastronomicznych, instalacji przetwarzania odpadów, budynek -centrum rekreacyjno- szkoleniowego, stacji uzdatniania wody, przedszkoli, żłobków, przebudowa Oddziału Chorób Wewnętrznych.

- Uzgodniono projekt zagospodarowania terenu budowy zbiornika wody uzdatnionej o poj. 150 m³ z infrastrukturą techniczną wraz z termomodernizacją i remontem budynku Stacji Uzdatniania Wody w gminie Wierzbica obręb 0014.
- Uzgodniono projekt techniczny instalacji sanitarnych (obejmujący swym zakresem instalacje wodociągową, kanalizacji, centralnego ogrzewania, wentylacji mechanicznej oraz wewnętrznej instalacji gazu) dotyczący zmiany sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na żłobek miejski w Pionkach przy ul. Elizy Orzeszkowej.
- Uzgodniono projekt budowlany „Przebudowy Oddziału Chorób Wewnętrznych w SPZOZ – Szpital w Iłży”, zlokalizowanego w Iłży przy ul. Danuty Siedzikówny „Inki” 4.
- Uzgodniono projekt technologiczny instalacji przetwarzania odpadów z uwzględnieniem zbierania odpadów, zlokalizowanej w miejscowości Rzeczków gmina Wierzbica.
- Uzgodniono projekt technologiczny stacji uzdatnienia wody, zlokalizowanej w miejscowości Jaszowice.

W większości przypadków do zaopiniowania składano projekty technologiczne. W przypadku nowobudowanych lub rozbudowanych obiektów składano kompletny projekt budowlany.

Każdy złożony projekt był weryfikowany pod kątem funkcjonalności pomieszczeń, zapewnienia właściwych warunków sanitarnohigienicznych oraz zgodności z obowiązującymi przepisami, w tym konieczności uzyskania odstępstw od przepisów technicznych.

Podczas opiniowania dokumentacji projektowej:

- w przypadku niewystarczającej wysokości pomieszczeń, zagłębienia oraz braku oświetlenia dziennego informowano o konieczności uzyskania odstępstw od przepisów technicznobudowlanych;
- w przypadku rozwiązań instalacyjnych zwracano szczególną uwagę na zapewnienie oświetlania naturalnego lub sztucznego oraz sposób wentylowania pomieszczeń higienicznosanitarnych i przeznaczonych na pobyt ludzi;
- zwracano uwagę na przyłączenie do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, usytuowanie elementów zagospodarowania działki;
- zwracano uwagę na prawidłowy układ funkcjonalny pomieszczeń, właściwe drogi technologiczne, odpowiednie wyposażenie w urządzenia sanitarne;
- zwracano uwagę na przystosowanie obiektów budowlanych i pomieszczeń w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych;
- oceniano sposób składowania odpadów oraz odprowadzenie ścieków bytowo-gospodarczych, przemysłowych, gnojówki lub gnojowicy oraz sposób przetrzymywania i przekazywania do utylizacji lub wykorzystania rolniczego.

3.6 Udział w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

Wydano 35 opinii o dopuszczeniu obiektów do użytkowania.

Zrealizowano inwestycje:

- budynek sali gimnastycznej z łącznikiem przy Szkole Podstawowej w miejscowości Błaziny Dolne, gm. Iłża,
- rozbudowa i przebudowa istniejących budynków i budowli przemysłowych na zakład produkcji farb i rozpuszczalników, polegające na przebudowie budynku biurowego, budowie hali produkcyjnej z zapleczem socjalnym, wiaty magazynowej w miejscowości Pionki,
- budynek usługowy (hala magazynowa z częścią montażową zabudowy skrzyń ładunkowych samochodów ciężarowych) w miejscowości Milejowice, gm. Zakrzew,
- budynek produkcyjno- magazynowy z częścią socjalną w miejscowości Wsola, gm. Jedlińsk,
- rozbudowa budynku o studio modelowania sylwetki w miejscowości Mazowszany, gm. Wierzbica,
- przebudowa pompowni wody w miejscowości Garno, gm. Wolanów,
- budynek handlowo- usługowy w miejscowości Jedlnia- Letnisko,
- budynek usługowy w miejscowości Kotarvice, gm. Kowala,
- budynek handlowo- usługowy (sklep budowlany) w miejscowości Mleczków, gm. Zakrzew,
- budynek usługowo- handlowy w miejscowości Młodocin Większy, gm. Wolanów,
- budynek usługowy- salon fryzjerski w miejscowości Skaryszew,
- budynek SB-2 do obróbki powierzchniowej, moczenia i suszenia prochów, zlokalizowany na terenie zakładu MESKO S.A. w Pionkach,
- przebudowa części budynku CKZiU dla utworzenia Branżowego Centrum Umiejętności w miejscowości Pionki,
- budynek stacji diagnostycznej w miejscowości Maziarze Nowe, gm. Iłża,
- rozbudowa Publicznej Szkoły Podstawowej w miejscowości Wrzos, gm. Przytyk,
- budowa Domu Ludowego w miejscowości Wrzos, gm. Przytyk,
- budynek biurowo- socjalny w miejscowości Kolonia Wawrzyszów, gm. Wolanów,
- rozbudowa domu weselnego w miejscowości Bartodzieje, gm. Jastrzębia,
- stacja uzdatniania wody w miejscowości Słupica, gm. Jedlnia- letnisko,
- rozbudowa przedszkola przy Publicznej Szkole Podstawowej w Mazowszanach, gm. Kowala,
- budynek handlowo- usługowy w miejscowości Gózd,
- budynek usługowy - zakład kosmetyczny w miejscowości Ruda Wielka gm. Wierzbica,
- Remont i docieplenie budynku WN-10 oraz przebudowa i rozbudowa budynku WN-11 na terenie zakładów Mesko S.A. w Pionkach,
- budynek zakładu pogrzebowego w miejscowości Skaryszew,
- rozbudowa budynku usługowo- handlowego o część gospodarczą w miejscowości Oblas, gm. Przytyk,
- budowa obiektu WNL na terenie Zakładu MESKO S. A. na terenie zamkniętym w Pionkach,
- budowa hali magazynowej z budynkiem socjalno- biurowym oraz hala magazynowa w miejscowości Wierzbica,

- zmiana sposobu użytkowania hali magazynowej (będącej w trakcie realizacji) na halę produkcyjną (elementów złącznych z materiału gotowego) w miejscowości Strzałków, gm. Wolanów,
- budynek „Klubu Seniora” w miejscowości Jedlnia- Letnisko,
- rozbudowa i przebudowa budynku Urzędu Miejskiego na potrzeby Gminnej Biblioteki Publicznej w miejscowości Jedlnia- Letnisko,
- budynek hali produkcyjno-magazynowej z częścią socjalno-biurową w miejscowości Wawrzyszów, gm. Wolanów,
- zmiana sposobu użytkowania części istniejącego budynku mieszkalnego na funkcję usługową (kawiarnia) w miejscowości Iłża,
- Rozbudowa istniejącego budynku Publicznej Szkoły Podstawowej o salę gimnastyczną w miejscowości Wola Taczowska, gm. Zakrzew,
- cztery budynki handlowo-usługowe wraz z parkingiem naziemnym w miejscowości Pionki,
- budynek usługowy- siedziby oddziału Banku w miejscowości Jedlnia- Letnisko.

W 48 przypadkach odstąpiono od przeprowadzenia oględzin (tzw. „milcząca zgoda”).

Nie zajęcie stanowiska dotyczyło głównie niewielkich, prostych obiektów lub nie będących pod nadzorem PPIS Radom takich jak: drogi, sieci gazowe, wodociągowe i kanalizacyjne, obiekty magazynowe, farma fotowoltaiczna, elektrownie wiatrowe, małe obiekty handlowe itp.

Podczas odbioru obiektów budowlanych, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej otrzymywali: projekty budowlane (najczęściej uzgadniane przez rzeczoznawców ds. sanitarno-higienicznych lub Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Radomiu). Ponadto dla wszystkich obiektów zgłaszanych do użytkowania wymagane jest przedłożenie pozytywnego wyniku badania wody (mikrobiologia w przypadku zaopatrzenia w wodę z miejskiej sieci wodociągowej i pełna próba w przypadku indywidualnego ujęcia).

Na terenie gmin powiatu radomskiego obiekty są podłączone w większości do gminnych sieci wodociągowych. W przypadku braku sieci zaopatrzenie w wodę odbywa się z własnych ujęć.

Ścieki odprowadzane są do gminnej sieci kanalizacyjnej, a w przypadku jej braku do indywidualnych szczelnych zbiorników lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Obiekty dopuszczane do użytkowania wyposażone są w zależności od przeznaczenia obiektu i jego standardu w wentylację grawitacyjną, wentylację mechaniczną, wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła, klimatyzację.

W większości przypadków projekty obiektów zgłaszanych do użytkowania posiadają uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Podczas kontroli sprawdzana jest zgodność realizacji obiektów z zatwierdzonym projektem budowlanym. Zgodnie z art. 35 ustawy Prawo budowlane przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę organ administracji architektoniczno-budowlanej sprawdza zgodność projektu budowlanego z ustaleniami wymagań ochrony środowiska, określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

3.7 Podsumowanie.

Największy problem na terenie powiatu radomskiego stanowi brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie gminy posiadają „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”. Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego posiada jedynie miasto Pionki, Gmina Kowala oraz fragmentarycznie niektóre gminy powiatu radomskiego.

Brak obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powoduje problemy z lokalizacją inwestycji w zakresie chowu i hodowli zwierząt. Inwestycje te wzbudzają ogromny opór społeczny, liczne skargi i interwencje.

W powiecie radomskim systematycznie rośnie liczba inwestycji infrastrukturalnych, takich jak drogi, sieci wodociągowe i sieci kanalizacji sanitarnej. Planowana jest dalsza przebudowa dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Następuje systematyczna poprawa warunków sanitarnohigienicznych zakładów produkcyjnych, usługowych i obiektów handlowych.

Ogółem należy stwierdzić, że w 2024r. stan sanitarny gmin na obszarze objętym nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Radomiu uległ znacznej poprawie.

4. Zestawienie

L.p.	Wydane opinie	Radom	Powiat	Ogółem
1.	Decyzje dot. • opłat	66	61	127
2.	Opinie sanitarne i pisma dot. • środowiskowych uwarunkowań, • zakresu raportu, • dokumentacji projektowej, koncepcji, • dopuszczenia obiektu do użytkowania, • projektów planów zagospodarowania przestrzennego, • zakres prognozy, • warunki zabudowy i inwestycje celu publicznego.	1 24 25 39 10 3 602	5 57 23 35 13 8 2570	6 81 48 74 23 11 3172
3.	Kontrole i wizje lokalne • w tym obiektów w trakcie budowy.	54 -	47 -	101 -
4.	Postanowienia	107	212	319

VII. SEKCJA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

1. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizację zadań wynikających z art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie ochrony i umacniania zdrowia mieszkańców opierała na:

- wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego;
- wytycznych Wojewody Mazowieckiego;
- trendach Komisji Europejskiej;
- trendach Światowej Organizacji Zdrowia;
- wytycznych Narodowego Programu Zdrowia;
- zaleceń Ministra Zdrowia;
- wytycznych Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS;
- wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
- porozumieniach zawartych z partnerami realizowanych przedsięwzięć;
- potrzebach wynikających z bieżącej sytuacji epidemiologicznej.

Działalność oświatowo – zdrowotna była planowana, realizowana i monitorowana zgodnie z obowiązującym w PSSE systemem zarządzania jakością. Osoby odpowiedzialne za obszar Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizowały zadania nastawione na organizowanie, wspieranie i wzmacnianie środowiskowe w obszarze zdrowia publicznego poprzez:

- pogłębianie wiedzy merytorycznej i metodycznej w ramach inicjowanych interwencji programowych i nieprogramowych u koordynatorów, współorganizatorów, adresatów przedsięwzięć prozdrowotnych;
- dostarczanie zainteresowanym instytucjom, osobom indywidualnym narzędzi pracy tj. oprzyrządowania stanowiącego wzmocnienie działań profilaktycznych;
- prowadzenie poradnictwa, udzielanie instruktaży, współorganizację konferencji;
- udział w organizacji lokalnych plenerowych imprez prozdrowotnych;
- udział w organizacji ogólnopolskich kampanii informacyjno – edukacyjnych;
- popularyzację informacji związanych z zagrożeniami zdrowotnymi, możliwościami im zapobiegania, prezentowanie oferty edukacyjnej, dokumentowanie wydarzeń zdrowotnych za pośrednictwem lokalnych mass – mediów i na stronie internetowej PSSE oraz Facebooku;
- wizytacje w celu monitorowania efektów inicjowanych programów edukacyjnych;
- kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz zwiększania potencjału zdrowotnego społeczności lokalnej.

Oferta Pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dotyczyła istotnych aspektów zdrowotnych, opierała się na interwencjach programowych i działaniach akcyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Tematyka obejmowała:

- popularyzację zasad zdrowego stylu życia w zakresie poprawy sposobu żywienia ludności i jakości zdrowotnej żywności oraz zmniejszenie występowania nadwagi i otyłości poprzez upowszechnienie wiedzy o składzie i zawartości odżywczej produktów żywnościowych oraz znakowaniu żywności w celu umożliwienia konsumentom dokonania świadomego wyboru;
- propagowanie roli aktywności fizycznej dla organizmu człowieka;
- zapobieganie zagrożeniom związanym z paleniem tytoniu, używaniem narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem NPS (nowych substancji psychoaktywnych);
- zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i niezakaźnym, w tym:
 - zapobieganie zakażeniom SARS COV-2 i zachorowaniom na COVID 19 zgodnie z wytycznymi,
 - zapobieganie zakażeniom HIV/AIDS poprzez promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań seksualnych oraz pogłębianie wiedzy w oparciu o aktualne doniesienia w powyższym zakresie,
 - zapobieganie HAV, HBV, HCV,
 - profilaktykę chorób występujących sezonowo (np. grypa),
 - promocję szczepień ochronnych,
- profilaktykę zatruc pokarmowych (przeciwdziałanie błędom żywieniowym, zatruciom grzybami),
- zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- profilaktykę chorób nowotworowych,
- profilaktykę wszawicy.
- propagowanie zasad bezpieczeństwa podczas zimowego i letniego wypoczynku;
- profilaktykę związaną z lekoopornością.

Odbiorcy powyższych treści to: dzieci uczęszczające do przedszkoli, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ich rodzice / opiekunowie, nauczyciele, osoby organizujące i korzystające ze zorganizowanych form wypoczynku zimowego i letniego, pracownicy placówek służby zdrowia, pacjenci, osoby starsze, osoby uczestniczące w inicjowanych bądź współorganizowanych przez PSSE wydarzeniach prozdrowotnych oraz internauci. Wykładnię dla doboru metod i form pracy stanowiły aktualne wskaźniki epidemiologiczne, poziom „wiedzy wyjściowej” adresatów, do których działania kierowano, a także założenia i cele w podejmowanych interwencjach. Sekcja OZ i PZ kontynuowała realizację programów:

ogólnopolskich:

- 1) „Trzymaj Formę!” (dot. zbilansowanej diety i aktywności ruchowej);
- 2) „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”;

wojewódzkich:

- 1) 1) „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” (w zakresie wiedzy nt. rolnictwa ekologicznego oraz właściwych nawyków żywieniowych);
- 2) „#Żyj Dobrze” (dot. higieny, zdrowego żywienia, znaczenia aktywności fizycznej i profilaktyki oraz zdrowia psychicznego);
- 3) „Bieg po zdrowie” (dot. profilaktyki antynikotynowej);
- 4) „Program Zapobiegania Uzależnieniom od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych
- 5) „ARS, czyli jak dbać o miłość”;
- 6) „Wybierz Życie - Pierwszy Krok” (dot. profilaktyki raka szyjki macicy);
- 7) „Zdrowe Piersi Są OK!” (dot. profilaktyki raka piersi);
- 8) „Znamie! Znam je?” (dot. profilaktyki czerniaka);
- 9) „Podstępne WZW” (dot. profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV);

oraz lokalnych:

- 1) „Czyste Powietrze Wokół Nas” (dot. profilaktyki w zakresie biernego palenia);
- 2) „Nie Pal Przy Mnie, Proszę” (dot. profilaktyki antynikotynowej);
- 3) „Znajdź Właściwe Rozwiązanie”(dot. profilaktyki antynikotynowej).

2. PROGRAMY OGÓLNOPOLSKIE

2.1. „Trzymaj Formę!”.

Przeciwdziałając epidemii otyłości wśród dzieci i młodzieży spowodowanej siedzącym trybem życia i złymi nawykami żywieniowymi, Państwowa Inspekcja Sanitarna po raz XVIII realizowała program pt. „**Trzymaj Formę!**”. Jest on odpowiedzią na zalecenia strategii WHO w zakresie diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Grupę docelową stanowili uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Głównym celem było kształtowanie prawidłowych nawyków poprzez promocję zasad aktywnego trybu życia i rolę zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Uczniowie pogłębiali wiedzę z zakresu racjonalnego odżywiania, szkodliwości sztucznych dodatków żywieniowych, znajomości wartości odżywczych i kalorycznych, szkodliwości tzw. „jedzenia śmieciowego”, czynników sprzyjających powstawaniu nadwagi i otyłości oraz zainteresowanie aktywnymi formami spędzania wolnego czasu. W XVIII edycji w programie uczestniczyło 38 szkół, edukacją objęto 3762 uczniów, w tym: 17 szkół w powiecie grodzkim i 2738 uczniów oraz 21 szkół 1024 z powiatu ziemskiego i uczniów. Zaobserwowano zwiększony zasięg do roku ubiegłego.

2.2. „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”.

W 2024r. w oparciu o Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV działania podejmowane przez PIS zmierzały do ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez krzewienie wiedzy w oparciu o aktualny jej stan, promowanie odpowiedzialnych postaw i unikanie ryzykownych zachowań seksualnych oraz promocję testowania w kierunku HIV. Z oferty edukacyjnej skorzystało 7321 uczniów i 1543 rodziców z 39 szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym w powiecie grodzkim 26 szkół i 5064 uczniów i 1228 rodziców

oraz 13 szkół w powiecie ziemskim, 2257 uczniów i 315 rodziców. Ponadto akcję informacyjną w zakresie HIV/AIDS prowadzono podczas lokalnych imprez plenerowych tj. pikników, dożynek oraz obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS obchodzonego 01 grudnia. Rozdawnictwo tematycznych ulotek, broszur połączone było z poradnictwem nt. możliwości wykonywania badań testowych w PKD (Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych). Uczestniczono również w realizacji Kampanii Społecznej „# Mój Pierwszy Raz” popularyzując wczesną diagnostykę w kierunku HIV w social mediach, na stronie internetowej, Facebooku oraz podczas lokalnych imprez plenerowych.

3. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

3.1. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.

Program edukacyjny opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którego głównym celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Z zajęć edukacyjnych skorzystało 1008 przedszkolaków i 165 rodziców z 24 przedszkoli, którym pomagano zrozumieć czym są rolnictwo ekologiczne i produkty ekologiczne, w tym z powiatu grodzkiego 680 przedszkolaków i 70 rodziców z 17 przedszkoli, a z powiatu ziemskiego 328 przedszkolaków i 95 rodziców z 7 przedszkoli. Dzieci uczestniczące w zajęciach edukacyjnych nabyły umiejętność wyboru zdrowych, wartościowych produktów ekologicznych oraz możliwość bycia bardziej świadomym konsumentem już od najmłodszych lat oraz zrozumiały potrzebę nawyków higieniczno-zdrowotnych. Dla rodziców udostępniono dwa webinaria z wystąpieniem ekspertów w celu zwiększenia skuteczności programu.

3.2. „#Żyj Dobrze”.

Ideą programu jest uświadomienie i przypomnienie, że mamy wpływ na nasze zdrowie, a wybory dokonywane każdego dnia warunkują jakość naszego życia. Dlatego w treściach programowych uwzględniona została fundamentalna wiedza w zakresie higieny, zdrowego żywienia, znaczenia aktywności fizycznej i profilaktyki oraz poruszone zostały wybrane aspekty zdrowia psychicznego.

Adresatami programu są uczniowie klas 0 – 3 i uczniowie klas 4 – 8 szkół podstawowych; rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna szkół. W roku 2024 z oferty skorzystało 28 szkół podstawowych z których 3797 uczniów i 2859 rodziców/ opiekunów wzięło udział w edukacji, w tym w powiecie grodzkim 2062 uczniów i 1875 rodziców z 11 szkół, a w powiecie ziemskim 1735 uczniów i 984 rodziców z 17 szkół podstawowych. Jako nowy program cieszył się zainteresowaniem i zaangażowaniem szkolnych koordynatorów.

3.3 „Bieg po zdrowie”.

Palenie tytoniu od lat stanowi jedną z głównych przyczyn wysokiej umieralności w dorosłej populacji Polski, a ekspozycja na dym tytoniowy prowadzi do szeregu przewlekłych chorób takich jak: choroby serca i naczyń krwionośnych, nowotwory układu oddechowego oraz nienowotworowe choroby układu oddechowego. Przeprowadzone badania pokazują, że podejmowanie prób palenia i częstość palenia wzrastają z wiekiem, szczególnie pomiędzy

10 a 13 rokiem życia. Z myślą o tej grupie wiekowej stworzony został program profilaktyki antytytoniowej **„Bieg po zdrowie”**, który przede wszystkim ma na celu opóźnianie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży. Stanowi również źródło rzetelnej wiedzy na temat problematyki palenia tytoniu, ukazuje korzyści wynikające z niepalenia papierosów, a także pokazuje atrakcyjność życia w środowisku wolnym od tytoniu. W IX edycji programu wzięło udział 28 szkół podstawowych, edukacją objęto 1984 osób, w tym: 13 szkół z powiatu grodzkiego i 1206 osób oraz 15 szkół z powiatu ziemskiego i 778 osób. Stopień zaangażowania szkół wzrósł w stosunku do roku poprzedniego.

3.4 „Program Zapobiegania Uzależnieniom od Alkoholu i Innych Środków

Psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.

To pierwsze ogólnopolskie przedsięwzięcie, które kompleksowo podchodzi do problematyki uzależnień. Powstało w oparciu o zawiązane partnerstwo między Głównym Inspektorem Sanitarnym we współpracy z Polską Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutem Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi oraz Instytutem Medycyny Wsi im. W. Chodźki w Lublinie. W ramach XI edycji programu **„ARS, czyli jak dbać o miłość?”** podejmowano działania mające na celu ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Edukacją objęto 1859 uczniów i 196 rodziców z 16 szkół ponadpodstawowych, które złożyły akces przystąpienia do programu, w tym z powiatu grodzkiego 14 szkół, 1797 uczniów i 167 rodziców oraz z powiatu ziemskiego 62 uczniów i 29 rodziców z 2 szkół. Ponadto tematykę korelującą z programem popularyzowano podczas lokalnych imprez prozdrowotnych, organizując stoiska edukacyjne, gdzie osoby zainteresowane mogły uzyskać niezbędne informacje nt. pomocy osobom korzystającym z używek, obejrzeć walizy edukacyjne prezentujące skutki nałogów dla organizmu człowieka oraz odbyć spacer w alko- i narko- googlach.

3.5 „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”.

Każdego roku notuje się około 3 tys. zachorowań na raka szyjki macicy. Uwzględniając te dane, w szkołach ponadpodstawowych niezmiennie od kilku lat realizowany jest program **„Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**. Realizacja działań edukacyjnych ukierunkowanych na zwiększenie świadomości, że wczesne wykrycie choroby nowotworowej daje szansę na jej całkowite wyleczenie, pozwala oczekiwać w przyszłości zmniejszenia wskaźników zapadalności na raka. W związku z tym powyższa tematyka na stałe wpisuje się w szkolny program profilaktyki. Ze zorganizowanych zajęć skorzystało 3157 osób w 17 szkołach, w tym na terenie powiatu grodzkiego w 14 szkołach 2624 osób, a na terenie powiatu ziemskiego w 3 szkołach 533 osób.

3.6. „Zdrowe Piersi Są OK!”.

Rak piersi w Polsce jest na pierwszej pozycji u kobiet, jeśli chodzi o zachorowalność ponad 22%, a na drugiej jeśli chodzi o umieralność. W odpowiedzi na niepokojące statystyki realizowany był program **„Zdrowe Piersi Są OK!”**, którego celem było motywowanie młodych kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym i kształtowanie nawyków samobadania piersi. Szczególnie wartościowe były zajęcia z wykorzystaniem fantomu, pozwalające identyfikować obecność zmian patologicznych oraz ćwiczeń, podczas których

młodzież poznała techniki palpacyjnego badania piersi. W zajęciach uczestniczyło 3343 uczniów z 19 szkół. Na terenie powiatu grodzkiego udział w programie brało 16 szkół i 2805 uczniów, a na terenie powiatu ziemskiego 3 szkoły i 538 uczniów.

3.7. „Znamię! Znam je?”

Czerniak stanowi tylko 6% wszystkich nowotworów skóry, ale aż 80% chorych umiera z powodu tej choroby. Dlatego też wszelkie inicjatywy mające na celu promocję profilaktyki czerniaka są bardzo pożądane. Dzięki współpracy z partnerem – Fundacją „Gwiazda Nadziei” realizowany był program „Znamię! Znam je?”, w ramach którego z edukacji skorzystało 3758 uczniów i 777 rodziców z 21 szkół ponadpodstawowych, w tym z powiatu grodzkiego 3491 uczniów i 626 rodziców w 18 szkołach oraz z powiatu ziemskiego 267 uczniów i 151 rodziców w 3 szkołach. Został on wysoko oceniony zarówno przez realizatorów jak i jego adresatów, znacznie zwiększył świadomość młodych ludzi nt. szkodliwości promieniowania UV oraz podkreślił znaczenie profilaktyki chorób skóry w gronie osób, które skorzystały z oferty.

3.8. „Podstępne WZW”

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy nt. ryzyka zakażenia, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych. Działaniami edukacyjnymi objęto 2146 uczniów z 15 szkół ponadpodstawowych, w tym w powiecie grodzkim 2042 uczniów z 14 szkół oraz w powiecie ziemskim 104 uczniów w 1 szkole. W opinii realizatorów oraz uczestników zajęć proponowana oferta programu została uznana za ważną i potrzebną społecznie.

4. PROGRAMY LOKALNE

W związku z obniżającą się inicjacją związaną z próbami palenia papierosów kontynuowano na poziomie lokalnym edukację antytytoniową związaną z minimalizowaniem jej negatywnych skutków zdrowotnych. W minionym roku realizowano trzy programy profilaktyczne.

4.1. „Czyste Powietrze Wokół Nas”

W ramach redukcji zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania wyrobów tytoniowych oraz narażenia na bierne palenie realizowano Przedszkolny Program Profilaktyki Antytytoniowej pt. **„Czyste Powietrze Wokół Nas”** kierowany do dzieci w wieku 6 lat, ich rodziców/opiekunów. Cele programowe dotyczyły: zwiększenia umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń, a także wzrostu kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. W minionym roku z zajęć edukacyjnych skorzystało 1572 przedszkolaków i 955 rodziców z 18 przedszkoli i 22 szkół podstawowych, w tym w powiecie grodzkim 809 dzieci i 593 rodziców z 12 przedszkoli i 7 szkół podstawowych, a w powiecie ziemskim 763 dzieci i 362 rodziców z 6 przedszkoli i 15 szkół podstawowych.

Z uwagi na fakt konieczności zwiększenia wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem dymu tytoniowego program wzmocniono:

- o prezentację multimedialną wskazującą na szkodliwość palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych dla rodziców/opiekunów dzieci,
- o opracowaną przez pracowników Sekcji prezentację multimedialną dla przedszkolaków.

W szkolnych programach edukacyjnych: „**Nie pal przy mnie, proszę**”, kierowany do uczniów klas I – III szkół podstawowych oraz „**Znajdź właściwe rozwiązanie**”,

kierowany do uczniów klas V – VII szkół podstawowych, celem było: zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

4.2. „Nie Pal Przy Mnie, Proszę”

Z oferty skorzystało 2343 osoby z 25 szkół podstawowych, w tym w powiecie grodzkim 879 uczniów i 504 rodziców z 9 szkół podstawowych, a w powiecie ziemskim 739 uczniów i 221 rodziców z 16 szkół podstawowych. Zasięg naszego oddziaływania był wprost proporcjonalny do zadeklarowanej ilości placówek i odbiorców w przeprowadzonej przez nas diagnozie w zakresie akcesu przystąpienia do programów.

4.3. „Znajdź Właściwe Rozwiązanie”

Z oferty skorzystało 2231 osób z 24 szkół podstawowych, w tym w powiecie grodzkim 1204 uczniów i 220 rodziców z 12 szkół podstawowych, a w powiecie ziemskim 624 uczniów i 181 rodziców z 12 szkół podstawowych. Zasięg naszego oddziaływania był wprost proporcjonalny do zadeklarowanej ilości placówek i odbiorców w przeprowadzonej przez nas diagnozie w zakresie akcesu przystąpienia do programów.

5. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

Ponadto w minionym roku aktywność pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia skupiała się na kampaniach społecznych, pracy edukacyjno – informacyjnej podczas Bezpiecznych Ferii, Bezpiecznych Wakacji, lokalnych imprez plenerowych, udziale w obchodach Światowych i Ogólnopolskich Dni związanych z tematyką prozdrowotną.

Popularyzacja dotyczyła:

- Światowego Dnia Walki z Otyłością - 01 marca;
- Światowego Dnia Zdrowia - 07 kwietnia;
- Światowego Dnia bez Tytoniu – 31 maja;
- Światowy Dzień Walki z Rakiem - 04 lutego;
- Kampania #PlantHeal4Life – 07 sierpnia;
- Światowego Dnia Wirusowego Zapalenia Wątroby (WZW) - 01 października;
- Kampanii EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność” - 29 września – 16 listopada;

- Miesiąca Profilaktyki Raka Piersi - 01 – 31 października;
- Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach - 18 listopada;
- Światowego Dnia Rzucania Palenia – 21 listopada;
- Światowego Dnia Walki z AIDS – 01 grudnia.

Ponadto uczestniczono w:

- Święcie Polskiej Niezapominajki - 12 maja;
- Pikniku „Odłóż smartfon, weź wędkę” – 24 maja;
- Pikniku „Bezpieczne Wakacje – kąpielisko Przyszań” - 03 czerwca;
- Pikniku „Bezpieczne Wakacje – zalew wodny w Siczkach” – 06 czerwca;
- Pokazie instruktażowym – 13 czerwca;
- „Zdrowym Pikniku Rodzinnym” – 15 czerwca;
- Dożynkach w Kowali Stępcina – 08 września;
- Projekcie „Vademecum Zdrowego Seniora” – 16 października.

W ramach powyższych działań organizowane były punkty edukacyjno - informacyjne, gdzie prowadzono rozdawnictwo materiałów, poradnictwo, pokazy, instruktaże. Bezpośredni kontakt z mieszkańcami był okazją do promowania właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych. Tego typu spotkania są pozytywnie odbierane i są istotnym źródłem informacji związanych ze zdrowiem. Tematyka na okoliczność udziału w tych wydarzeniach była popularyzowana także na stronie internetowej oraz Facebooku w PSSE. Dla osób odwiedzających siedzibę PSSE organizowano ekspozycje wizualne połączone z dystrybucją tematycznych ulotek, broszur, plakatów.

W 2024 roku po raz kolejny zorganizowano wystawę **„Poznaj Grzyby – Unikniesz Zatrucia”**. W siedzibie Stacji od 18 – 28 października 2024r. prezentowano plansze nt. zasad bezpiecznego grzybobrania, udostępniano tematyczne ulotki, emitowano filmy edukacyjne, prowadzono zorganizowane zajęcia dydaktyczne dla zainteresowanych grup z placówek oświatowo – wychowawczych. Osoby odwiedzające wystawę mogły poznać grzyby jadalne, trujące obserwując atrapy wypożyczone z WSSE w Warszawie. W minionym roku wystawę odwiedziło 752 osób, w tym 635 dzieci i młodzieży oraz 117 osób indywidualnie zwiedzających wystawę wszyscy jednocześnie otrzymali pakiety edukacyjne. Realizacja powyższego przedsięwzięcia była możliwa dzięki wsparciu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, która od lat jest współorganizatorem tego wydarzenia. Poza zajęciami dedykowanymi dla zorganizowanych grup, w weekendy prowadzono spotkania indywidualne, których uczestnicy również mogli skorzystać z wiedzy prelegentów.

6. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Zainicjowane interwencje programowe były poddawane ocenie. Sekcja OZ i PZ monitorowała skuteczność i jakość inicjowanych programów zgodnie z obowiązującą procedurą kontroli (PK/PZ/01). Wnioski z kontroli pokazują, iż programy zrealizowane były zgodnie z wytycznymi, a przygotowanie merytoryczne jakie zdobyli przedszkolni i szkolni koordynatorzy oraz oprzyrządowanie w programach ułatwiały edukację prozdrowotną, która stanowi ważny element wychowania zdrowotnego.

Oferta programowa w zaproponowanej formie spotkała się z dobrym przyjęciem w placówkach nauczania i wychowania, które zgłosiły akces uczestnictwa. Każda wizytacja była udokumentowana i stanowiła okazję do prezentowania dobrych praktyk na przyszłość.

7. WSPÓŁPRACA MIĘDZYINSTYTUCJONALNA

W 2024r. współpraca międzyinstytucjonalna stanowiła ważny element naszej działalności. Oscylowała wokół wszystkich inicjowanych przez Sekcję interwencji programowych i nieprogramowych. Jej zasięg wyznaczały możliwości wsparcia finansowego, rzeczowego, merytorycznego przez potencjalnych współorganizatorów.

Strategicznymi partnerami dla kluczowych działań byli: Krajowe Centrum ds. AIDS; Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii; Komenda Wojewódzka Policji z siedzibą w Radomiu, Komenda Miejska Policji, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu, Urząd Miejski w Radomiu. Równolegle pracownicy Sekcji OZ i PZ aktywnie uczestniczyli w konferencjach, szkoleniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Udział dotyczył wsparcia merytorycznego poprzez prezentowanie wykładów i tworzenie stoisk edukacyjno-informacyjnych.

8. WNIOSKI

Działania prozdrowotne prowadzone przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia stanowią odpowiedź na problemy zdrowotne społeczeństwa. Różnorodne formy przekazu w tym stosowana także komunikacja za pośrednictwem facebooka i strony internetowej umożliwiły nam dotarcie do oczekiwanego przez nas grona odbiorców. Udział Sekcji w lokalnych imprezach plenerowych stanowił okazję promowania i umacniania właściwych postaw prozdrowotnych.

VIII. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Zdjęcie nr 1. Aparatura do badań pH i przewodności wody (źródło: zasoby własne PSSE)

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU LABORATORYJNEGO

1. Realizacja zadań laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Zaplecze laboratoryjne w obecnych czasach ma kluczowe znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego ludności powiatu miasta Radom i powiatu radomskiego, w kontekście rosnących wyzwań zdrowotnych, w tym zmian środowiskowych, zagrożeń związanych z bezpieczeństwem żywności, wody oraz przypadkami zachorowań na choroby zakaźne oraz choroby zawodowe.

Naczelną dewizą Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Radomiu jest realizacja ustawowych zadań mających na celu ochronę zdrowia i życia ludzi oraz prowadzenie działalności laboratoryjnej na najwyższym poziomie technicznym, zgodnie z ustalonymi metodami i przepisami prawa, przy zachowaniu zgodności z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.

Celem Oddziału Laboratoryjnego jest prowadzenie działalności laboratoryjnej:

- w sposób spójny, kompetentny i bezstronny;
- angażując wysoko wykwalifikowany personel;
- zgodnie z wymaganiami przepisów prawa i wymaganiami organizacji udzielających uznania;

- uwzględniając potrzeby i oczekiwania klientów;
- dostarczając ważne wyniki badań i pobieranie próbek.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo - Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze.

Laboratorium PSSE w Radomiu w 2024 roku rozszerzyło zakres swoich badań o oznaczenie metali (miedzi, ołowiu i niklu) w wodzie metodą absorpcyjnej spektrometrii atomowej. Wprowadziło również nowe oznaczenia w wodzie i wodzie na pływalniach metodą chromatografii gazowej z przystawką Purge & Trap trihalometanów (trichlorometan (chloroform), bromodichlorometan, dibromochlorometan, tribromometan (bromoform)) oraz oznaczenia lotnych związków organicznych (benzen, 1,2-dichloroetan, trichloroeten i tetrachloroeten) w wodzie.

W środowisku pracy w powietrzu wprowadziło oznaczenie niklu na stanowiskach pracy (frakcje wdychalną i respirabilną).

Oddział Laboratoryjny PSSE w Radomiu dysponuje odpowiednimi warunkami lokalowymi i wyposażone jest w nowoczesną aparaturę pomiarowo-badawczą.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Radomiu posiada aparaturę i sprzęt: analizator miniVidas blue nr IVD 5206546, densytometry, komory laminarne II BTL, pipety, dozowniki, biurety, system CFX 96 Touch Real-Time PCR Detection, system CFX Opus 96 Real-Time PCR Instrument, aparat Veri-Q PCR do analizy ilości produktu w czasie rzeczywistym RT PCR, TAN Bead Maelstrom 4810 oraz TAN Bead Maelstrom 4800 do przeprowadzania izolacji kwasów nukleinowych, aparat Veri-Q M16 do przeprowadzania izolacji kwasów nukleinowych bloki grzewcze, lodówki 4-8°C, zamrażarka -20°C, zamrażarki niskotemperaturowe zakres temperatury: - 60 do - 86°C, mikroskopy, termometry, inkubatory, ciepłarki, wirówki, wytrząsarki, lampy bakteriobójcze przepływowe i bezpośredniego działania, chłodziarki, przyrząd wielogazowy MULTIGAS III do pomiaru CO, wagi analityczne, spektrofotometr UV-VIS JASCO V-530, spektrofotometr UV-VIS JASCO V-730, spektrofotometr FTIR NICOLET iS5, aspiratory typu SKC, aspiratory typu GILAN, aspiratory GIL AIR, aspiratory AP2, aspiratory AP8, chromatograf cieczowy Promience Shimadzu z detektorem diodowym i fluorescencyjnym, chromatograf gazowy Scion 456 GC z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym i ECD, chromatograf gazowy ze spektrometrem masowym QP-2100 PLUS chromatograf gazowy 789B z detektorem masowym MSD 5977 „ Agilent” z przystawką Purge&Trap, spektrofotometr FTIR „ Bruker”, spektrometr absorpcji atomowej AA-7800 Series z kuwetą grafitową, spektrometr absorpcji atomowej AA-6300 Series, analizator rtęci MA-2, mineralizator mikrofalowy MARS 6, spektrofotometr CADAS 200, spektrofotometr HachLange DR 3900, spektrofotometr HachLange DR600, miernik mętności TB 1000 IR, konduktometr LF 538 WTW, pH/jonometr, pH/ORP metr CPR-411 – terenowy redox,i pH, Pocket Colorimeter II Hach – terenowy na chlor, liczniki kolonii bakterii.

Organizacja pracy w laboratorium zapewnia prawidłową realizację zadań statutowych i pozastatutowych. Pracownicy posiadają wymagane kompetencje, zostali odpowiednio przeszkoleni i posiadają upoważnienia do wykonywanej działalności laboratoryjnej.

Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radomiu od 7 marca 2005 r. posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. Przyznany certyfikat akredytacji Nr AB 591 jest potwierdzeniem spełnienia wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz kompetencji technicznych laboratorium do wykonywania badań. W związku z podpisaniem przez PCA wielostronnych porozumień o wzajemnym uznawaniu (EA MLA i ILAC MRA), sprawozdania z badań akredytowanych

wydawane przez Laboratorium PSSE w Radomiu są uznawane w Europie i na całym świecie. Akredytacją objęte są badania chemiczne i pobieranie próbek w środowisku pracy, badania chemiczne powietrza, żywności, wody, badania mikrobiologiczne obiektów i materiałów biologicznych przeznaczonych do badań wody, żywności, obiektów z obszaru produkcji żywności, badania kliniczne medyczne obiektów i materiałów biologicznych przeznaczonych do badań, badania dotyczące inżynierii środowiska, badania właściwości fizycznych powietrza, wody.

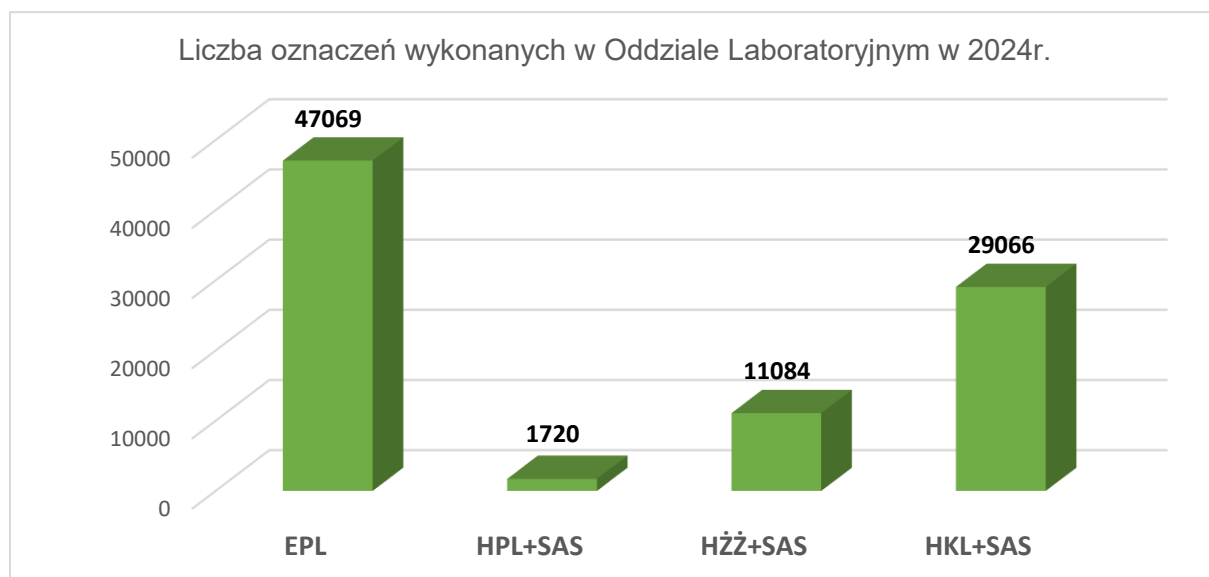
Szczegółowy zakres badań dostępny jest na stronie internetowej

<https://www.gov.pl/web/psse-radom> w zakładce Co robimy · Laboratorium Powiatowej Stacji

W skład OL wchodzi następujące sekcje: Sekcja Laboratoryjna Epidemiologii, Sekcja Laboratoryjna Higieny Komunalnej, Sekcja Laboratoryjna Higieny Pracy, Sekcja Laboratoryjna Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia, Sekcja Laboratoryjna Aparatury Specjalnej, Sekcja Laboratoryjna Pożywek.

Próbki do badań pobierane są przez wykwalifikowanych próbkobiorców.

W 2024r. w Oddziale Laboratoryjnym przebadano 34408 próbek wykonując 88939 oznaczeń.

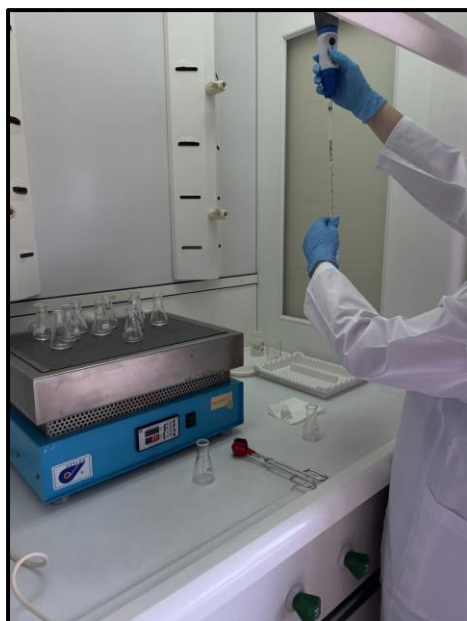

Głównymi obszarami badań naszego laboratorium są:

- Badania mikrobiologiczne żywności i fizykochemiczne suplementów diety;
- Badania fizykochemiczne i mikrobiologiczne wody;
- Badania zagrożeń fizycznych i chemicznych w środowisku pracy;
- Badania epidemiologiczne w zakresie bakteriologii, wirusologii, parazytologii.

2.. BADANIA ŻYWNOSTCI

Badania laboratoryjne dla celów urzędowych kontroli żywności i żywienia w zakresie bezpieczeństwa żywności wykonują np. akredytowane laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej, funkcjonujące w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych żywności określonym w art. 15a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

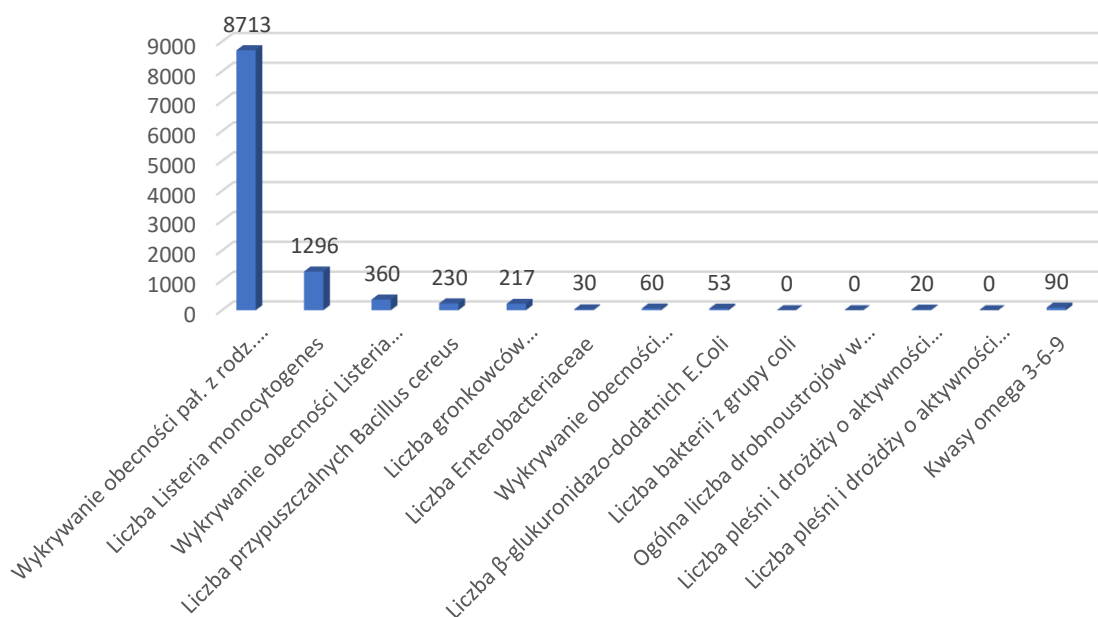

Sekcja Laboratoryjna Żywności i Żywienia działając w zintegrowanym systemie badania żywności w 2024 r. zbadała 1746 próbek, wykonując 10982 oznaczenia mikrobiologiczne a Sekcja Laboratoryjna Aparatury Specjalnej wykonała 90 oznaczeń chemicznych- kwasy omega - kwasy tłuszczowe - kwas erukowy, kwas oleinowy, kwas linolowy, kwas arachidonowy, kwas dokozaheksaenowy, kwas eikozapentaenowy

Zdjęcie nr 2. Mineralizacja próbek do badań (źródło: zasoby własne PSSE)

Oznaczenia mikrobiologiczne żywności oraz suplementy diety w 2024r.

3. BADANIA EPIDEMIOLOGICZNE

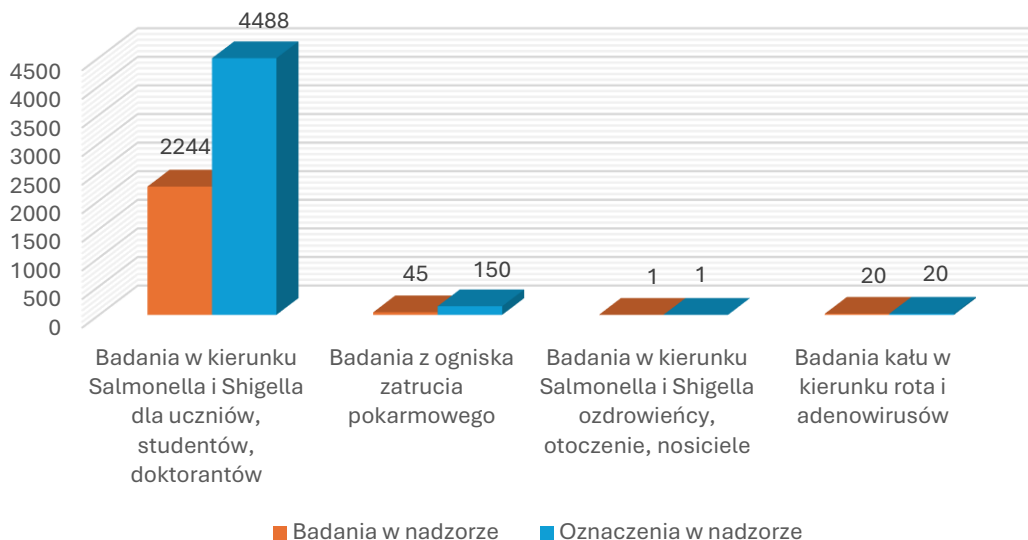
Sekcja Laboratoryjna Epidemiologii PSSE w Radomiu, przeprowadza badania w kierunku nosicielstwa pałeczek *Salmonella* i *Shigella* na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Wykonuje również badania serologiczne i parazytologiczne.

Sekcja Laboratoryjna Epidemiologii w 2024 r. wykonała 47072 oznaczenia, w nadzorze 4659 i 42413 w ramach zleceń.

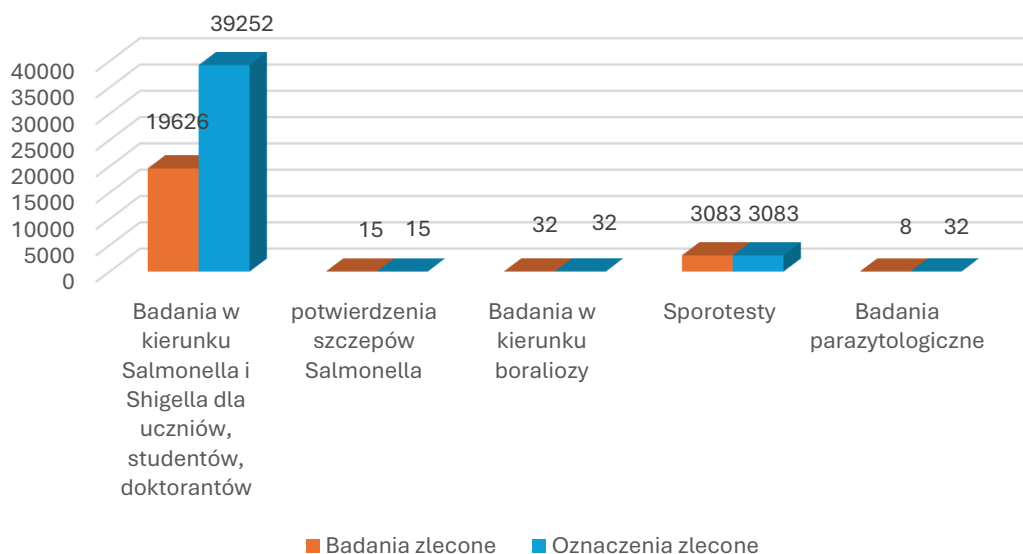
Ogółem przebadano 8358 osób: 770 osób w nadzorze i 7588 osób na zlecenie.

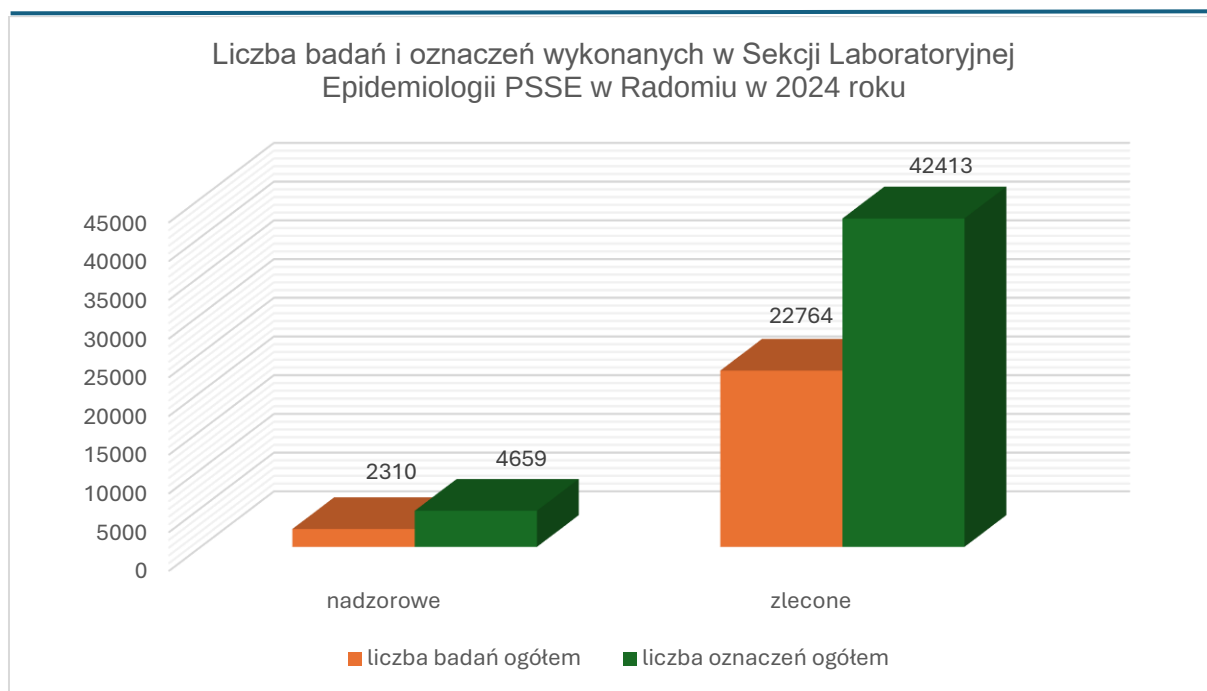

Ilość badań i oznaczeń wykonanych w ramach nadzoru w Sekcji Laboratoryjnej Epidemiologii PSSE w Radomiu w 2024

Ilość badań i oznaczeń zleconych w Sekcji Laboratoryjnej Epidemiologii w 2024 roku

4. BADANIA WODY

Laboratorium Higieny Komunalnej PSSE w Radomiu realizuje działania statutowe w zakresie nadzoru nad jakością wody: przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody na pływalniach, wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz ciepłej wody użytkowej poprzez wykonywanie badań jakości wody.

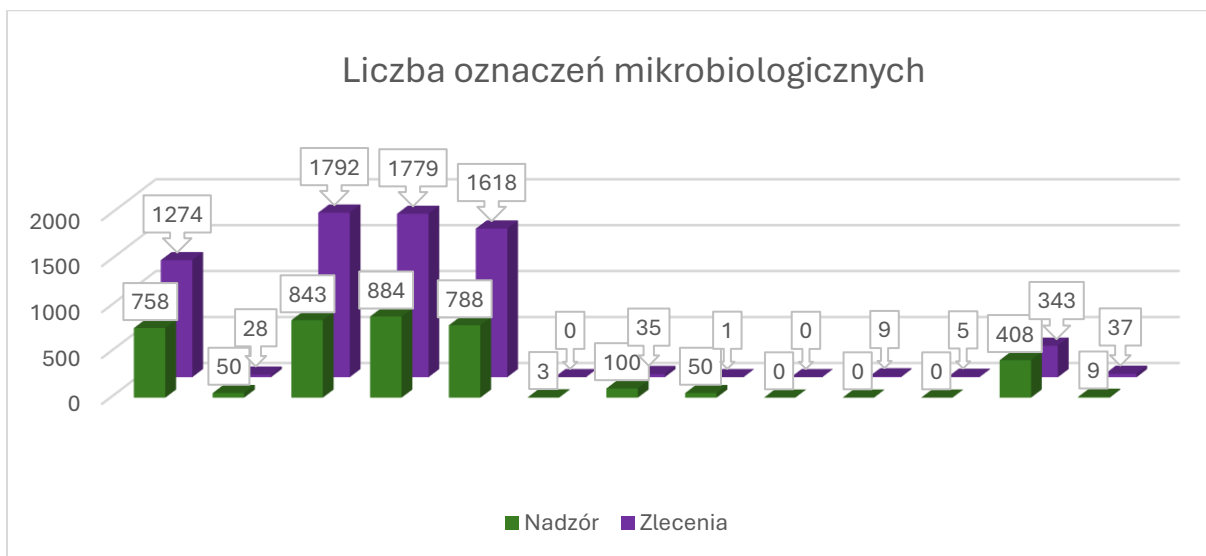
Badania w zakresie kontroli wewnętrznej jakości wody, wykonane odpłatnie w Laboratorium PSSE w Radomiu, wynikają z konieczności wsparcia producentów wody w zachowaniu możliwie najwyższego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego odbiorców usług, jak również możliwości (w razie zaistnienia takiej sytuacji) szybkiego reagowania w sytuacji stwarzającej zagrożenie zdrowotne dla konsumentów. Producenci wody mają specjalistyczną wiedzę w zakresie technologii i procesów produkcji wody, jednakże badania wody i ocenę znaczenia poszczególnych parametrów dla zdrowia odbiorców zlecają PSSE w Radomiu. Zatem wsparcie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (zarówno przez sekcję nadzoru jak i laboratoryjną) działań producentów wody jest bardzo istotnym elementem.

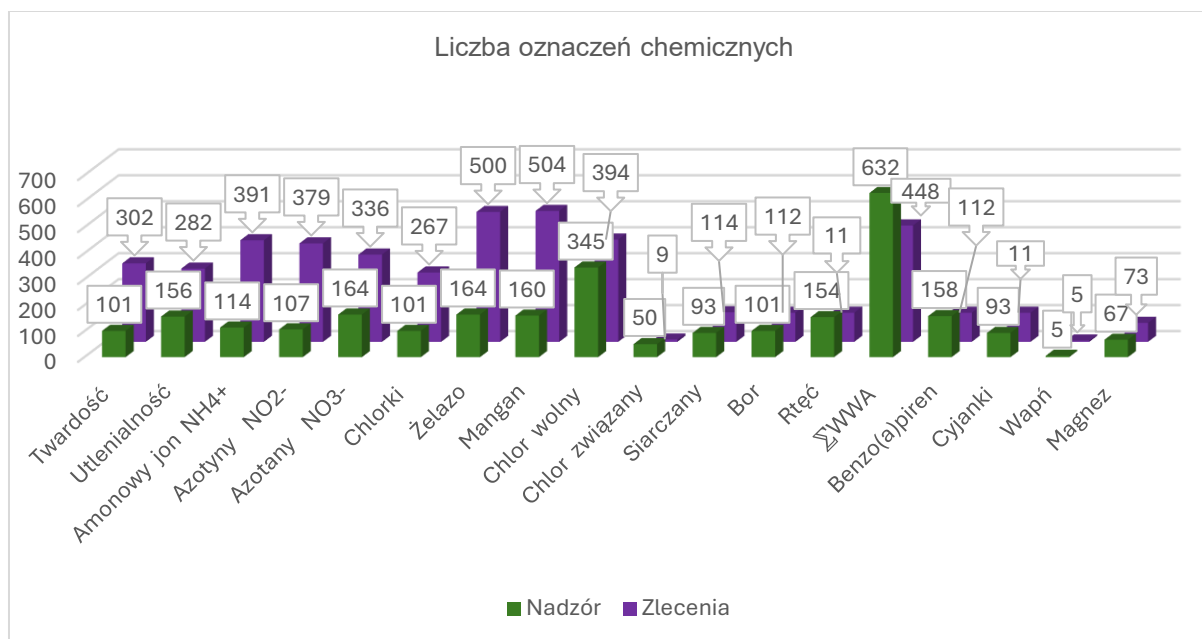
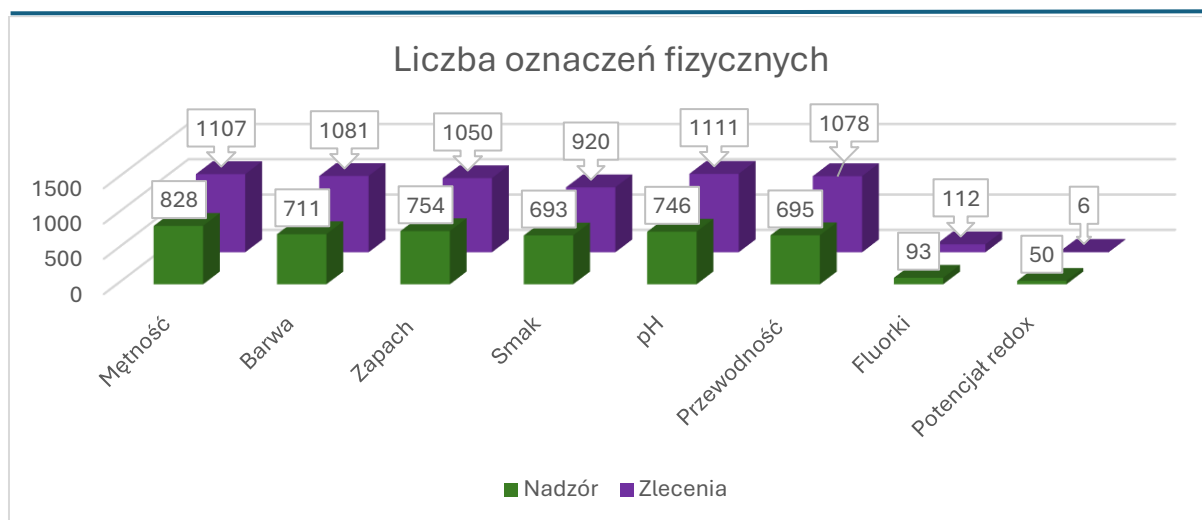

W 2024 roku Sekcja Aparatury Specjalnej wykonała 2944 badania żelaza, manganu, rtęci, sumy WWA i benzo(a)pirenu w próbkach wody.

W 2024r. Sekcja Laboratoryjna Higieny Komunalnej zbadała 5843 próbki wody w kierunku badań fizykochemicznych oraz w kierunku badań mikrobiologicznych. W sumie wykonano 29066 oznaczeń fizykochemiczne i mikrobiologicznych.

Zdjęcie nr 3. Filtracja membranowa próbek wody w kierunku badania bakterii z rodzaju *Legionella* (źródło: zasoby własne PSSE)

5. BADANIA I POMIARY W ŚRODOWISKU PRACY

W związku z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy pracodawca ma obowiązek zapewnić pracownikom odpowiednie warunki pracy, zaś pracownicy mają obowiązek przestrzegać obowiązujących przepisów.

Badania czynników szkodliwych środowiska pracy to proces oceny wpływu różnych czynników na zdrowie i bezpieczeństwo pracowników w miejscu pracy. Badania te **mają na celu identyfikację potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz opracowanie strategii zapobiegania tym zagrożeniom.**

Czynniki szkodliwe w środowisku pracy:

czynniki fizyczne – hałas, hałas ultradźwiękowy, drgania mechaniczne/wibracja, mikroklimat, promieniowanie optyczne, pola i promieniowania elektromagnetyczne,
czynniki chemiczne – substancje toksyczne, drażniące, uczulające, rakotwórcze mutagenne, upośledzające funkcje rozrodcze,

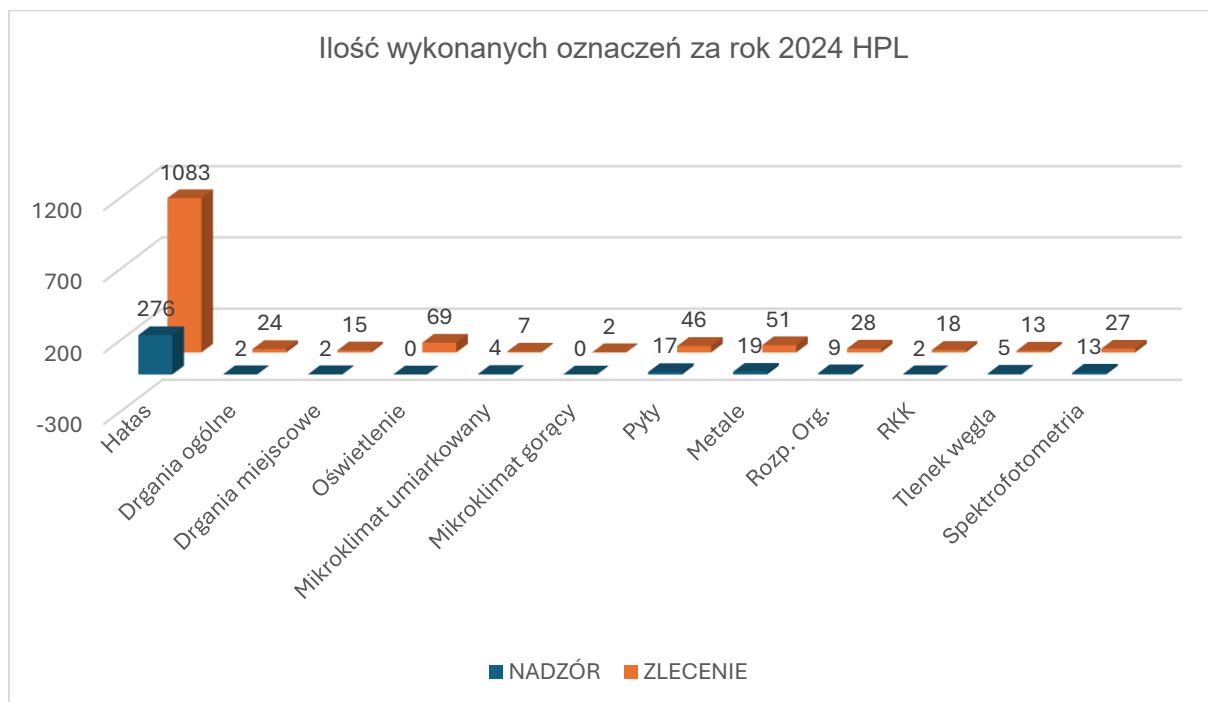
Zdjęcie nr 4. Prasa hydrauliczna do przygotowania próbek do oznaczania krystalicznej krzemionki (źródło: zasoby własne PSSE)

Sekcja Laboratoryjna Higieny Pracy PSSE w Radomiu zajmuje się:

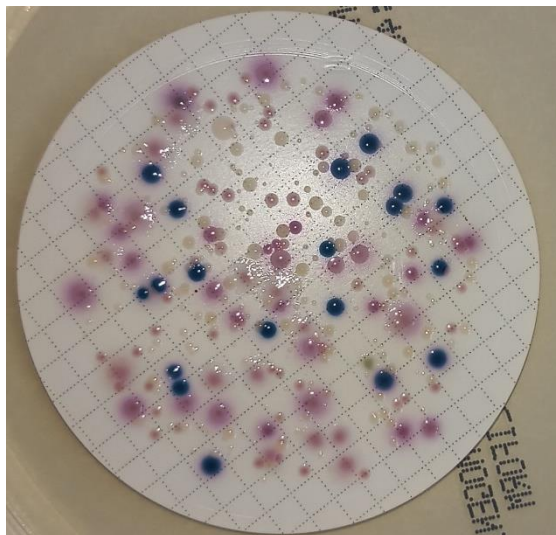
- pobieraniem próbek do oceny narażenia zawodowego na czynniki chemiczne: substancje organiczne (aceton, benzen, fenol, formaldehyd, butan-1-ol, etanol, etylobenzen, n-heksan, ksyleny, octan etylu, octan n-butyłu, propan-2-ol, tertrachloroeten, trichloroeten, toluen), substancje nieorganiczne (tlenek węgla, chlorowodór, ozon, tlenek azotu, ditlenek azotu, amoniak, kwas fosforowy, jod, ditlenek siarki, siarkowodór, krystaliczna krzemionka (kwarc i krystobalit- frakcja respirabilna), metale i ich związki (tlenki żelaza, mangan – frakcja respirabilna; tlenki żelaza, mangan, ołów, tlenek cynku – frakcja wdychalna: chrom, nikiel, miedź, sól (wodorotlenek sodu) oraz czynniki pyłowe (frakcja wdychalna i frakcja respirabilna),
- badaniem chemicznych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy,
- badaniem pyłowych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy,
- pomiarami hałasu na stanowiskach pracy,
- pomiarami drgań mechanicznych o ogólnym działaniu na organizm człowieka i działających na organizm człowieka przez kończyny górne na stanowiskach pracy,
- oceną warunków termicznych oddziałujących na organizm człowieka w środowisku pracy (mikroklimat zimny, gorący, umiarkowany),
- pomiarami oświetlenia elektrycznego miejsc pracy.

W 2024 roku przeprowadzono badania stężeń czynników chemicznych we współpracy z Sekcją Laboratoryjną Aparatury Specjalnej stosując techniki absorpcyjnej spektrometrii atomowej, chromatografii gazowej, spektrofotometryczne oraz urządzeniami z bezpośrednim odczytem. Sekcja Laboratoryjna Higieny Pracy wykonała ogółem 1720 oznaczeń. Przekroczenia dopuszczalnych wartości (NDN i NDS) stwierdzono na 33 stanowiskach pracy.

6. PRODUKCJA POŻYWEK MIKROBIOLOGICZNYCH NA POTRZEBY SEKCJI WYKONUJĄCYCH BADANIA MIKROBIOLOGICZNE.

Zdjęcie nr 5 Wzrost bakterii grupa coli i *Escherichia coli* na pożywce CCA

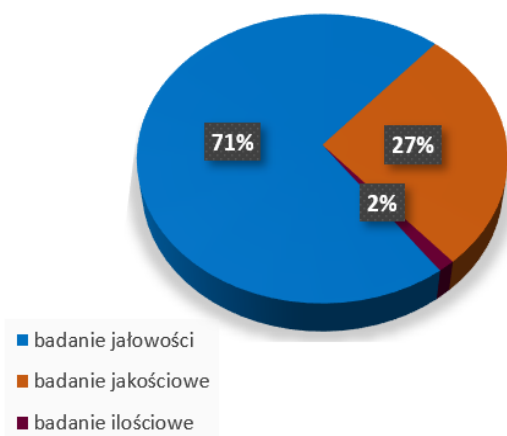
Zdjęcie nr 6. Pożywki przygotowane do kontroli

Sekcja Laboratoryjna Pożywek wykonuje pożywki mikrobiologiczne płynne i agarowe rozlane miarowo do probówek, butelek i na płytki, rozcieńczalniki, odczynniki stosowane w sekcjach przeprowadzających badania mikrobiologiczne: żywności, wody, materiału pochodzenia biologicznego.

Pożywki mikrobiologiczne odgrywają kluczową rolę w badaniach mikrobiologicznych. Jakość pożywek determinuje możliwość wzrostu, prawidłową identyfikację i poprawną ocenę drobnoustrojów. Dlatego w celu zapewnienia wysokiej jakości badań Sekcja Laboratoryjna Pożywek przeprowadza również kontrolę ich jakości. Kontrola pożywek służy potwierdzeniu ich przydatności do stosowania w badaniach mikrobiologicznych.

Kontrola jakości pożywek mikrobiologicznych

Kontroli podlegają: pożywki gotowe do użycia, przygotowane z odwodnionych gotowych preparatów oraz z pojedynczych składników, podłoża transportowe, odczynniki, płytki odciskowe oraz testy. Kontrola ta obejmuje ogólną ocenę właściwości fizycznych i chemicznych oraz ocenę właściwości mikrobiologicznych takich jak jałowość, żywność, selektywność, specyficzność. Oceniana jest reprezentatywna partia każdej pożywki w zakresie zależnym od wymagań.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Radomiu
Jolanta Wojszcza